

ISSN 2353-8902

2014

{ notes
biblio
teczny

Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego }

spis treści

Aneta Januszko-Szakiel	3	edytorial
Oliwier Sadlik	4	optymalizacja publikacji naukowych pod kątem wyszukiwarek (ang. academic search engine optimization, ASEO, Academic SEO)
Aleksandra Fajfer, Karolina Imiołek-Stachura	7	pozwól się zauważyć, czyli o promowaniu dorobku naukowego
Renata Patela	11	jak zmierzyć naukę?
Aleksandra Fajfer, Karolina Imiołek-Stachura	30	wskaźniki altmetryczne – potencjał i zastosowanie w aktywnej działalności naukowej
Urszula Juszczak, Oliwier Sadlik	35	kto korzysta z Repozytorium eRIKA? Analiza rocznej działalności finalnej wersji systemu
Aneta Januszko-Szakiel	41	relacja z III Krakowskiej Konferencji Bibliotek Naukowych
	47	sprawozdanie Biblioteki Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego za rok 2014
	48	Biblioteka Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w 2014 roku
	54	struktura organizacyjna i pracownicy
	56	zintegrowany system biblioteczny Koha
	57	gromadzenie wydawnictw zwartych
	60	opracowanie wydawnictw zwartych
	61	gromadzenie i opracowanie wydawnictw ciągłych
	62	udostępnianie zbiorów
	68	działalność naukowa

Szanowni Czytelnicy,
w tym numerze przybliżamy zagadnienia dotyczące trendów w kreowaniu pozytywnego wizerunku oraz popularyzowania dorobku naukowego. Odnosimy się również do wybranych aspektów współczesnej komunikacji naukowej.

Pismo otwiera opracowanie *Optymalizacja publikacji pod kątem wyszukiwarek naukowych...* Oliwiera Sadlika. Autor wskazuje w nim na znaczeniowy zakres pojęcia Academic SEO, a także zwraca uwagę na mechanizmy publikowania i optymalizacji opracowań naukowych w Internecie.

Aleksandra Fajfer i Karolina Imiołek-Stachura we współautorskich artykułach przekonują pracowników nauki do podejmowania działań na rzecz efektywnego promowania własnych osiągnięć, badań, wynalazków. Autorki charakteryzują wskaźniki pomiaru wpływu i oceny dorobku naukowego oraz odnoszą się do relacji pomiędzy tradycyjnymi i nowymi narzędziami naukometrycznymi.

Opracowanie Urszuli Juszczyk i Oliwiera Sadlika *Kto korzysta z Repozytorium eRIKA? Analiza rocznej działalności finalnej wersji systemu* tłumaczy, jak publikowanie w repozytoriach instytucjonalnych przekłada się na wzrost rozpoznawalności i cytowalności. Wybrane mierniki stosowane w procesie oceny dorobku naukowego omawia natomiast Renata Patela w artykule *Jak zmierzyć naukę*. W publikowanym zeszycie znajdują Państwo również relację z przebiegu III Krakowskiej Konferencji Bibliotek Naukowych *Koha – narzędzie open source do obsługi biblioteki naukowej* oraz sprawozdanie z bieżącej działalności Biblioteki Krakowskiej Akademii.

Prezentowany rocznik *Notesu* jest ostatnim wydaniem w moim opracowaniu. Wszystkim czytelnikom dziękuję za ciepłe przyjęcie naszego czasopisma.

życzę przyjemnej lektury

Oliwier Sadlik

optymalizacja publikacji naukowych pod kątem wyszukiwarek naukowych (ang. academic search engine optimization, ASEO, Academic SEO) – próba definicji

Wiele opracowań na temat wyszukiwania w sieci wskazuje na rosnącą popularność wyszukiwarek internetowych jako głównego, a często jedyne źródła pozyskiwania informacji. W ten sposób również naukowcy poszukują niezbędnych w pracy badawczej publikacji. Dlatego ważne jest, by naukowcy zadbali o widoczność swoich publikacji w sieci.

Nie wystarczy jedynie umieszczenie bibliografii swoich publikacji w Internecie (na przykład na stronie wydziału, instytutu, ośrodka badawczego). Dotarcie do pożądanej grupy odbiorców wymaga podjęcia szeregu działań związanych nie tylko z tym, *które* publikacje naukowe powinny znaleźć się w Internecie, ale przede wszystkim *gdzie* je umieścić, *jak* je nazwać i ustrukturyzować oraz *jak* zachęcić potencjalnych odbiorców, aby je przeczytali i – co najważniejsze – zacytowali. Działania te określane są mianem *optymalizacji publikacji naukowych pod kątem wyszukiwarek naukowych* (ang. academic search engine optimization; ASEO, Academic SEO). Innym spotykanym określeniem jest *pozycjonowanie publikacji naukowych*. Wciąż jednak brakuje oficjalnej definicji terminu. Najbardziej znane dotychczas i szeroko rozpowszechnione wyjaśnienie tego pojęcia proponują Jöran Beel, Bela Gipp i Erik Elide. W wolnym tłumaczeniu brzmi ono następująco:

„Optymalizacja publikacji naukowych pod kątem wyszukiwarek naukowych to tworzenie, publikowanie oraz modyfikacja literatury naukowej w sposób, który czyni ją łatwiejszą do znalezienia i zindeksowania przez wyszukiwarki naukowe” [Beel, Gipp, Elide, 2010].

Wyjaśnienie to autorzy wywodzą od definicji optymalizacji stron internetowych dla wyszukiwarek internetowych (ang. search engine optimization; SEO). Założenie jest słuszne, jednak należy wskazać na istotne różnice między tymi terminami:

- Nadrzędnym celem SEO jest zwiększenie widoczności danej strony internetowej w bezpłatnych (organicznych) wynikach wyszukiwania. Pojawienie się na pierwszych pozycjach listy wyszukiwania (na przykład w Google) skutkuje zwiększeniem liczby odwiedzin witryny, a tym samym pozyskaniem nowych użytkowników, zwiększeniem popularności marki i/lub wzrostem sprzedaży produktów bądź usług. Z kolei celem pozycjonowania publikacji naukowych (ASEO) jest dotarcie do jak najszerszej grupy odbiorców zainteresowanych określonym tematem, co zwiększa prawdopodobieństwo zacytowania danej pracy (bądź innych prac) autora. Prowadzi to do większej rozpoznawalności naukowca w środowisku, a w konsekwencji może otworzyć drogę

cele

	<p>do nawiązywania współpracy w ramach krajowych i międzynarodowych projektów badawczych oraz łatwiejszego pozyskiwania funduszy na badania naukowe.</p>	
<p>podmioty</p>	<ul style="list-style-type: none"> • W przypadku tradycyjnego SEO podmiotem optymalizowanym (czy też pozycjonowanym) jest strona internetowa (treści, grafiki, kod). Natomiast w działaniach ASEO optymalizuje się przede wszystkim publikacje naukowe będące najczęściej dokumentami tekstowymi w formacie PDF. 	<p>ten kształtuje się na poziomie 95% [listopad 2015, gemiusRanking PL]. W większości przypadków wysłannicy zatem ograniczyć optymalizację strony internetowej do wyszukiwarki Google. Odmienne kształtuje się sytuacja w świecie nauki, gdzie dotychczas nie ma jednego, wyraźnie wiodącego narzędzia wyszukiwawczego, a publikacje naukowe powinno się optymalizować zarówno pod kątem Google Scholar, jak i PubMed, Scopus, IEEE Xplore, PLOS, SciSeek oraz wielu innych wyszukiwarek naukowych, zarówno wielodyscyplinowych, jak i specjalistycznych. Zważywszy, że każda z nich oparta jest na innych algorytmach rankingowych, optymalizacja publikacji może okazać się kłopotliwa.</p>
	<p>metody</p> <ul style="list-style-type: none"> • Optymalizacja SEO polega głównie na dostosowaniu witryny do aktualnych wytycznych jakościowych wyszukiwarek oraz czynników algorytmu. Obejmuje zarówno ulepszenia techniczne, modyfikację budowy strony pod kątem użyteczności, jak i dostosowanie treści (tzw. <i>on-site SEO</i>). Ponadto optymalizacja strony obejmuje czynności, które skupiają się wokół pozyskiwania dla strony odnośników (linków) z innych witryn internetowych (tzw. <i>off-site SEO</i>). W przypadku optymalizacji publikacji naukowych pod kątem wyszukiwarek naukowych należy uwzględnić szereg elementów, między innymi: tytuł publikacji, nazwiska autorów, abstrakt, słowa kluczowe, tabele i rysunki, a nawet nazwę pliku. Analogicznie do SEO tę metodę optymalizacji można określić mianem <i>on-publication ASEO</i>. Pozycjonowanie publikacji może również odnosić się do zwiększenia dostępu, a tym samym widoczności publikacji w sieci poprzez udostępnienie ich w możliwie największej liczbie witryn między innymi na osobistej stronie internetowej, blogu, w repozytorium instytucjonalnym i/lub dedykowanych naukowcom portalach społecznościowych, takich jak ResearchGate czy Academia.edu. Można mówić wówczas o tzw. <i>off-publication ASEO</i>. 	<p>indeksowanie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Każda strona internetowa posiadająca odsyłacze (linki) do innej, już zindeksowanej przez wyszukiwarkę witryny, prędzej czy później sama również zostanie zindeksowana. Inaczej wygląda indeksowanie zasobów o charakterze naukowym. Zarówno publikacje w wersji elektronicznej, jak i same opisy bibliograficzne znajdują się w specjalistycznych bazach danych, katalogach i serwisach, do których wyszukiwarki nie docierają. Zasoby te są częścią tzw. głębokiego Internetu (ang. <i>deep Web</i>). Na razie tylko nieliczne wyszukiwarki naukowe, takie jak Google Scholar i SciSeek, współpracują z wydawcami, ale wciąż nie obejmują wszystkich opublikowanych materiałów naukowych. Istotne jest zatem, aby autorzy zadbali o indeksowanie swoich publikacji naukowych, na przykład poprzez udostępnienie ich w repozytoriach instytucjonalnych, których działanie bazuje na standardach wymiany metadanych (na przykład Dublin Core) gwarantujących właściwe zindeksowanie.
<p>wyszukiwarki internetowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Z kilkoma wyjątkami (na przykład w Chinach, Rosji, Czechach) wyszukiwarka Google pozostaje od lat niekwestionowanym liderem, jeśli chodzi o liczbę korzystających z niej internautów. W Polsce udział 	<p>edycja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Webmasterzy mają możliwość dokonywania nieograniczonych zmian na stronach internetowych. Mogą zmieniać treści, dodawać zdjęcia, a nawet usuwać strony. Są w stanie testować i adaptować strony do zmian zachodzących w działaniu algorytm-

- mów rankingujących. Takich możliwości nie posiadają autorzy publikacji naukowych. Po opublikowaniu artykułu trudno dokonać w nim jakiegokolwiek zmiany; w licznych przypadkach jest to wręcz niemożliwe, gdyż wyklucza to choćby polityka wydawcy. Dlatego optymalizacja publikacji naukowych musi być dokonywana w sposób wyjątkowo staranny.

Praktyki optymalizacji stron internetowych są od lat powszechną procedurą poprawiania ich widoczności w sieci. Natomiast optymalizacja publikacji naukowych zyskuje na znaczeniu wraz ze wzrostem światowego dorobku naukowego (publikacji naukowych, paten-

tów, danych badawczych itd.). Nie należy wykluczać, że część autorów będzie wykorzystywać metody ASEO w sposób nieetyczny. Niemniej jednak pozycjonowanie publikacji naukowych nie powinno być przez to postrzegane jako forma „oszukiwania” wyszukiwarek naukowych. Rzecz w tym, by wyszukiwarki lepiej „rozumiały” zawartość tychże publikacji. Istotniejsze stają się jakość i kontekst treści, a nie ich liczba. W długiej perspektywie stosowanie technik optymalizujących publikacje naukowe będzie korzystne dla autorów oraz użytkowników wyszukiwarek internetowych. A co najważniejsze pozytywnie wpłynie na promocję nauki.

bibliografia

1. BEEL, Jöran, GIPP Bela, ELIDE Erik. *Academic Search Engine Optimization (ASEO): Optimizing Scholarly Literature for Google Scholar & Co.* [online]. Toronto: University of Toronto Press, 2010 [dostęp 3 grudnia 2015]. Dostępny w Internecie: <http://dx.doi.org/10.3138/jsp.41.2.176>.
2. BEEL, Jöran, GIPP Bela. *Google Scholar's Ranking Algorithm: The Impact of Citation Counts (An Empirical Study)* [online]. [dostęp 4 grudnia 2015]. Dostępny w Internecie: http://www.academia.edu/1513530/Google_Scholar_s_Ranking_Algorithm_The_Impact_of_Citation_Counts_An_Empirical_Study.
3. KULCZYCKI, Emanuel. *Optymalizacja publikacji naukowych do wyszukiwarki Google Scholar* [online]. [dostęp 4 grudnia 2015]. Dostępny w Internecie: <http://historiaimedia.org/2011/10/12/optimalizacja-publikacji-naukowych-do-wyszukiwarki-google-scholar>.
4. LOWENTHAL, Patrick, DUNLAP, Joanna. *Intentional Web Presence: 10 SEO Strategies Every Academic Needs to Know* [online]. Louisville: Educause, 2012 [dostęp 4 grudnia 2015]. Dostępny w Internecie: <http://er.educause.edu/articles/2012/6/intentional-web-presence-10-seo-strategies-every-academic-needs-to-know>.
5. Portal gemiusRanking PL. [dostęp 4 grudnia 2015]. Dostępny pod adresem: <http://www.ranking.pl>.
6. PULIKOWSKI, Arkadiusz. Widoczność polskich publikacji naukowych w Internecie. *Zagadnienia Informacji Naukowej* 2015, nr 1, s. 59-70.
7. SIENKIEWICZ, Mateusz. *Najlepsza wyszukiwarka internetowa - Google nadal przewodzi w rankingach* [online]. [dostęp 3 grudnia 2015]. Dostępny w Internecie: <https://www.artefakt.pl/blog/seo/wyszukiwarka-google-nadal-bezkonkurencyjna>.
8. Słownik SEO: *Search Engine Optimization* [online]. [dostęp 3 grudnia 2015]. Dostępny w Internecie: <https://www.semtec.pl/sownik-seo/search-engine-optimization>.
9. ZAWADZAK, Michał. *ASEO, czyli Academic Search Engine Optimization* [online]. [dostęp 4 grudnia 2015]. Dostępny w Internecie: <http://spotlab.pl/blog/aseo-academic-search-engine-optimization>

Aleksandra Fajfer, Karolina Imiołek-Stachura
pozwól się zauważyć, czyli o promowaniu dorobku naukowego

Współcześni badacze powinni zajmować się nie tylko nauką, ale być także dyrektorami kreatywnymi, potrafiącymi efektywnie wypromować, a następnie dobrze sprzedać wyniki swoich badań. Osoby zajmujące się zawodowo działalnością naukową i badawczą w mniej lub bardziej świadomy sposób podejmują działania marketingowe. Publikując, uczestnicząc w konferencjach, prowadząc wykłady, udzielając wywiadów, kreują nie tylko własny wizerunek, ale również wizerunek produktu – czyli własnych osiągnięć, badań, wynalazków – jak również dziedziny, uczelni czy całej nauki [Promosaurus, 2013, s. 31–32].

Dzielenie się to trend obserwowany zarówno w Internecie, jak i w świecie realnym. „Dzielenie się jest również podstawowym elementem nauki – jej postęp i rozwój ściśle związany jest z wymianą informacji, spostrzeżeń, wyników badań [...] Dlatego warto otwierać naukę, dzielić się nią, korzystać z każdej sposobności i dostępnych narzędzi do prezentowania jej światu” [Promosaurus, 2013, s. 38]. Celem tego artykułu jest prezentacja zagadnień dotyczących promowania własnej osoby i publikacji oraz wskazanie wartościowych źródeł, dzięki którym można poszerzyć wiedzę na ten temat, a także efektywnie wykorzystywać ją w swojej pracy.

O promowaniu swoich osiągnięć należy pomyśleć już na etapie pisania tekstu. Aby dobrze go zareklamować, niezbędny jest nie tylko interesujący tytuł, ale również abstrakt. Obecnie jest on tyleż streszczeniem artykułu, ile „wabikiem”, sposobem na pozyskanie czytelników. Te kilka zdań pozwala na zaprezentowanie własnych osiągnięć, zalet i mocnych punktów tekstu. Abstrakt powinien przyciągnąć jak największą grupę potencjalnych czytelników i zachęcić do lektury całej pracy. Jest to pierwsza część artykułu, z którą odbiorca ma styczność. Najczęściej na tej podstawie podejmowana jest decyzja o lekturze czy ewentualnym zakupie publikacji. Więcej na temat tego, jak powinien wyglądać profesjonalny abstrakt, na czym się skupić podczas jego pisania i czego unikać, można dowiedzieć się z tekstu Emanuela Kulczyckiego *Jak napisać dobry abstrakt* [Kulczycki, 2013].

Wybierając czasopismo, należy zwrócić uwagę na poruszaną w nim tematykę, jego dostępność i współczynniki (Impact Factor, punktacja MNiSW). Tekst powinien być dostępny dla jak największej liczby osób zajmujących się podobnymi zagadnieniami. Zapewni to nie tylko poczytność, ale również wpłynie na cytowalność. Informacje o współczynnikach czasopism oraz procesie publikacyjnym można znaleźć w książce

promocja na etapie
pisania tekstu

wybór czasopisma

Wprowadzenie do efektywnego publikowania naukowego [Liśkiewicz, Liśkiewicz, 2014].

Największe bazy indeksujące podają, że na świecie jest od 13 000 do 25 000 czasopism naukowych. Warto zatem poświęcić trochę czasu na wybór optymalnego rozwiązania i „ułatwić zadanie potencjalnym czytelnikom, publikując tam, gdzie teksty mają szansę być przeczytane” [Kulczycki, 2014]. Innym sposobem dotarcia do czytelnika jest postawienie na Open Access poprzez wybór czasopism publikujących w tym modelu bądź umieszczanie swoich tekstów w repozytoriach instytucjonalnych (na przykład w Repozytorium Instytucjonalnym Krakowskiej Akademii). W drugim przypadku należy zwrócić uwagę na kwestie prawne. Aspektem dotyczącym deponowania prac w repozytorium poświęcony został ubiegłoroczny numer *Notesu Bibliotecznego Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego*.

Jeśli wyniki badań łatwiej zaprezentować w formie graficznej, warto zapytać wydawcę o możliwość przygotowania graficznego abstraktu. Innowacyjne rozwiązanie wprowadziło wydawnictwo Elsevier, umożliwiając autorom zamieszczanie w swoich czasopismach tak zwanych AudioSlides. Są one umieszczane na stronie WWW wraz z artykułem i składają się z kilku slajdów podsumowujących najważniejsze punkty artykułu oraz nagranego przez autora komentarza [Liśkiewicz, Liśkiewicz, 2014, s. 41–42].

Wybór prestiżowego tytułu czasopisma i wydawnictwa, a także odpowiednio przygotowany, wartościowy tekst to kolejne sposoby na efektywne promowanie osiągnięć. Publikowanie w wiodących periodykach przełoży się z pewnością na liczbę cytowań, a tym samym wpłynie na indeks h. „W naturze naukowca leżą miarzenie i porównywanie wszystkiego, co się da, w tym własnego dorobku naukowego i publikacji. Dlatego też powstał szereg współczynników mających na celu

uchwycenie jakości pojedynczych publikacji, całego czasopisma, a także dorobku poszczególnych badaczy” [Liśkiewicz, Liśkiewicz, 2014, s. 8]. Na temat jakości publikacji, cytowań i współczynników można przeczytać we *Wprowadzeniu do efektywnego publikowania naukowego* [Liśkiewicz, Liśkiewicz, 2014].

Dobrym sposobem na promocję wyników badań jest aktywny udział w seminariach i konferencjach. Podczas wystąpień warto przywoływać własne publikacje. Odnosząc się do nich podczas prezentacji, należy umieścić pełne dane bibliograficzne, aby zainteresowane osoby mogły w łatwy sposób dotrzeć do pełnych tekstów [Liśkiewicz, Liśkiewicz, 2014, s. 42]. Nie tylko konferencje, ale i spotkania popularnonaukowe, targi branżowe oraz coraz bardziej popularne kawiarnie naukowe i barcamps umożliwiają pasjonatom z branży wymianę poglądów i dyskusję. Należy jednak pamiętać, iż niezbędne jest dostosowanie wystąpienia do grupy odbiorców [Promosaurus, 2013, s. 35].

Miejscem dyskusji naukowej może stać się również cyberprzestrzeń. Warto propagować własną działalność naukową i wyniki badań, a także kreować swój wizerunek w Internecie. Sposobów na popularyzację nauki w tym medium jest wiele. Można pisać teksty do serwisów popularnonaukowych lub założyć własnego bloga. Znaczenie ma nie tylko sama treść. Liczy się także forma – musi przyciągać i zainteresować czytelnika. Należy pisać językiem przystępnym i nawiązywać interakcje z czytelnikami. O tym, jak założyć bloga, z których narzędzi korzystać, jak pisać teksty do Internetu, w przystępny sposób napisano w poradniku promocji nauki *Promosaurus* [Promosaurus, 2013].

Niezbędna w dzisiejszych czasach wydaje się dla naukowca obecność na portalach społecznościowych. To nie wyłącznie Facebook, Twitter – komunikacja naukowa toczy się również na portalach dedykowanych

wystąpienia publiczne

promocja w Internecie

pracownikom nauki. Dzięki tym narzędziom łatwiej budować sieci kontaktów między osobami o wspólnych zainteresowaniach naukowych, udostępniać własne prace oraz wyszukiwać i pobierać pełne teksty innych autorów. Profil na takim portalu pełni również funkcję portfolio. Pozwala gromadzić w jednym miejscu efekty pracy naukowej (publikacje, prezentacje, zbiory surowych danych). Jest on swoistym repozytorium, umożliwiającym samoarchiwizację dorobku. Na portalach rejestrowana jest aktywność autora, czyli na przykład udział w dyskusjach, liczba odsłon profilu czy pobranie zamieszczonych prac. Część serwisów posiada własne wskaźniki oceny badacza [Rozkosz, 2014].

ResearcherID

ResearcherID to ogólnodostępny portal dla autorów i badaczy stworzony przez Thomson Reuters i w pełni zintegrowany z platformą Web of Science. Umożliwia identyfikację autora dzięki stworzeniu publicznego profilu, zawierającego między innymi takie informacje jak: afiliacja, adres e-mail, zainteresowania naukowe. Dzięki ResearcherID prostsza staje się prezentacja publikacji, wskaźnika cytowań, indeksu h, sieci cytowań czy zakresów współpracy. Użytkownicy portalu mogą gromadzić, zarządzać i dzielić się wynikami badań, pracami i informacjami dotyczącymi działalności naukowej. Portal ułatwia też współpracę i kontakt z naukowcami na całym świecie. Autorowi przydzielany jest indywidualny identyfikator połączony z ORCID, pozwalający jednoznacznie określić tożsamość badacza. Gwarantuje to pewność, że wszystkie jego prace zostaną uwzględnione na przykład podczas ewaluacji oraz eliminuje problem błędnej identyfikacji prac autorów posiadających popularne nazwisko. Identyfikator pozwala również szybko i łatwo sporządzić raport cytowań dla konkretnego autora. Dobrą praktyką jest posiadanie ResearcherID przez wszystkich badaczy związanych z uczelnią.

Google Scholar Citations

Google Scholar Citations to uruchomiona w 2011 roku usługa, bazująca na danych pochodzących z Google

Scholar. Pozwala na założenie profilu autora oraz automatyczne zliczanie cytowań i wskaźników na tymże profilu. Dodatkowo możliwe jest ustawienie alertów dotyczących nowych artykułów oraz cytowań. Punktem wyjścia do użycia programu jest posiadanie prac indeksowanych w bazach Google'a. Więcej na ten temat napisał Emanuel Kulczycki w poradniku *Jak dodać prace do Google Scholar i zwiększyć liczbę cytowań oraz indeks Hirscha* [Kulczycki, 2013].

ResearchGate

ResearchGate to utworzony w 2008 roku międzynarodowy serwis skierowany do naukowców wszystkich dyscyplin. Jego użytkownicy tworzą prywatne profile, na których mogą zaprezentować swoje wykształcenie, doświadczenie zawodowe, zainteresowania. Badacze zyskują możliwość opublikowania na portalu własnych prac naukowych, wykładów, referatów i artykułów. ResearchGate posiada także funkcje charakterystyczne dla serwisów społecznościowych takie chociażby jak: możliwość wymiany wiadomości w sieci, utrzymywanie kontaktów z innymi użytkownikami na forach internetowych, tworzenie blogów oraz udział w wirtualnych grupach dyskusyjnych. Wiele organizacji naukowych korzysta z platformy ResearchGate jako narzędzia do komunikacji pomiędzy jej członkami. Przy poszukiwaniu literatury naukowej internauci mogą korzystać z wielu źródeł open source (między innymi z: PubMed, ArXiv, IEEE, CiteSeer czy NASA Library). ResearchGate umożliwia samodzielne archiwizowanie tekstów, korzystanie z wirtualnej biblioteki oraz tworzenie Microarticles (abstraktów do 306 słów). Użytkownicy serwisu mogą korzystać z aplikacji Similar Abstract Search Engine, która przeprowadza semantyczną analizę wybranego abstraktu w celu odszukania powiązanych z nim artykułów. Naukowcy są zachęceni do udostępniania własnych publikacji na łamach portalu. Dodatkowo mogą używać programu JournalFinder – po przeanalizowaniu abstraktu podpowiada, które pismo naukowe może być zainteresowane publikacją tekstu. ResearchGate to

Akademia.edu

również doskonałe źródło informacji o aktualnych konferencjach i ważnych wydarzeniach z dziedziny nauki.

Akademia.edu to uruchomiony w 2008 roku serwis społecznościowy przeznaczony dla naukowców. Platforma może być wykorzystywana do wymiany dokumentów, monitorowania ich oddziaływania oraz obserwowania badań w danej dziedzinie. Zaletą Akademia.edu jest intuicyjny interfejs, a funkcjonalności systemu pozwalają nie tylko na dodawanie swoich prac, ale także na tagowanie i komentowanie. Portal umożliwia też wgląd w informacje o tym, kto przeglądał nasze publikacje, co z kolei pozwala na poznawanie i dyskusję z osobami o podobnych zainteresowaniach badawczych. Interesująca jest też opcja „śledzenia” innych osób – dzięki niej otrzymuje się powiadomienia o zamieszczonych przez nie pracach. Na Akademia.edu znalazły się ponadto oferty pracy, stażów i wyjazdów.

Obecność na portalach dla naukowców oraz promocja w sieci pozwalają na zbudowanie atrakcyjnego naukowego portfolio i zwiększenie widoczności publikacji, na poprawną identyfikację prac, monitorowanie cytowań, a przede wszystkim ułatwienie kontaktu z osobami o tożsamych zainteresowaniach badawczych, a także z potencjalnymi współpracownikami. Zatem: pozwól się zauważyć.

Coraz popularniejsze stają się alternatywne wskaźniki do oceny dorobku naukowego. Pozwalają one uwzględnić nie tylko cytowania w publikacjach naukowych, ale również oddziaływanie tekstu w Internecie i toczącą się wokół niego dyskusję w mediach społecznościowych, recenzje na blogach, forach, wortalach. Niektóre z wymienionych serwisów wypracowały już własne wskaźniki oceny autorów, wpisując się tym samym w trend eksperymentowania z nowymi metodami oceny.

co zyskujemy?

bibliografia

1. KULCZYCKI, Emanuel. *Jak dodać prace do Google Scholar i zwiększyć liczbę cytowań oraz indeks Hirscha*. Poradnik dla początkujących [online]. Poznań: Stowarzyszenie EBIB, 2013 [dostęp 27 stycznia 2015]. Dostępny w Internecie: https://repozytorium.amu.edu.pl/jspui/bitstream/10593/4369/8/Jak_dodac_prace_do_Google_Scholar-v.1.1.pdf.
2. KULCZYCKI, Emanuel. *Jak napisać dobry abstrakt*. W: *Warsztat badacza* [online]. 24 września 2013 [dostęp 27 stycznia 2015]. Dostępny w Internecie: http://ekulczycki.pl/warsztat_badacza/jak-napisac-dobry-abstrakt.
3. KULCZYCKI, Emanuel. *Na jakim portalu naukowiec powinien mieć konto*. W: *Warsztat badacza* [online]. 12 czerwca 2012 [dostęp 27 stycznia 2015]. Dostępny w Internecie: http://ekulczycki.pl/warsztat_badacza/na-jakim-portalu-naukowiec-powinien-miec-konto.
4. KULCZYCKI, Emanuel. *Uciec z peryferii nauki*. W: *Warsztat badacza* [online]. 14 czerwca 2014 [dostęp 27 stycznia 2015]. Dostępny w Internecie: http://ekulczycki.pl/warsztat_badacza/uciec-z-peryferii-nauki.
5. LIŚKIEWICZ, Tomasz, LIŚKIEWICZ, Grzegorz. *Wprowadzenie do efektywnego publikowania naukowego*. Jak przygotować, wysłać i promować artykuł naukowy [online]. Łódź: Amber Editing, 2014 [dostęp 27 stycznia 2015]. Dostępny w Internecie: <http://ambereediting.pl/wp-content/uploads/2015/01/Wprowadzenie-do-Efektywnego-Publikowania-Naukowego.pdf>.
6. *Promosaurus*. Poradnik promocji nauki [online]. Red. Piotr Babicki, Edyta Giżycka. Kraków: Centrum Innowacji, Transferu Technologii i Rozwoju Uniwersytetu, Uniwersytet Jagielloński, 2013 [dostęp 27 stycznia 2015]. Dostępny w Internecie: <http://www.citru.uj.edu.pl/promosaurus>.
7. RÓZKOSZ, Ewa. *Promocja badań w serwisach społecznościowych dla naukowców* [online]. [dostęp 27 stycznia 2015]. Dostępny w Internecie: <http://www.imp.lodz.pl/upload/biblioteka/konferencja/prezentacje/Rozkosz.pdf>.

Renata Patela
jak zmierzyć naukę?

Ważnym elementem pracy naukowej jest szybkie opublikowanie wyników badań, w celu ich dostrzeżenia przez społeczność naukową i pozyskania jak największej liczby odbiorców. Staje się to jednak coraz trudniejsze. Szacuje się, iż roczny przyrost danych naukowych wynosi 30% [Komisja Europejska, 2014]. Istotną kwestią jest więc wybór periodyku, który cieszy się uznaniem w środowisku. Opublikowanie artykułu w prestiżowym czasopiśmie zwiększa szanse na wzbudzenie zainteresowania innych uczonych i zacytowanie. Liczba cytowań jest podstawą analiz bibliometrycznych stosowanych przy ocenie czasopism, dorobku naukowego osób i instytucji. Jest także uwzględniana w procesie podejmowania decyzji między innymi dotyczących finansowania nauki.

Termin bibliometria zaproponował w 1969 roku Alain Pritchard jako określenie dla „zastosowania metod matematycznych i statystycznych do badania książek i innych środków komunikacji” [Osiński, 2013, s. 36]. Według współczesnej definicji, bibliometria to „zbiór technik badawczych, stosowanych do ilościowych analiz publikacji, w tym publikacji naukowych i dokumentów patentowych” [Kliniewicz i in., 2012, s. 7]. W artykule zostaną omówione mierniki wybrane, najczęściej wykorzystywane do oceny czasopism i dorobku nauko-

wego autorów. Przedstawione zostaną również zasady przyznawania punktów za publikacje naukowe w Polsce.

Mierniki stosowane do oceny dorobku autora
Liczba publikacji to metoda polegająca na zliczeniu liczby prac opublikowanych przez autora. Jest najprostszą i najmniej czasochłonną formą analizy bibliometrycznej. Jednakże sama liczba opublikowanych prac nie informuje o ich merytorycznej wartości – jedna osoba może publikować wiele słabych, niewnoszących nic nowego do danej dziedziny artykułów, podczas gdy inna publikuje mało prac, ale o zdecydowanie wyższej jakości. Ten miernik będzie również promować osoby o dłuższym stażu naukowym oraz zajmujące się dziedzinami szybko rozwijającymi się (na przykład medycyna, biologia). W związku z tym powinno się go stosować do porównań aktywności naukowców w wybranym obszarze nauki, a także w określonym przedziale czasowym. Liczba cytowań może być również zliczana dla danej instytucji, w celu określenia jej potencjału publikacyjnego.

Liczba cytowań dla pojedynczej pracy określa, ile razy została przywołana w innych publikacjach naukowych.

liczba publikacji

liczba cytowań

W celu obliczenia liczby cytowań wszystkich prac autora, należy zsumować cytowania uzyskane przez jego poszczególne publikacje. Podobnie jak liczba publikacji, metoda ta jest jednym z najłatwiejszych do obliczenia wskaźników, ale wymaga większego nakładu czasu i dostępu do baz agregujących informacje o cytowaniach. Na podstawie tego wskaźnika można określić, jak często dany autor jest cytowany, jednak nie jest możliwe odniesienie wartości wskaźnika do jakości prac. Wśród publikacji może być jedna naprawdę wartościowa, która uzyskała wiele cytowań, podczas gdy pozostałe były cytowane rzadko lub wcale. Ponadto autor może być często przywoływany w celu dyskusji nad problemem, jak również część cytowań może być tak zwanymi cytowaniami negatywnymi, które wiążą się z krytyką też zawartych w pracy. Liczba cytowań może być też wykorzystywana do oceny dorobku naukowego jednostki naukowej.

indeks h

Indeks h (h-index, indeks Hirscha, Hirsch number) to zaproponowana w roku 2005 przez Jorge E. Hirscha [2005, s. 16569] nowa, prosta metoda do charakteryzowania twórczości naukowej jednostki. Indeks h, który od nazwiska autora jest nazywany indeksem Hirscha, przy obliczeniach najczęściej zapisywany jest w postaci h-index. Najprościej mówiąc, indeks h równy h oznacza, że autor opublikował h publikacji, z których każda była cytowana przynajmniej h razy. Jeśli indeks Hirscha wynosi 5, to oznacza, że istnieje 5 prac autora, z których każda została zacytowana przynajmniej 5 razy.

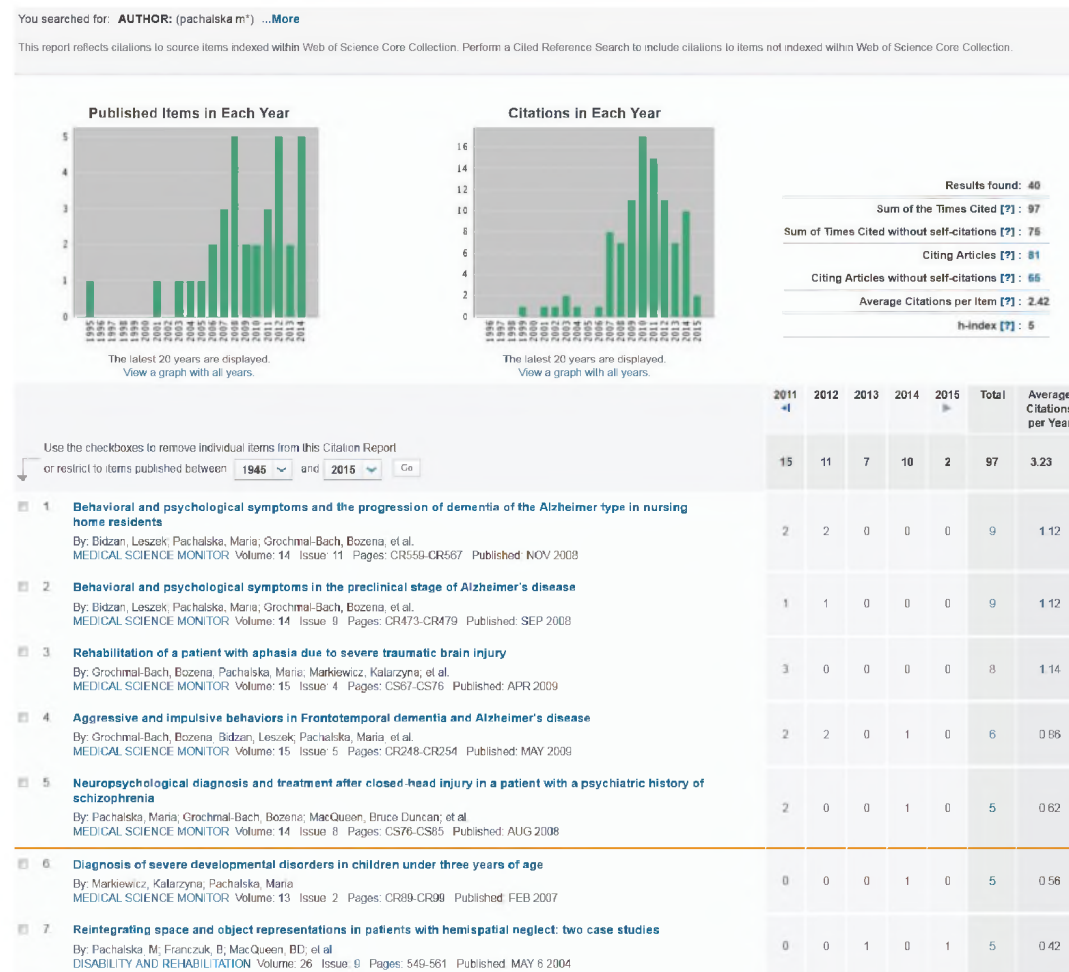
Przykład:

Obliczenie tego wskaźnika wymaga uszeregowania wszystkich prac autora w malejącej kolejności według liczby cytowań. Następnie, rozpoczynając od pozycji z największą liczbą cytowań, należy sprawdzać, czy każda kolejna ma więcej cytowań niż przypisana jej liczba porządkowa. Liczba przypisana pozycji, która ostatnia spełnia ten warunek, to liczba h [Rysunek 1].

Indeks Hirscha jest obliczany automatycznie przez wiele baz i narzędzi: WoS, Scopus, Publish or Perish.

Badania, których wynikiem było opracowanie indeksu h, Hirsch przeprowadził na grupie fizyków, ale zasugerował, że wynaleziony przez niego wskaźnik może być

Rysunek 1. Indeks h wyliczony dla autora w bazie WoS [Web of Science..., 2015]

zastosowany w każdej dziedzinie nauki. Zaproponował również możliwość mierzenia za pomocą h-indeksu wpływu grup naukowców lub instytutów.

Niewątpliwymi zaletami h-indeksu jest prostota obliczenia oraz zapis w postaci dającej się łatwo porównać liczby całkowitej. Ponadto wskaźnik ten odnosi się zarówno do liczby opublikowanych prac, jak i do ich jakości. Można go stosować do analizy dorobku osób, grup osób, instytucji, państw a także analizy czasopism.

Wady tego wskaźnika są następujące:

- może wzrastać jedynie w miarę rozwijania się kariery naukowca, czyli faworyzuje autorów o dłuższym stażu (dlatego powinno się porównywać naukowców w obrębie grup wiekowych lub określonego przedziału czasu);
- zależy od dyscypliny i praktyk z nią związanych (na przykład: średnia liczba współautorów, średnia liczba prac cytowanych w publikacjach, liczebność grupy potencjalnych odbiorców);
- prace często cytowane nie są widoczne wśród pozostałych o znacznie niższej liczbie cytowań;
- uwzględnia autocytowania, stwarzając możliwości manipulacji;
- nie bierze pod uwagę ani liczby autorów pracy, ani ich wkładu;
- nie uwzględnia kontekstu cytowań, na przykład tak zwanych cytowań negatywnych [Molinari, Molinari, 2008, s. 164; Kierzek 2009, s. 35].

Pomimo wad, nowy wskaźnik szybko zyskał popularność, czego konsekwencją były próby rozszerzenia jego użycia do oceny instytucji, co zresztą było sugerowane przez jego twórcę. Użycie indeksu h w swojej pierwotnej postaci do oceny instytucji może promować duże instytucje, zatrudniające większą liczbę pracowników i publikujących więcej prac. Dlatego Jean-Francois Molinari oraz Alain Molinari [2008, s. 168] zaproponowali

uzupełnienie tradycyjnie wyliczanego indeksu Hirscha o współczynnik wielkości $N^{0.4}$. Wyliczany w ten sposób zmodyfikowany h-indeks w odróżnieniu od standardowego h-indeksu nie jest liczbą całkowitą.

$$hm = h / N^{0.4}$$

hm – zmodyfikowany h-indeks

h – h-indeks

N – liczba publikacji

Przedstawiona modyfikacja indeksu Hirscha jest tylko jedną z wielu zaproponowanych w celu zniwelowania jego wad. Inne to między innymi:

- wskaźnik nieuwzględniający autocytowań;
- h-indeks uwzględniający liczbę współautorów publikacji;
- indeks A określający średnią wartość cytowań prac, na podstawie których wyliczono h-indeks;
- modyfikacje uwzględniające dyscyplinę naukową [Kierzek, 2009, s. 36–37].

Jak już wspomniano przy obliczaniu indeksu Hirscha umyka informacja o publikacjach szczególnie dobrze cytowanych. Na przykład osoby, z których jedna ma 4 prace cytowane po 4 razy, a druga – trzy prace cytowane ponad sto razy i jedną cytowaną 4 razy, będą miały h-indeks równy 4. Tę wadę koryguje wskaźnik zaproponowany przez Leo Egghe [2006, s. 8]. Egghe zdefiniował g-indeks jako największą liczbę g publikacji autora, które uzyskały łącznie g^2 lub więcej cytowań. Jeśli g-indeks wynosi 5, oznacza to, że autor opublikował 5 prac, których łączna liczba cytowań wynosi 25 lub więcej. G-indeks automatycznie jest obliczany przez program Publish or Perish.

Przykład:

Autor opublikował 8 prac, które łącznie były cytowane 45 razy. Jego indeks Egghe będzie wynosił 6, ponieważ szósta publikacja jako ostatnia spełnia warunek, w któ-

g-indeks

rym kumulowana liczba cytowań (40) jest większa bądź równa jej kwadratowi (36). Z kolei indeks h tego autora wyniesie 3, ponieważ trzecia publikacja jest ostatnią, która ma przewyższającą ją liczbę cytowań [Tabela 1].

Tabela 1. Przykładowe obliczenie wskaźnika g-indeks

liczba cytowań	kumulowana liczba cytowań	g	g ²
15	15	1	1
10	25	2	4
7	32	3	9
3	35	4	16
3	38	5	25
2	40	6	36
1	41	7	49
0	41	8	64

impact factor

Mierniki stosowane do oceny czasopism Impact factor (Journal Impact Factor; określane jako: miara oddziaływania, wskaźnik prestiżu, siła przebicia czasopisma) danego czasopisma to liczba cytowań zarejestrowanych w danym roku kalendarzowym dla artykułów opublikowanych w czasopiśmie z dwóch ostatnich lat, podzielona przez liczbę artykułów zamieszczonych w tym czasopiśmie w tym samym okresie. Jego twórcą jest Eugene Garfield, który w 1955

roku po raz pierwszy na łamach czasopisma *Science* [Garfield, 2006, s. 1124] przedstawił ideę utworzenia indeksu cytowań czasopism, pozwalającego na określanie ich wskaźnika wpływu (ang. impact factor). Garfield wyszedł z założenia, że o wartości naukowej pracy, jej oddziaływaniu na literaturę i sposobie postrzegania świata świadczy liczba odwołań do niej. W 1960 roku wspólnie z Irvingiem H. Sherem opracował journal impact factor, wykorzystywany później do wyselekcjonowania czasopism do opublikowanego po raz pierwszy w 1961 roku Science Citation Index (SCI) [Garfield, 2005, s. 1]. Do edycji SCI z 1975 roku dołączony został osobny tom *Journal Citation Reports (JCR)*, który zawierał wyliczony dla czasopism z SCI impact factor (IF). W latach 90. XX wieku JCR, już jako odrębne wydawnictwo, publikowany był na mikrofilmach, następnie CD-ROM-ach [Pudovkin, Garfield, 2004, s. 507], a obecnie jest dostępny online w ramach platformy WoS. Przez ponad 30 lat JCR, SCI oraz inne indeksy cytowań były przygotowywane i publikowane przez założony przez Garfielda w 1958 roku Institute for Scientific Information (ISI). W 1992 roku ISI został przejęty przez The Thomson Corporation, obecnie Thomson Reuters (TR) [Yancey, 2005, s. 1]. Od 2014 roku wszystkie opracowywane przez TR indeksy cytowań oraz baza JCR udostępniane są odpłatnie na platformie Web of Science. W Polsce wybrane zasoby WoS:

- JCR;
- Science Citation Index Expanded;
- Social Sciences Citation Index;
- Art and Humanities Citation Index;
- Conference Proceedings Citation Index;

są dostępne dla wszystkich instytucji naukowych na podstawie ogólnokrajowej licencji opłacanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Każde czasopismo, zanim zostanie zakwalifikowane do JCR (i tym samym zostanie mu wyliczony IF), musi przejść rygorystyczny proces ewaluacji, podczas któ-

rego ocenia się:

- standardy wydawnicze – regularność publikowania, międzynarodowy skład redakcji, pełny tekst lub dane bibliograficzne w języku angielskim, ocena recenzentów;
- zawartość – czy wzbogaci zawartość bazy, czy tematyka jest już reprezentowana w bazie i jeśli tak, to czy wystarczająco;
- międzynarodowość – czy grono autorów, redaktorów i recenzentów jest międzynarodowe, kto stanowi docelową grupę odbiorców czasopisma;
- analiza cytowań – w przypadku nowych czasopism analizowane są dotychczasowe cytowania uzyskane przez autorów oraz redaktorów. W przypadku czasopism o dłuższej historii wydawniczej – impact factor i autocytowania [Testa, 2012].

Baza JCR zawiera pełne dane bibliograficzne czasopism, które pozytywnie przeszły proces ewaluacji, a także informacje o:

- czasopismach najczęściej cytowanych przez czasopismo (cited journal);
- czasopismach cytujących to czasopismo (citing journal);
- autocytowaniach;

- uzyskanym IF oraz innych wskaźnikach wyliczanych na podstawie danych o cytowaniach.

JCR jest jedynym źródłem podającym wartość IF. Publikowany jest zazwyczaj w połowie kolejnego roku kalendarzowego – edycja z danymi za 2014 rok ukaże się w połowie 2015 roku.

Wzór obliczenia IF:

$$IF = B/C,$$

B – łączna liczba cytowań w danym roku kalendarzowym wszystkich publikacji, które ukazały się w danym czasopiśmie w ciągu poprzednich dwóch lat
C – liczba wszystkich publikacji, które ukazały się w tym czasopiśmie w ciągu ostatnich dwóch lat.

Przykład:

Czasopismo *Problemy ekorozwoju* posiada najwyższy wskaźnik IF spośród polskich czasopism z zakresu nauk społecznych indeksowanych w najnowszej edycji JCR (2013).

Do obliczenia IF za rok 2013 należy wykorzystać:

- liczbę cytowań, które uzyskały w 2013 roku artykuły z lat 2012 i 2011: 35+39=74
- liczbę artykułów opublikowanych w roku 2012 oraz 2011: 22+27=49.

Journal Impact Factor ⓘ

Cites in 2013 to items published in:	2012 = 35	Number of items published in:	2012 = 22
	2011 = 39		2011 = 27
	Sum: 74		Sum: 49

Calculation:	<u>Cites to recent items</u>	<u>74</u>	=	1.510
	Number of recent items	49		

Rysunek 2. Obliczenie IF dla *Problemy ekorozwoju* [Journal Citation..., 2013]

Następnie według przytoczonego wzoru należy podzielić liczbę cytowań przez liczbę artykułów:

IF dla *Problemów ekorozwoju* = 74/49

IF dla *Problemów ekorozwoju* = 1,510.

W wyniku przeprowadzonego działania uzyskano IF dla *Problemów ekorozwoju*, który wynosi 1,510. Oznacza to, że każdy artykuł opublikowany w tym czasopiśmie w latach 2011-2012 został zacytowany średnio 1,5 raza. Jest to duże uogólnienie, gdyż wśród artykułów będą takie, które nie zostały przywołane wcale oraz te o dużo większej cytowalności niż wynikająca z wyliczonego IF.

Z biegiem lat IF zyskiwał nowe zastosowania i stawał się coraz ważniejszym narzędziem wykorzystywanym między innymi przez:

- biblioteki – podejmowanie decyzji o prenumeracie czasopism;
- naukowców – wybór czasopism, w których chcą publikować oraz które chcą czytać;
- instytucje naukowe i organy decydujące o awansach naukowych – podejmowanie decyzji na podstawie założenia, że publikacje w czasopismach o wyższym IF reprezentują wyższy poziom;
- wydawców i redaktorów – ocena i promocja czasopism [Arnold, Fowler, 2011, s. 434].

Wraz z rozszerzaniem pola zastosowań IF pojawiało się coraz więcej głosów krytycznych, zwracających uwagę na jego wady i niewłaściwe wykorzystanie. Na potrzeby niniejszego artykułu zasygnalizowano tylko najczęściej pojawiające się w literaturze zastrzeżenia dotyczące IF:

- do mianownika (liczba artykułów) zalicza się artykuły naukowe (ang. research articles) i prace przeglądowe (ang. reviews), podczas gdy cytowania (licznik) liczone są dla wszystkich typów artykułów, w tym między innymi listów (ang. letters), artykułów redakcyjnych (ang. editorials) czy recenzji (ang.

book reviews), co może prowadzić do zawyżania IF dla niektórych czasopism [Selen, 1997; Frank, 2003; Grudzewski i in., 2009; Kierzek, 2009];

- faworyzowanie czasopism zamieszczających artykuły przeglądowe, które są częściej cytowane niż oryginalne prace, przywoływane w tych przeglądach [Monastersky, 2006; Kierzek, 2009; Zupanc 2014];
- łatwość manipulowania danymi przez redakcje czasopism, głównie za sprawą publikowania omówień zawartości czasopism za poprzedni rok czy też prac, które poruszają popularne tematy oraz zachęcania autorów do powoływania się na inne artykuły z danego czasopisma [Monastersky, 2006; Arnold, Fowler, 2011; Błocki, 2011];
- wskaźnik jest wyliczany w oparciu o wprowadzone do bazy dane, które niekiedy zawierają błędy powstałe wskutek pomyłek popełnianych przez autorów przy sporządzaniu przypisów bądź ulegają zniekształceniu podczas indeksacji [Awrey i in. 2011; Klincewicz i in., 2012; Vanclay, 2014];
- uwzględnia jedynie cytowania artykułu z ostatnich dwóch lat, tymczasem w przypadku niektórych dyscyplin naukowych, takich jak na przykład matematyka, zarządzanie, fizjologia, anatomia, ekologia, prace uzyskują najwięcej cytowań dopiero w kolejnych latach [Osiewalska, 2008; Arnold, Fowler, 2011; Zupanc 2014];
- przekłamania statystyczne dotyczące rozkładu cytowań pomiędzy poszczególnymi artykułami z czasopisma – jedynie mały procent artykułów uzyskuje liczne cytowania i wpływa na wysokość IF. Około 80% artykułów jest cytowanych znacznie rzadziej niż mógłby na to wskazywać IF czasopisma, w którym zostały opublikowane. Czasopismo może uzyskać wysoki IF dzięki tylko jednemu, ale za to bardzo często przywoływanemu artykułowi [Kierzek, 2009; Nowak, 2013; Zupanc 2014];
- faworyzowanie czasopism w języku angielskim mają-

cych szerszy krąg potencjalnych odbiorców niż równie, a być może nawet bardziej, wartościowe czasopisma publikowane w językach mniej popularnych [Adler i in., 2009; Grudzewski i in., 2009; Osiński, 2013];

- wykorzystywanie IF do oceny pojedynczych artykułów, osób i instytucji naukowych, chociaż sam twórca wskaźnika [Garfield, 2005, s. 1, 4, 18] był zdania, iż należy zachować ostrożność w interpretacji danych i nie powinno się go wykorzystywać w takim celu [Seglen, 1997; Monastersky, 2006; Kierzek, 2009; Adler i in., 2009; Życzkowski 2011; Drabek, 2012].

Thomson Reuters, świadomy ograniczeń IF, podejmuje kroki mające na celu udoskonalenie wskaźnika i zapobieganie jego sztucznemu zawyżaniu. Od edycji za 2007 rok (reedycja ze stycznia 2009 roku) zaczęto publikować pięcioletni IF jako dopełnienie standardowego IF i odpowiedź na zarzuty o zbyt krótkim okresie za który zliczano cytowania [Jacso, 2009, s. 603]. W przypadku czasopisma *Problemy ekorozwoju* [Rysunki 2, 3] różnica pomiędzy dwuletnim i pięcioletnim IF nie wydaje się znaczna, gdyż wynosi niecałe 0,4, ale w rankingu czasopism z zakresu nauk o środowisku (ang. environmen-

tal studies) powoduje spadek o 28 pozycji – z 40 na 68. W odniesieniu do problemu autocytowań TR przyjmuje, że większość wysokiej jakości czasopism charakteryzuje się wskaźnikiem autocytowań na poziomie 20% lub niższym. Ponieważ wysoki odsetek autocytowań jest charakterystyczny dla czasopism nowych oraz niszowych, w ocenie czy czasopismo stosuje praktyki mające na celu sztuczne zawyżenie IF, brane są również pod uwagę: ogólna liczba cytowań, IF, pozycja czasopisma w rankingu, wpływ autocytowań na pozycję w rankingu, proporcjonalny wzrost IF z/bez autocytowań. Jeśli redakcja JCR stwierdzi, że autocytowania zawyżają IF czasopisma oraz znacząco wpływają na układ rankingu, zawieszają na rok i w kolejnym roku dokonuje powtórnej ewaluacji [Title Suppression..., 2014, s. 3]. Zawieszane mogą być również czasopisma, które zawierają porozumienia w sprawie wzajemnych cytowań. Wykaz czasopism zawieszonych w danej edycji JCR razem z powodem oraz danymi procentowymi potwierdzającymi naruszenia dostępny jest ze strony głównej bazy (opcja „NOTICES”).

5-Year Journal Impact Factor ⓘ

Cites in {2013} to items published in:	2012 = 35	Number of items published in:	2012 = 22
	2011 = 39		2011 = 27
	2010 = 32		2010 = 23
	2009 = 19		2009 = 27
	2008 = 14		2008 = 20
	Sum: 139		Sum: 119
Calculation: <u>Cites to recent items</u>	<u>139</u>	=	1.168
Number of recent items	119		

Rysunek 3. Obliczenie pięcioletniego IF dla *Problemy ekorozwoju* [Journal Citation..., 2015]

wskaźnik SJR
(The SCImago Journal Rank)

Przez wiele lat nie było alternatywy dla IF. Dopiero w XXI wieku pojawiły się wskaźniki (takie jak: SJR, SNIP), które mogą zagrozić pozycji IF.

Wskaźnik SJR bierze pod uwagę cytowania z trzech lat i obliczany jest metodą zainspirowaną algorytmem PageRank, służącym do pozycjonowania stron internetowych w wyszukiwarce Google. Twórcy tego wskaźnika (grupa badawcza SCImago z Uniwersytetu w Granadzie) wyszli z założenia, że nie wszystkie cytowania mają taką samą wartość – cytowania prestiżowych czasopism są bardziej wartościowe, gdyż niejako „przenoszą” swój prestiż na cytujące je czasopismo.

Aby zapobiec sztucznemu podnoszeniu wartości wskaźnika danego czasopisma przez nadmierne auto-

cytowania, ograniczane są one do maksymalnie 33% wszystkich cytowań [González-Pereira, 2010, s. 380-381]. SJR wyliczany jest automatycznie za pomocą skomplikowanego algorytmu, bazując na danych zawartych w bazie Scopus, i publikowany w ogólnodostępnym serwisie SCImago Journal & Country Rank oraz we wspomnianej bazie Scopus.

Zauważono, że wskaźnik SJR charakteryzuje „tendencja do zwiększania różnic między czasopismami i wzmacniania pozycji tytułów prestiżowych. Zaleca się wykorzystywanie go głównie w dziedzinach nauk o życiu i zdrowiu, szczególnie, gdy w ocenie ważna jest aktualność tematów badawczych oraz gdy istotna jest ocena cytowań na podstawie statusu czasopism cytujących” [Jankowska, 2014, s. 3].

Rysunek 4. 10 polskich czasopism o najwyższym wskaźniku SJR [Journal Rankings, 2013]

	Title	Type	SJR	H index	Total Docs. (2013)	Total Docs. (3years)	Total Refs.	Total Cites (3years)	Citable Docs. (3years)	Cites / Doc. (2years)	Ref. / Doc.	Country
1	Acta Astronomica	j	1,790	43	28	67	1.107	157	67	2,07	39,54	
2	Topological Methods in Nonlinear Analysis	j	1,135	7	46	121	1.086	122	121	0,99	23,61	
3	Journal of Physiology and Pharmacology	j	0,995	54	118	259	4.325	740	254	2,94	36,65	
4	Studia Mathematica	j	0,933	34	94	289	1.938	188	289	0,63	20,62	
5	Acta Neurobiologiae Experimentalis	j	0,869	36	43	134	2.699	325	126	2,47	62,77	
6	Discussiones Mathematicae - Graph Theory	j	0,868	5	64	172	868	88	171	0,62	13,56	
7	Acta Palaeontologica Polonica	j	0,812	34	64	190	3.783	317	186	1,74	59,11	
8	Acta Arithmetica	j	0,810	27	101	384	1.743	188	378	0,49	17,26	
9	Advances in Cognitive Psychology	j	0,779	13	23	45	973	58	42	1,39	42,30	
10	Pharmacological Reports	j	0,765	46	176	465	8.010	1.048	449	2,22	45,51	

wskaźnik SNIP

Wskaźnik SNIP (Source Normalized Impact per Paper) został opracowany przez Henka Moeda w 2010 roku na podstawie danych z bazy Scopus. SNIP mierzy kontekstowy wpływ cytowań przez ich wartościowanie na podstawie ogólnej liczby cytowań w danym obszarze tematycznym. Pojedyncze cytownie uzyskuje wyższą wartość w obszarach, w których powołuje się na niewielką liczbę publikacji i odwrotnie. SNIP definiowany jest jako stosunek liczby cytowań dla artykułów z czasopisma z ostatnich 3 lat podzielonej przez liczbę artykułów z tych lat do „potencjału cytowań” w danej dziedzinie. „Potencjał cytowań” odzwierciedla często-

tliwość cytowania publikacji w konkretnym obszarze tematycznym [Moed, 2010, s. 267]. Do obliczania SNIP, podobnie jak w przypadku SJR, używa się skomplikowanego algorytmu. Wartość wskaźnika można sprawdzić w ogólnodostępnym serwisie CWTS Journal Indicators lub w bazie Scopus.

SNIP najlepiej sprawdza się w inżynierii, informatyce oraz naukach społecznych. Jego stosowanie zaleca się:

- jeśli większą wagę przywiązuje się do pozycji w rankingu niż do oceny wartości czasopisma;
- gdy nie kładzie się nacisku na związek między aktu-

Rysunek 5. 10 czasopism z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej o najwyższym wskaźniku SNIP [Journal Indicators, 2013]

	Title	P	SNIP	Stability interval
1	IEEE Transactions on Information Theory	1543	3.36	
2	College and Research Libraries	90	2.87	
3	International Journal of Information Management	179	2.86	
4	Information Retrieval	78	2.80	
5	Government Information Quarterly	170	2.38	
6	Library and Information Science Research	103	2.31	
7	Journal of Information Technology	67	2.17	
8	Information Systems Research	174	1.99	
9	Language Resources and Evaluation	77	1.88	
10	International Journal of Geographical Information Science	310	1.82	

- alnością tematów badawczych a oceną wpływu czasopisma;
- do porównania czasopism z różnych dziedzin [Janowska, 2014, s. 3].

Z punktu widzenia polskiego naukowca największe znaczenie spośród omówionych mierników mają IF oraz indeks h. Pierwszy wykorzystywany jest do obliczania Sumarycznego Impact Factora (SIF), przy tworzeniu wykazu z czasopism punktowanych, oceny i kategoryzacji jednostek naukowych. Oba należy podać na przykład we wnioskach dotyczących finansowania działalności badawczej (między innymi w zgłoszeniach do konkursów organizowanych przez Narodowe Centrum Nauki). Obliczony na podstawie WoS indeks h jest jednym z kryteriów oceny osiągnięć naukowo-badawczych przy ubieganiu się o stopień doktora habilitowanego.

W *Rozporządzeniu MNiSW w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego wśród kryteriów oceny w zakresie osiągnięć naukowo-badawczych habilitanta* wymieniono „sumaryczny impact factor publikacji naukowych według listy Journal Citation Reports (JCR), zgodnie z rokiem opublikowania” [Rozporządzenie z dnia 1 września 2011, § 4, p. 3]. Jak zauważyła Ewa Rozkosz [2013], próżno szukać w polskiej czy zagranicznej literaturze wzmianek na temat wskaźnika o takiej nazwie. W rozporządzeniu nie podano również wzoru, według którego należy ów wskaźnik wyliczyć. Zamiast tworzyć nową nazwę, MNiSW mogło posłużyć się istniejącą już w polskiej literaturze nazwą „wskaźnik wpływu autora” [Nowak, 2013, s. 9]. SIF obliczamy, mnożąc wskaźnik IF, uzyskany przez czasopismo w danym roku, przez liczbę artykułów opublikowanych w nim przez naukowca w tym samym okresie. Jeśli autor zamieszczał swoje prace w wielu czasopismach posiadających IF, dodajemy do siebie poszczególne wyniki według wzoru:

$$SIF = Ax(n) \times IFx(n) + Ay(n) \times IFy(n) + Ay(m) \times IFy(m) + \dots$$

n, m – rok publikacji artykułu autora/rok dla którego obliczono IF czasopisma
 Ax – liczba artykułów autora opublikowanych w czasopiśmie x w danym roku
 Ay – liczba artykułów autora opublikowanych w czasopiśmie y w danym roku
 IFx – IF czasopisma x obliczony dla danego roku
 IFy – IF czasopisma y obliczony dla danego roku

Przykład:

Załóżmy, że dorobek autora przedstawia się następująco:

2014
 1 artykuł w czasopiśmie X o IF = 1,51

2013
 2 artykuły w czasopiśmie Y o IF = 2,37
 1 artykuł w czasopiśmie X o IF = 1,51

2012
 1 artykuł w czasopiśmie Y o IF = 2,05
 1 artykuł w czasopiśmie X o IF = 1,98

2011
 1 artykuł w czasopiśmie Z o IF = 1,03

$$SIF = 1 \times 1,03 + 1 \times 1,98 + 1 \times 2,05 + 1 \times 1,51 + 2 \times 2,37 + 1 \times 1,51$$

$$SIF = 12,82$$

SIF powiela wady IF – samo opublikowanie artykułu w czasopiśmie o ustalonym IF nie oznacza, że praca ta zyskała przychylność środowiska naukowego i być może nie został on zacytowany ani razu. Z kolei ocena wpływu autora, którego artykuł przyniósł czasopismu większość cytowań, może być znacznie zaniżona na skutek słabej cytowalności pozostałych prac. SIF nie ma zastosowania w przypadku przedstawicieli nauk

Sumaryczny Impact Factor

wykaz czasopism naukowych/lista czasopism punktowanych

humanistycznych, ponieważ dla czasopism z zakresu tych nauk IF nie jest wyliczany.

W Polsce jednym z czynników wpływających na ocenę osiągnięć naukowych i twórczych jednostki naukowej oraz poszczególnych pracowników nauki jest liczba punktów uzyskanych przez publikacje w czasopismach naukowych. Pierwsze listy czasopism punktowanych były publikowane przez Komitet Badań Naukowych [System oceny..., 2001]. Od 2007 roku obowiązek ten spoczywa na MNiSW. Obecnie zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym* [Rozporządzenie z dnia 13 lipca 2012, § 14 ust. 2] wykaz składa się z 3 części:

- części A – zawierającej liczbę punktów za publikacje w czasopismach naukowych posiadających współczynnik wpływu IF, znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JCR);
- części B – zawierającej liczbę punktów za publikacje w czasopismach naukowych nieposiadających IF;
- części C – zawierającej liczbę punktów za publikacje w czasopismach naukowych znajdujących się w bazie European Reference Index for the Humanities (ERIH).

Część A wykazu uwzględnia czasopisma naukowe umieszczone na liście JCR (aktualnej na dzień 31 sierpnia roku przeprowadzania oceny czasopism naukowych), posiadające obliczony pięcioletni lub dwuletni IF. Czasopisma spełniające ten warunek są przydzielane do jednorodnych grup tematycznych, a następnie, na podstawie posiadanego IF, układane w listę, w której czasopismu o najniższym IF przydziela się numer 1, czasopismu o drugim najniższym IF numer 2 itd. Na podstawie tej listy czasopismom przydziela się pozycje od 1 (najniższy IF) do 100 (najwyższy IF). Następnie czasopisma otrzymują punkty według schematu – czasopisma poniżej 23. pozycji otrzymują 15 punktów, poniżej 43. – 20 punktów, poniżej 60. – 25 punktów, poniżej

74. – 30 punktów, poniżej 85. – 35 punktów, poniżej 93 – 40 punktów, poniżej 98. – 45 punktów, a te z 98 pozycji i wyżej – 50 punktów [Komunikat Ministra..., 2013].

Czasopisma z części B wykazu są oceniane na podstawie informacji zawartych w ankietach, składanych przez osoby upoważnione do reprezentowania redakcji lub wydawcy. Ocena dokonywana jest w trzech obszarach wiedzy: grupy nauk humanistycznych, grupy nauk społecznych oraz grupy nauk ścisłych, technicznych, medycznych i przyrodniczych. Na pierwszym etapie oceny sprawdza się głównie wymagania formalne między innymi:

- opublikowanie przynajmniej dwóch artykułów naukowych w każdym numerze czasopisma z ostatnich 2 lat;
- deklaracja o wersji pierwotnej czasopisma (druk lub inny nośnik);
- udostępnienie listy recenzentów;
- posiadanie strony internetowej;
- przynajmniej połowa recenzentów powinna reprezentować instytucje zewnętrzne.

Czasopisma spełniające określone wymagania zostają zakwalifikowane do drugiego etapu oceny, który kończy się przyznaniem punktów. Na tym etapie ocena opiera się na 13 parametrach. Ważne są między innymi:

- Predicted Impact Factor (PIF), który obliczany jest jako iloraz liczby cytowań artykułów z danego czasopisma w bazie WoS z roku poprzedzającego rok wypełnienia ankiety i liczby wszystkich artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie w tym samym roku;
- zagraniczna afiliacja autorów publikacji naukowych;
- indeksacja w przynajmniej jednej z baz referencyjnych;
- umiędzynarodowienie recenzentów;
- udostępnienie w internetowej wersji czasopisma naukowego bieżących artykułów naukowych;

- weryfikacja tekstów przez redaktora językowego, czyli osobę posiadającą wykształcenie kierunkowe z zakresu filologii danego języka, a w przypadku czasopism publikowanych w innym języku niż lokalny przez osobę, dla której jest to język rodzimy (ang. native speaker);
- redaktor tematyczny, którym jest osoba o udokumentowanym dorobku naukowym w danej dyscyplinie naukowej lub w dyscyplinach pokrewnych.

Za spełnienie poszczególnych parametrów czasopismo otrzymuje określoną liczbę punktów, które następnie są sumowane i przeliczane według rozbudowanego algorytmu. Czasopisma z tej części wykazu mogą otrzymać od 1 do 10 punktów ministerialnych [Komunikat Ministra..., 2013].

Najmniej skomplikowana jest procedura przyznawania punktów czasopismom z części C – wszystkie czasopisma umieszczone w bazie ERIH (na dzień 31 sierpnia roku, w którym przeprowadzana jest ocena) otrzymują po 10 punktów. Do połowy 2014 roku ERIH był wykazem punktowanych czasopism europejskich z nauk humanistycznych prowadzonym przez European Science Foundation. Celem powstania bazy było zwiększenie widoczności oraz popularyzacja wyników badań publikowanych głównie w europejskich i niekoniernie anglojęzycznych czasopismach. Miała niejako stanowić przeciwwagę dla WoS czy Scopus, które faworyzują czasopisma anglojęzyczne. Ewaluacja czasopism była dokonywana przez grono ekspertów, a nie na podstawie wskaźników bibliometrycznych. Pod uwagę brano między innymi: procedurę recenzowania publikacji, międzynarodowość autorów i recenzentów, terminowość ukazywania się publikacji, podawanie pełnych informacji o cytowanych publikacjach. Pozytywnie zweryfikowane czasopisma przydzielano do trzech kategorii, biorąc pod uwagę grono odbiorców, dystrybucję i zasięg:

- INT1 – tu znalazły się cenione przez międzynarodowe środowiska naukowe czasopisma, zawierające artykuły naukowe cytowane przez naukowców z całego świata; a także międzynarodowe czasopisma o wysokiej widoczności i dużym wpływie na międzynarodowe środowisko naukowe przejawiającym się między innymi regularnymi cytowaniami w literaturze światowej;
- INT2 – odnajdziemy tu czasopisma o istotnym w skali międzynarodowej znaczeniu, publikujące wysoko oceniane artykuły naukowe; czasopisma międzynarodowe o znacznej widoczności i wpływie w różnych krajach świata;
- NAT – do tej kategorii trafiły czasopisma europejskie skierowane do lokalnej społeczności naukowej (ograniczonej językiem publikacji), okazjonalnie cytowane poza krajem publikacji [ERIH, 2015].

Od lipca 2014 roku prowadzeniem wykazu, pod zmienioną nazwą – ERIH PLUS, zajmuje się Norwegian Social Science Data Services. Wszystkie dotychczasowe czasopisma zostały przetransferowane do nowej bazy. Można zgłaszać nowe tytuły, także te z zakresu nauk społecznych. Najważniejsze, w stosunku do ERIH, zmiany:

- czasopisma lokalne (w których więcej niż 2/3 autorów pochodzi z jednej instytucji) nie będą indeksowane;
- zrezygnowano z podziału na kategorie [ERIH PLUS, 2015].

Ostatnia zmiana jest bardzo istotna dla wykazu czasopism punktowanych, gdyż – jak zauważa Emanuel Kulczycki [2014a] – «Nowy ERIH będzie „jedynie” listą referencyjną, bez żadnych podziałów. Oznacza to, że tym bardziej w takiej formie nie da się go wykorzystać w ewaluacji czasopism naukowych».

Czasopisma wydawane przez KAAFM znalazły się w części B Wykazu czasopism naukowych. W zależności od ty-

Tabela 2. Punkty przyznawane za publikację w czasopismach KAAFM

tytuł czasopisma	liczba punktów
Bezpieczeństwo. Teoria i Praktyka	6
European Polygraph	7
Krakowskie Studia Międzynarodowe	6
Państwo i Społeczeństwo	4
Studia Prawnicze. Rozprawy i materiały	2
Studia z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego	4

tułu, za pracę w nich opublikowaną można uzyskać od 7 do 2 punktów [Tabela 2].

Obecnie prowadzone są prace nad udoskonaleniem części B. Od 2015 roku czasopisma miałyby być oceniane według następujących parametrów:

- kryteria formalne;
- PIF;
- Polski Współczynnik Wpływu;
- ocena ekspercka [Kulczycki, 2014b].

Jednym z głównych problemów dotychczas stosowanej metody przyznawania punktów jest niemożność wyliczenia PIF dla większości czasopism humanistycznych i społecznych, gdyż tylko nieliczne są indeksowane w WoS. W naukach tych o wiele większą rolę odgrywają monografie i czasopisma zajmujące się lokalną tematyką, często publikowane w językach narodowych. W związku z tym PIF nie pozwala na odpowiednie zróżnicowanie czasopism z wymienionych obszarów, jak to ma miejsce w przypadku pozostałych, lepiej reprezentowanych w WoS nauk [Fenrych i in., 2013, s. 1–2]. Pojawiła się więc potrzeba

stworzenia systemu gromadzącego informacje o cytowaniach (zwłaszcza czasopism z części B). Przygotowanie takiego narzędzia zlecono Centrum Otwartej Nauki Interdyscyplinarnego Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego. CeON w ramach Systemu Informacji o Szkolnictwie Wyższym POL-on, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, stworzył system POL-index. POL-index gromadzi informacje o artykułach opublikowanych w czasopismach naukowych ubiegających się o ocenę w ramach części B oraz o cytowanej w nich literaturze. Informacje te pozwolą na przeprowadzenie analizy cytowalności tych czasopism, czyli wyznaczenie Polskiego Współczynnika Wpływu.

Polski Współczynnik Wpływu (PWW) to „suma dwóch pięcioletnich miar cytowalności wyznaczanych dla każdego z dwóch lat poprzedzających rok oceny czasopism naukowych” [Fenrych i in., 2013, s. 6].

Wzór [Polski Współczynnik Wpływu]:

Polski Współczynnik Wpływu

$$PWW = \frac{C_{(s-5,s-1)}^s}{N(s-5,s-1)} + \frac{C_{(s-6,s-2)}^{s-1}}{N(s-6,s-2)}$$

s – oznacza rok poprzedzający rok wypełniania ankiety czasopisma;

$C_{(s-5,s-1)}^s$ – oznacza liczbę cytowań w obrębie artykułów opublikowanych w roku s , których pełne rekordy bibliograficzne znajdują się w bazie POL-index, do wszystkich artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie w latach od $s-5$ do $s-1$;

$N^{(s-5,s-1)}$ – oznacza liczbę cytowanych artykułów opublikowanych w czasopiśmie w latach od $s-5$ do $s-1$;

$C_{(s-6,s-2)}^{s-1}$ – oznacza liczbę cytowań w obrębie artykułów opublikowanych w roku $s-1$, których pełne rekordy bibliograficzne znajdują się w bazie POL-index, do wszystkich artykułów opublikowanych w czasopiśmie w latach od $s-6$ do $s-2$;

$N^{(s-6,s-2)}$ – oznacza liczbę cytowanych artykułów opublikowanych w czasopiśmie w latach od $s-6$ do $s-2$.

Wyjaśnienia:

- artykuły cytowane – oryginalne artykuły naukowe, artykuły przeglądowe, komunikaty o wynikach badań, glosy lub komentarze prawnicze, artykuły recenzyjny (recenzja naukowa);
- artykuły niecytowane – recenzje, materiały redakcyjne, informacje, sprawozdania, erraty, hasła encyklopedyczne, abstrakty konferencyjne, noty biograficzne oraz wszystkie inne publikacje, których nie można zaklasyfikować do typów artykułów stosowanych w systemie POL-index;
- uwzględniane będą jedynie cytowania w obrębie artykułów opublikowanych w czasopiśmie naukowych nieindeksowanych w bazie WoS w celu uniknięcia dwukrotnego zaliczania tych samych cytowań (wykorzystywanych do obliczenia PIF).

Przykład:

Załóżmy, że składamy ankietę czasopisma w roku 2015, czyli rokiem poprzedzającym ankietę będzie 2014. Do obliczenia PWW za rok 2014 potrzebujemy:

- liczby cytowań (zarejestrowanych w POL-index) z roku 2014(s) dla artykułów opublikowanych w latach 2009($s-5$)–2013($s-1$) – 50 cytowań;
- liczby cytowanych artykułów z lat 2009–2013 – 80 artykułów;
- liczby cytowań z roku 2013($s-1$) dla artykułów z lat 2008($s-6$)–2012($s-2$) – 70 cytowań;
- liczby cytowanych artykułów z lat 2008–2012 – 60 artykułów.

$$PWW = (50/80)+(70/60)$$

$$PWW = 0,625+1,167$$

$$PWW = 1,792$$

W wyniku obliczeń stwierdzamy, że PWW naszego czasopisma wynosi w przybliżeniu 1,80 czyli każdy z cytowanych artykułów był przywoływany średnio przez niemal dwa artykuły ze wszystkich indeksowanych w POL-index.

Zaprezentowany przykład ma na celu jedynie przybliżenie metody, która ma posłużyć do obliczenia PWW (współczynnik będzie wyliczany automatycznie na podstawie zgromadzonych w bazie danych dla wszystkich czasopism).

Z tematem punktowania czasopism naukowych w Polsce nieodłącznie związane jest popularne w środowisku naukowym pojęcie „lista filadelfijska”.

Lista filadelfijska – określenia tego użył po raz pierwszy Andrzej Kajetan Wróblewski [1998] i przyjęło się ono w polskim środowisku naukowym. Z biegiem czasu pojawiły się rozbieżności co do jej właściwego pierwowzoru/amerykańskiego odnośnika. Wróblew-

lista filadelfijska

ski, używając po raz pierwszy sformułowania „lista filadelfijska”, miał na myśli Master Journal List (MJL), „listę czasopism ISI (...) liczącą około 7700 czasopism”, czyli dostępny bezpłatnie w Internecie wykaz czasopism indeksowanych w bazach ISI (obecnie TR). Wątpliwości dotyczące wykazu czasopism, do którego odnosi się termin „lista filadelfijska”, pojawiły się po wprowadzeniu na rynek konkurencyjnej dla WoS bazy cytowań Scopus, którą twórcy reklamowali jako bazę indeksującą największą liczbę czasopism (ponad 14 000) [Burnham, 2006]. Odpowiedzią ISI było zwiększenie liczby indeksowanych tytułów, co wpłynęło na rozszerzenie MJL do prawie 14 000 tytułów. Jednakże część z nowo dodanych czasopism dopiero oczekiwała na ocenę jakościową i wyliczenie IF. W grupie tych czasopism znalazły się również polskie periodyki. Pojawiły się postulaty, aby i te czasopisma zostały włączone do części A Wykazu czasopism naukowych [Lewandowski, 2006, s. 90]. Nawet gdyby takie stanowisko zostało przyjęte, byłoby ono utrudnione w realizacji, ponieważ punkty ministerialne przydzielone czasopismu zależą bezpośrednio od uzyskanego przez nie IF.

Stanowisko to podziela przedstawiciel firmy TR w Polsce, Marcin Kapczyński [2013], który uważa, że lista

filadelfijska w zamyśle nie była i nie powinna być utożsamiana z listą czasopism, które mają wyliczony IF. Sama obecność na MJL oznacza, że czasopismo przeszło rygorystyczną procedurę selekcji (z corocznie zgłaszanych około 2000 czasopism, tylko około 10% spełnia wymagane kryteria jako najważniejsze i mające największy wpływ [Testa, 2008, s. 70]) i jest istotne z punktu widzenia światowej nauki. Ze względu na wprowadzenie przez TR nowych produktów (Master Book List i Master Proceedings List), Kapczyński sugeruje, że współczesnym odpowiednikiem listy filadelfijskiej powinien być zbiór wszystkich baz indeksujących, dostępnych przez platformę WoS.

Przywoływane już przy okazji Wykazu czasopism punktowanych *Rozporządzenie w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej* jednostkom naukowym reguluje też kwestię przyznawania punktów za monografie i publikacje z konferencji.

Publikacja, aby została uznana za monografię naukową, musi spełniać następujące warunki:

- stanowić spójnie tematycznie, recenzowane opracowanie naukowe;
- zawierać bibliografię naukową;

Tabela 3. Punkty przyznawane za monografie naukowe

język publikacji	język podstawowy w danej dyscyplinie naukowej lub język kongresowy	język polski (jeśli nie jest on językiem podstawowym w danej dyscyplinie naukowej) lub język inny niż języki kongresowe
rodzaj autorstwa		
autorstwo monografii naukowej	25 pkt	20 pkt
autorstwo rozdziału w monografii naukowej (co najmniej 0,5 arkusza wydawniczego)	5 pkt	4 pkt
redakcja naukowa monografii wieloautorskiej	5 pkt	4 pkt

- posiadać objętość co najmniej 6 arkuszy wydawniczych;
- zostać wydana jako książka lub odrębny tom;
- przedstawiać określone zagadnienie w sposób oryginalny i twórczy [Rozporządzenie z dnia 13 lipca 2012 r., § 8 ust. 2].

Punktację monografii spełniających te wymogi zawiera tabela 3.

Przy takim systemie punktacji, za monografię naukową w języku kongresowym (angielski, niemiecki, francuski, hiszpański, rosyjski, włoski) można uzyskać 2 razy mniej punktów niż za publikację artykułu w czasopiśmie z części A Wykazu czasopism punktowanych. Te dysproporcje miałyby częściowo zniwelować zmiany zaproponowane przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych, które miałyby wejść w życie w 2017 roku [Kulczycki, 2015]:

- niezależnie od języka publikacji, za monografię naukową przyznawano by 25 punktów;
- wprowadzenie kategorii monografii wybitnych, za które można będzie otrzymać 50 punktów. O „wybitności” monografii będą świadczyć między innymi uzyskane przez nią nagrody, których rangę ocenią Zespoły ewaluacyjne. Jednostka naukowa będzie mogła zgłosić zależną od liczby zatrudnionych pracowników naukowych liczbę monografii wybitnych.

Rozporządzenie w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym [Rozporządzenie z dnia 13 lipca 2012 r., § 8 ust. 2 i załącznik nr 5, pkt. I, podpkt. 1] określa, że artykuły opublikowane w materiałach konferencyjnych z konferencji nieuwzględnionych w WoS nie stanowią publikacji i w związku z tym nie są punktowane. Można natomiast otrzymać punkty za:

- pracę w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowej, uwzględnionej w WoS – 10 punktów;

- opracowania naukowe zawierające spójne tematycznie referaty wygłoszone na konferencji lub konferencjach naukowych (nauki humanistyczne i społeczne, nauki o sztuce i twórczości artystycznej) – punktacja jak w przypadku monografii.

Wykorzystywanie wskaźników bibliometrycznych, takich jak indeks Hirscha czy IF, w polityce naukowej stało się powszechną praktyką. Przyczyniła się do tego stosunkowa łatwość wyliczenia i dostępność. Jednakże wydaje się, że świadomość środowiska naukowego i instytucji odpowiedzialnych za kreowanie polityki finansowej w zakresie licznych wad i ograniczeń mierników mogących prowadzić do wyciągnięcia błędnych wniosków i podejmowania niewłaściwych decyzji, jest coraz większa. Na polskim gruncie szczególnie godna podkreślenia jest inicjatywa zbudowania systemu POL-index. Co prawda na razie będzie gromadził informacje o określonej grupie czasopism, ale może w przyszłości stanie się podstawą zbudowania ogólnopolskiej bazy cytowań, gromadzącej dane o wszystkich polskich publikacjach naukowych. Wskaźniki obliczane na podstawie takiego systemu, dostarczałyby bardziej wiarygodnej informacji o wpływach w polskiej nauce, niż te stosowane obecnie.

Nie należy również zapominać o tym, że naukowcy coraz więcej publikują w Internecie, często w formach, których nie da się zmierzyć przy zastosowaniu tradycyjnych mierników bibliometrycznych [Rychlik, 2013, s. 1]. Do pomiaru aktywności naukowej w sieci służą wskaźniki altmetryczne (ang. alternative metrics). Powinno się dążyć do tego, aby nowe wskaźniki były traktowane jako uzupełnienie tradycyjnych i były brane pod uwagę przy ocenach dorobku naukowego osób i instytucji. Należy również pamiętać o tym, że efekty pracy naukowej często bywają niewymierne i nie powinno się jej oceniać tylko na podstawie wskaźników obliczanych za pomocą metod matematycznych.

punktacja publikacji w materiałach z konferencji

bibliografia

1. ADLER, Robert, EWING, John, TAYLOR, Peter. Citation Statistics. W: *Statistical Science* [online]. 2009, vol. 24, no. 1, pp. 1–14 [dostęp 21 kwietnia 2015]. doi: 10.1214/09-STS285.
2. ARNOLD, Douglas N., FOWLER, Kristine K. Nefarious Numbers. W: *Notices of the American Mathematical Society* [online]. March 2011, no. 3, pp. 434–437 [dostęp 19 marca 2015]. Dostępny w Internecie: <http://www.ams.org/notices/201103/tx110300434p.pdf>.
3. AWREY, Julianne, INABA, Kenji, BARMPPARAS, Galinos, RECIOS, Gustavo, TEIXEIRA, Pedro G. R., CHAN, Linda S., TALVING, Peep, DEMETRIADES, Demetrios. Reference accuracy in the general surgery literature. W: *World Journal of Surgery* [online]. 2011, vol. 35, pp. 475–479 [dostęp 21 kwietnia 2015]. doi: 10.1007/s00268-010-0912-7.
4. BŁOCKI, Zbigniew. Pułapki oceny parametrycznej stosowanej przez MNIŚW. W: *Wiadomości Matematyczne* [online]. 2011, T. 47, nr 1, s. 73–76 [dostęp 21 kwietnia 2015]. Dostępny w Internecie: <http://wydawnictwa.ptm.org.pl/index.php/wiadomosci-matematyczne/article/view/110/108>.
5. BURNHAM, Judy F. Scopus database: a review. W: *Biomedical Digital Libraries* [online]. 2006, vol. 3, no 1 [dostęp 19 marca 2015]. doi: 10.1186/1742-5581-3-1.
6. DRABEK, Aneta. Wykorzystanie bibliometrii w polityce naukowej. W: *Biuletyn EBIB* [online]. 2012, nr 3 (130) [dostęp 21 kwietnia 2015]. Dostępny w Internecie: http://www.nowyebib.info/images/stories/numery/130/130_drabek.pdf.
7. EGGHE, Leo. An improvement of the h-index: the g-index. W: *ISSI Newsletter* [online]. 2006, vol. 2, no 1, pp. 8–9 [dostęp 19 marca 2015]. Dostępny w Internecie: <http://www.issi-society.org/archives/newsletter05.pdf>.
8. ERIH. Aim, Quality Control Criteria and Definition of Categories. W: *Database for statistikk om høgre utdanning – DBH* [online]. 2015 [dostęp 19 marca 2015]. Dostępny w Internecie: https://dbh.nsd.uib.no/publiseringskanaler/resources/pdf/ERIH_Aim_Quality_Criteria.pdf.
9. ERIH PLUS. W: *Database for statistikk om høgre utdanning – DBH* [online]. 2015 [dostęp 19 marca 2015]. Dostępny w Internecie: https://dbh.nsd.uib.no/publiseringskanaler/erihplus/about/approval_procedures.
10. FENRICH, Wojciech, NOWIŃSKI, Aleksander, ZAMŁYŃSKA, Katarzyna, SYLWESTRZAK, Wojtek. POL-index – Polska Baza Cytowań. W: *Bibliograficzne bazy danych i ich rola w rozwoju nauki. II Konferencja naukowa Konsorcjum BazTech. Poznań, 17-19 kwietnia 2013* [online]. Stowarzyszenie EBIB, 2013 [dostęp 19 marca 2015]. Materiały konferencyjne EBIB, nr 24. Dostępny w Internecie: http://open.ebib.pl/ojs/index.php/Mat_konf/article/view/40/165.
11. FRANK, Martin. Impact factors: arbiter of excellence? W: *Journal of the Medical Library Association* [online]. January 2003, vol. 91, issue 1, pp. 4–6 [dostęp 21 kwietnia 2015]. Dostępny w Internecie: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC141180>.
12. GARFIELD, Eugene. The Agony and the Ecstasy – The History and Meaning of the Journal Impact Factor. W: *Eugene Garfield, Ph.D.* [online]. 16 September 2005. [dostęp 10 marca 2015]. Dostępny w Internecie: <http://www.garfield.library.upenn.edu/papers/jifchicago2005.pdf>.
13. GONZÁLEZ-PEREIRA, Borja, GUERRERO-BOTE, Vicente P., Moya-Anegón, Félix. A new approach to the metric of journals' scientific prestige. The SJR indicator. W: *Journal of Informetrics* [online]. July 2010, vol. 4, issue 3, pp. 379–391 [dostęp 10 marca 2015]. doi: 10.1016/j.joi.2010.03.002.
14. GRUDZEWSKI, Wiesław M., HEJDUK, Irena Krystyna, SANKOWSKA, Anna. W poszukiwaniu miary prestiżu i siły oddziaływania czasopisma... W: *Organizacja i Kierowanie*. 2009, nr 1, s. 63–69.
15. HIRSCH, Jorge E. An index to quantify an individual's scientific research output. W: *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America (PNAS)* [online]. 15 November 2005, vol. 102, no. 46, pp. 16569–16572 [dostęp 10 marca 2015]. doi: 10.1073/pnas.0507655102.
16. JACSO, Peter. Five-year impact factor data in the Journal Citation Reports. W: *Online Information Review* [online]. 2009, vol. 33, issue 3, pp. 603–614 [dostęp 21 kwietnia 2015]. doi: 10.1108/14684520910969989.
17. Journal Citation Report Social Sciences Edition 2013. W: *Web of Science* [online]. Thomson Reuters 2013 [dostęp 16 marca 2015]. Dostępny w Internecie: <http://admin-apps.webofknowledge.com/JCR/JCR?RQ=RECORD&rank=1&journal=PROBL+EKOROW>.
18. Journal Rankings. W: *SCImago Journal & Country Rank* [online]. Scimago Lab 2013 [dostęp 10 marca 2015]. Dostępny w Internecie: http://scimagojr.com/journalrank.php?area=0&category=0&country=PL&year=2013&order=sjr&min=0&min_type=cd
19. Journal indicators. W: *CWTS Journal Indicators* [online]. Leiden University 2013 [dostęp 10 marca 2015]. Dostępny w Internecie: <http://www.journalindicators.com/indicators>.
20. KAPCZYŃSKI, Marcin. Lista filadelfijska – stanowisko Thomson Reuters i geneza niezrozumienia. Definicja listy filadelfijskiej według

- Thomson Reuters. Rozmowę przeprowadził Emmanuel Kulczycki. W: *Warsztat badacza* [online]. 6 listopada 2013 [dostęp 19 marca 2015]. Dostępny w Internecie: http://ekulczycki.pl/warsztat_badacza/lista-filadelfijska-stanowisko-thomson-reuters-i-geneza-niezrozumienia.
21. KIERZEK, Ryszard. Jak porównywać „apples and oranges”, czyli o różnych metodach analizy publikowalności i dorobku naukowego. W: *Sprawy Nauki* [online]. 2009, nr 2 (143), s. 33–39 [dostęp 19 marca 2015]. Dostępny w Internecie: http://www.nauka.gov.pl/g2/oryginal/2013_05/5e57f49c0879292ba635eb798ad5e0e.pdf.
 22. KLINCEWICZ, Krzysztof, ZEMIGAŁA, Marcin, MIJAL, Michał. Bibliometria w zarządzaniu technologiami i badaniami naukowymi. W: *Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego* [online]. Warszawa 2012 [dostęp 21 kwietnia 2015]. Dostępny w Internecie: http://www.nauka.gov.pl/g2/oryginal/2013_05/6c4cdc1d79e308a8377e3a4bc06e3d21.pdf.
 23. KOMISJA EUROPEJSKA. Wypowiedz się na temat przyszłości nauki: konsultacje społeczne w sprawie Nauki 2.0 [Komunikat prasowy]. W: *European Commission. Press Release Database* [online]. Bruksela 3 lipca 2014 [dostęp 21 kwietnia 2015]. Dostępny w Internecie: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-761_pl.htm.
 24. Komunikat Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 maja 2013 r. w sprawie kryteriów i trybu oceny czasopism naukowych. W: *Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego* [online]. Warszawa: MNiSW, 2013 [dostęp 19 marca 2015]. Dostępny w Internecie: <http://www.bip.nauka.gov.pl/wykaz-czasopism-naukowych/komunikat-ministra-nauki-i-szkolnictwa-wyzszego-z-dnia-29-maja-2013-r-w-sprawie-kryteriow-i-trybu-oceny-czasopism-naukowychkomunikat-ministra-nauki-i-szkolnictwa-wyzszego-z-dnia-29-maja-2013-r-w-sprawie-kryteriow-i-trybu-oceny-czasopism-naukowych.html>.
 25. KULCZYCKI, Emmanuel. Co nowego w sprawie wykazu czasopism punktowanych. W: *Warsztat badacza* [online]. 6 maja 2014a [dostęp 19 marca 2015]. Dostępny w Internecie: http://ekulczycki.pl/warsztat_badacza/co-nowego-w-sprawie-wykazu-czasopism-punktowanych.
 26. KULCZYCKI, Emmanuel. Odwołania czasopism i praca nad nowymi kryteriami. W: *Warsztat badacza* [online]. 25 czerwca 2014b [dostęp 19 marca 2015]. Dostępny w Internecie: http://ekulczycki.pl/warsztat_badacza/odwolania-czasopism-i-praca-nad-nowymi-kryteriami/.
 27. KULCZYCKI, Emmanuel. Nowe zasady punktowania monografii. W: *Warsztat badacza* [online]. 19 lutego 2015 [dostęp 19 marca 2015]. Dostępny w Internecie: http://ekulczycki.pl/warsztat_badacza/nowe-zasady-punktowania-monografii.
 28. LEWANDOWSKI, Marek. O powstaniu, reinkarnacji i upadku „listy filadelfijskiej” uwag kilka. W: *Nauka* [online]. 2006, nr 3, s. 87–93 [dostęp 19 marca 2015]. Dostępny w Internecie: http://www.portalwiedzy.pan.pl/images/stories/pliki/publikacje/nauka/2006/03/N_306_06_Lewandowski.pdf.
 29. MOED, Henk F. Measuring contextual citation impact of scientific journals. W: *Journal of Informetrics* [online]. 2010, issue 4, pp. 265–277 [dostęp 19 marca 2015]. doi: 10.1016/j.joi.2010.01.002.
 30. MOLINARI, Jean-Francois, MOLINARI, Alain. A new methodology for ranking scientific institutions. W: *Scientometrics* [online]. 2008, vol. 75, no. 1, pp. 163–174 [dostęp 10 marca 2015]. doi: 10.1007/s11192-007-1853-2.
 31. MONASTERSKY, Richard. Liczba, która paraliżuje naukę. Impact factor – kiedyś prosta metoda tworzenia rankingów czasopism naukowych, dziś bezwzględne kryterium zatrudniania i przyznawania grantów. W: *Biuletyn EBIB* [online]. 2006, nr 3 (73) [dostęp 21 kwietnia 2015]. Dostępny w Internecie: <http://www.ebib.info/2006/73/monastersky.php>.
 32. NOWAK, Piotr. Funkcje współczesnych czasopism naukowych – pomiędzy wyobrażeniami a rzeczywistością. W: *Biuletyn EBIB* [on-line]. 2013, nr 8 (144) [dostęp 21 kwietnia 2015]. Dostępny w Internecie: <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/131>.
 33. OSIEWALSKA, Anna. Mierniki oceny czasopism i naukowców. W: *Biuletyn EBIB* [on-line]. 2008, nr 8 (99) [dostęp 21 kwietnia 2015]. Dostępny w Internecie: <http://www.ebib.info/2010/99/a.php?osiewalska>.
 34. OSIŃSKI, Zbigniew. Wady i zalety stosowania bibliometrii w nauce. W: *Wiadomości Uniwersyteckie* [online]. 2013, nr 9 (199), s. 36–40 [dostęp 21 kwietnia 2015]. Dostępny w Internecie: http://serwisy.umcs.lublin.pl/wiadomosci/2013/wu199_net.pdf.
 35. Polski Współczynnik Wpływu. W: *Pol-index* [online]. [dostęp 19 marca 2015]. Dostępny w Internecie: <https://pbn.nauka.gov.pl/polindex/info>.
 36. PUDOVKIN, Alexander I., GARFIELD, Eugene. Rank-normalized Impact Factor. A way to compare journal performance across subject categories. W: *Proceedings of the 67th Annual Meeting of the American Society for Information Science & Technology* [online]. 2004, pp. 507–515 [dostęp 10 marca 2015]. Dostępny w Internecie: <http://garfield.library.upenn.edu/papers/ranknormalizationassist2004published.pdf>.
 37. ROZKOSZ, Ewa. Co to jest sumaryczny impact factor? W: *Edukacja informacyjna* [online]. 9 czerwca 2013 [dostęp 10 marca 2015]. Dostępny w Internecie: <http://www.edukacjainformacyjna.pl/2013/06/sumaryczny-impact-factor>.
 38. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, Dz. U. 2011 nr 196, poz. 1165.
 39. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 lipca 2012 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym, Dz. U. 2014 r. poz. 1126, tekst jedn.

40. RYCHLIK, Małgorzata. Epoka cyfrowa i jej nowe wskaźniki altmetryczne. W: *Biuletyn EBIB* [online]. 2013, nr 8 (144) [dostęp 21 kwietnia 2015]. Dostępny w Internecie: <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/121/271>.
41. SEGLEN, Per O. Why the impact factor of journals should not be used for evaluating research. W: *British Medical Journal* [online]. 1997, issue 314, pp. 497–502 [dostęp 21 kwietnia 2015]. doi: 10.1136/bmj.314.7079.497.
42. System oceny parametrycznej jednostek ubiegających się o dofinansowanie działalności statutowej. W: *Komitet Badań Naukowych* [online]. 23 czerwca 2004 [dostęp 17 marca 2015]. Dostępny w Internecie: <http://kbn.icm.edu.pl/finauki98/system/index.html>.
43. TESTA, James. The Thomson Scientific journal selection process. W: *Contributions to Science* [online]. 2008, vol. 4(1), pp. 69–73 [dostęp 19 marca 2015]. doi: 10.2436/20.7010.01.37.
44. TESTA, James. The Thomson Scientific journal selection process. W: *Web of Science* [online]. Thomson Reuters 2012 [dostęp 19 marca 2015]. Dostępny w Internecie: <http://wokinfo.com/essays/journal-selection-process>.
45. Title Suppression from Journal Citation Reports. W: *Journal Citation Reports – Notices* [online]. The Thomson Reuters Corporation 2014 [dostęp 21 kwietnia 2015]. Dostępny w Internecie: http://admin-apps.webofknowledge.com/JCR/static_html/notices/notices.htm.
46. VANCLAY, Jerome K. Impact Factor: outdated artefact or stepping-stone to journal certification? W: *Scientometrics* [online]. August 2012, vol. 92, issue 2, pp. 211–238 [dostęp 21 kwietnia 2015]. doi: 10.1007/s11192-011-0561-0.
47. Web of Science Core Collection. W: *Web of Science* [online]. Thomson Reuters 2015 [dostęp 16 marca 2015]. Dostępny w Internecie: http://pps.webofknowledge.com/WOS_GeneralSearch_input.do?product=WOS&SID=R25Vnt6LcyTyyLwFIAn&search_mode=GeneralSearch.
48. WRÓBLEWSKI, Andrzej Kajetan. Publikacje i cytaty. W: *Forum Akademickie* [online]. 1998, nr 9 [dostęp 16 marca 2015]. Dostępny w Internecie: http://www.forumakad.pl/archiwum/98/9/artykuly/06-zycie_akad.htm.
49. YANCEY, Rodney. Fifty years of citation indexing and analysis. W: *Intellectual Property & Science* [online]. Thomson Reuters 2005 [dostęp 16 marca 2015]. Dostępny w Internecie: <http://ip-science.thomsonreuters.com/m/pdfs/klnl/2005-08/50-years-citation-indexing.pdf>.
50. ZUPANC, Günther K. H. Impact beyond the impact factor. W: *Journal of Comparative Physiology* [online]. 2014, vol. 200, pp. 113–116 [dostęp 21 kwietnia 2015]. doi: 10.1007/s00359-013-0863-1.

Aleksandra Fajfer, Karolina Imiołek-Stachura
wskaźniki altmetryczne – potencjał i zastosowanie w aktywnej działalności naukowej

Altmetria jest nowym sposobem mierzenia wpływu zasobu naukowego, bazującym na narzędziach współpracy między naukowcami. Bada tworzenie zakładek do zasobu oraz analizuje jego zasięg w sieci społecznościowej [Rychlik, 2013, s. 1]. Sam termin altmetria oznacza „zarówno tworzenie, jak i badanie nowych wskaźników służących analizie aktywności akademickiej opartej o Web 2.0” [Rychlik, 2013, s. 1]. Wskaźniki altmetryczne funkcjonują obecnie niejako w opozycji do tradycyjnych wskaźników bibliometrycznych. Dlatego też, aby lepiej pojąć ich znaczenie, należy najpierw zrozumieć, czym są wskaźniki bibliometryczne, wiedzieć, do czego są stosowane, oraz odpowiedzieć na pytanie, dlaczego zmiany zachodzące w ostatnich latach w komunikacji naukowej i sposobach oceny nauki wymuszają poszukiwania nowych metod i narzędzi.

bibliometria i tradycyjne wskaźniki

„Bibliometria bada metodami statystycznymi stan ilościowy i tendencje w piśmiennictwie naukowym” [Kulczycki, 2014b]. Do najważniejszych i najczęściej używanych wskaźników należy zaliczyć Impact Factor (IF), Sumaryczny Impact Factor, indeks Hirscha oraz liczbę cytowań.

IF – czyli wskaźnik wpływu, miara oddziaływania – ustalany jest corocznie na podstawie prowadzonego przez

Thomson Reuters indeksu cytowań publikacji naukowych. To zaproponowany w drugiej połowie lat 50. XX wieku sposób oceny czasopism, dzięki któremu spośród tytułów o mniejszym znaczeniu można było wyodrębnić jedynie te najważniejsze. Obecnie często wykorzystywany jest w zupełnie innych celach – może odgrywać kluczową rolę przy podejmowaniu decyzji o zatrudnianiu, uzyskiwaniu stałych etatów czy przyznawaniu grantów. Jest to kontrowersyjne, gdyż wskaźnik prezentuje jedynie średnią wszystkich publikacji, które ukazały się w danym czasopiśmie w ciągu roku, i nie ma żadnego związku z poszczególnymi artykułami, nie wspominając już o ich autorach. IF to miara oddziaływania czasopisma, w którym publikował naukowiec. Tak więc zamieszczony w periodyku tekst w ogóle może nie zostać zacytowany.

Podobnie jest z kolejnym wskaźnikiem – Sumaryczny Impact Factor – to jedynie suma IF czasopism, w których publikował autor. Jego artykuły mogły w ogóle nie przyczynić się do wysokości IF poszczególnych tytułów [Kulczycki, 2014b].

Zdecydowanie lepszy do oceny dorobku poszczególnych osób jest indeks Hirscha. „To współczynnik, który ma charakteryzować cały dorobek naukowca, a nie

tylko pokazywać, jak wiele razy konkretna publikacja została zacytowana. Indeks h jest to liczba prac (n) danego naukowca, która została zacytowana co najmniej n-razy” [Kulczycki, 2014b]. Przy czym nie można zapominać, że na liczbę cytowań ma wpływ nie tylko liczba prac i ich faktyczna liczba cytowań, lecz odzwierciedlenie tego faktu w bazie referencyjnej. Liczenie cytowań ma także swoje słabe strony. Bywa, że trzeba długo czekać zarówno na ich pojawienie się, jak i na zaindeksowanie przez bazy referencyjne. Ponadto prace wartościowe, znajdujące się poza głównym nurtem dziedziny lub opublikowane w mniej prestiżowych czasopismach, mogą pozostać niezauważone. Obserwowane jest również zjawisko cytowania prac przeglądowych zamiast oryginalnych wyników badań. Problemem są także autocytowania oraz cytowania negatywne. O ile przy ewaluacji łatwo wyeliminować te pierwsze, o tyle tych drugich już nie sposób [Rychlik, 2013, s. 4].

Tradycyjne wskaźniki zostały stworzone do oceny piśmiennictwa, a nie do oceny dorobku naukowego autora czy oceny oddziaływania jego poszczególnych prac. Stąd też potrzeba stosowania do mierzenia wpływu publikacji naukowych nowych, alternatywnych metryk. Jednak to nie jedyny powód. Alternatywne metryki mogą stanowić konkurencję dla tradycyjnego recenzowania prac naukowych. Potrzebne jest usprawnienie procesu recenzowania. Stosowanym obecnie praktykom zarzuca się nierzadko brak bezstronności. Tymczasem nowe narzędzia umożliwiają na przykład wspólne recenzowanie prac. Nie tylko przyspiesza to cały proces, ale również czyni go bardziej transparentnym. Zachodzące zmiany technologiczne wpływają również na kształt obecnej komunikacji naukowej. Oprócz tradycyjnych kanałów komunikacji ogromną rolę odgrywa Internet – zmieniają się modele publikowania, naukowcy umieszczają swoje teksty w repozytoriach i ogólnodostępnych platformach, korzystają

z portali społecznościowych, menedżerów bibliografii, prowadzą blogi i własne strony internetowe. „Jednym słowem naukowcy przenoszą naukę do cyberprzestrzeni, zostawiając w niej naukowe ślady, tropy. Tych tropów nie da się oszacować tradycyjnymi metodami, dlatego powstają nowe sposoby mierzenia wpływu naukowego dorobku [...] Mierniki te muszą umieć agregować, kategoryzować, kwantyfikować zupełnie inny niż dotychczas dorobek naukowy” [Rychlik, 2013, s. 1]. Alternatywne wskaźniki, w przeciwieństwie do tych tradycyjnych, odnoszą się do różnych źródeł, a nie na przykład tylko do czasopism indeksowanych w jednej, konkretnej bazie danych.

W literaturze polskojęzycznej zagadnienie wskaźników altmetrycznych jest zjawiskiem nowym i nie zostało jeszcze szczegółowo omówione. Nie cieszy się ono – obecnie – zbyt dużą popularnością. W publikacjach specjalistycznych można zetknąć się zarówno z nazewnictwem przejętym bezpośrednio z literatury anglojęzycznej, jak i – nieco rzadziej – z polskimi odpowiednikami. Należy jednak podkreślić różnicę pomiędzy altmetrics, czyli wskaźnikami altmetrycznymi, a Article Level Metrics (ALM), czyli wskaźnikiem obrazującym popularność pojedynczego artykułu (Article metrics, Article score, Article usage, Article level metrics) [Rychlik, 2013, s. 2; Ortman, Radomska, Przyłuska, 2013, s. 213]. O ile wskaźniki altmetryczne mierzą nie tylko wpływ pojedynczych artykułów, ale także są stosowane do oceny wpływu autorów, czasopism, książek, prezentacji, stron i kodów źródłowych, o tyle ALM „dostarczają kompletu ustalonych wskaźników, które mierzą całkowite oddziaływanie oraz zasięg już opublikowanych artykułów naukowych” [Rychlik, 2013, s. 2] przy wykorzystaniu zarówno tradycyjnych, jak i nowych narzędzi. Obok zliczania cytowań liczone są na przykład udostępnienia i pobrania danego tekstu w serwisach społecznościowych czy systemach do zarządzania bibliografią.

definicje

„Od idealnych wskaźników altmetrycznych należy wymagać dostarczenia danych, które powinny być: relewantne, odporne na manipulowanie, powszechnie dostępne na licencji CC-O [jednostronnym oświadczeniu twórcy, zrzekającego się wszystkich praw jakich można się zrzec w danym systemie prawnym] oraz dostępne za pomocą API [interfejsu programistycznego aplikacji]” [Rychlik, 2013, s. 5].

źródła dla alternatywnych wskaźników

Małgorzata Rychlik, na przykładzie rozwiązania stosowanego przez firmę Plum Analytics, wyróżnia pięć kategorii wskaźników: użytkowanie, rejestrowanie, wzmianki, media społecznościowe, cytowania [Rychlik, 2013, s. 5]. Emanuel Kulczycki wymienia pięć źródeł dla liczenia wpływu przy wykorzystaniu alternatywnych metryk: odsłona, zapisanie, dyskusja, rekomendacja, cytowanie [Kulczycki, 2013]. Oba te podziały ukazują mnogość źródeł dla narzędzi mierzących oddziaływanie – począwszy od popularnych mediów społecznościowych (jak Facebook i Twitter), przez blogi, menedżery bibliografii, platformy umożliwiające dzielenie się prezentacjami multimedialnymi, po naukowe bazy danych.

narzędzia

Istnieje wiele narzędzi agregujących wskaźniki altmetryczne. Niektóre z nich dostępne są bezpłatnie. Do najbardziej popularnych należą:

- ImpactStory – obecnie możliwe jest otrzymanie miesięcznego bezpłatnego dostępu, w ramach którego można kontrolować, między innymi, ile razy tekst został wyświetlony, zapisany oraz ile zdobył tweetów. Odwiedzając stronę ImpactStory, można przekonać się o mnogości źródeł i różnorodności zbieranych danych.
- Altmetric – oferuje narzędzia dedykowane zarówno instytucjom, jak i samym autorom. Warte uwagi jest udostępniane bezpłatnie narzędzie Altmetric Bookmarklet (skryptozakładka), które po dodaniu do zakładek przeglądarki pozwala za pomocą jednego kliknięcia (button „Altmetric it”) poznać war-

tości wskaźników altmetrycznych dla konkretnych publikacji, posiadających DOI (cyfrowy identyfikator dokumentu elektronicznego).

- Plum Analytics – to dostawca wskaźników altmetrycznych, które „wychodzą poza wskaźniki dotyczące artykułów i pozwalają na śledzenie dorobku naukowego w każdej formie dostarczając pomocne narzędzia [Plum..., 2014]”, stanowiące rozszerzenie tradycyjnych mierników. Na stronie Plum Analytics zamieszczona została lista wykorzystywanych przez firmę metryk.

Wiele wydawnictw oraz dostawców baz danych już zdecydowało się na wprowadzenie wskaźników altmetrycznych na swoich stronach. Przeglądając konkretną publikację, można sprawdzić, na przykład, ile razy została ona dodana do menedżera bibliografii, cytowana na blogu lub w serwisie społecznościowym. Z tych rozwiązań można skorzystać między innymi na stronach: Nature Publishing Group, Scopus, Cambridge Journals Online, BioMed Central, Public Library of Science [Ortman, Radomska, Przyłuska, 2013, s. 214–218].

zastosowanie

Tradycyjne wskaźniki bibliometryczne przeznaczone są do mierzenia oddziaływań tylko określonych form działalności naukowej. Natomiast alternatywne metryki oferują o wiele więcej możliwości. Są w stanie zmierzyć wpływ nie tylko artykułów czy książek, ale większości zasobów naukowych udostępnionych w sieci, w tym między innymi: prezentacji, posterów, stron internetowych, wpisów na blogach, kodów źródłowych. Możliwe staje się analizowanie pojedynczych tekstów, a nie jak w przypadku IF jedynie całego źródła – czasopisma. Co najważniejsze, filtry altmetryczne pozwalają w czasie rzeczywistym obserwować wzrost wskaźników skorelowanych z dorobkiem [Rychlik, 2013, s. 8]. Już w tym momencie mogą one być uzupełnieniem tradycyjnych wskaźników, rozszerzając znacząco możliwości analizy i oceny dorobku uczonych oraz społecznościowego

zalety alternatywnych metryk

wpływu nauki. Obecnie trwają prace nad normalizacją i standaryzacją tych filtrów. Zapewne niebawem będzie więc możliwe ich wdrożenie do obowiązujących aktualnie procedur oceny nie tylko poszczególnych osób, ale też grup – pracowników wydziałów czy całej uczelni. Z punktu widzenia naukowca korzyści są oczywiste – może on na bieżąco monitorować zainteresowanie jego pracami oraz pojawiające się komentarze, czyli informacje zwrotne od osób zainteresowanych daną tematyką. Już zaraz po publikacji można zapoznać się z recenzjami zamieszczanymi w sieci. Ułatwia to sprawną wymianę wiedzy i doświadczeń, nawiązywanie kontaktów, prowadzenie dyskusji. Wskaźniki altmetryczne z powodzeniem mogą być wykorzystane do oceny wpływu publikacji na prace innych, a także do pomocy w pozyskiwaniu współpracowników do nowych projektów badawczych [Ortman, Radomska, Przyłuska, 2013, s. 222].

wady alternatywnych metryk

Emanuel Kulczycki porusza dwie kwestie powszechnie uznawane za największe wady wskaźników altmetrycznych. Po pierwsze zwraca uwagę na to, że łatwiej nimi manipulować niż tradycyjnymi wskaźnikami. Po drugie wskazuje na mierzenie przez nowe wskaźniki nienaukowego zaangażowania. Jednak należy podkreślić, że doskonale pokazują one właśnie oddziaływanie spo-

łeczne, a nie wpływ na rozwój nauki [Kulczycki, 2013].

Obecnie filtry altmetryczne stosowane są do wspierania istniejących narzędzi naukometrycznych, głównie do oceny wzajemnej. Polega to na wykorzystaniu aktywności tłumy do poprawy jakości i przyspieszenia procesu recenzowania, opiniowania, oceniania i polecania [Nowak, 2012]. Zasięg alternatywnych metryk ogranicza się jedynie do zasobów sieciowych, pomijając w ten sposób ogrom publikacji papierowych. Jednak właśnie ten fakt przemawia za tym, że nowe wskaźniki nie muszą zastępować starych. Mogą się z powodzeniem uzupełniać, dając nam nowe narzędzia do skuteczniejszej i szerszej oceny. Stopień wykorzystania tego typu narzędzi w środowiskach naukowych i instytucjonalnych najprawdopodobniej będzie się zwiększał, podobnie zresztą jak trend, aby używać ich do oceny badań naukowych. Warto już dziś zapoznać się z nowymi możliwościami, tym bardziej, że są już wykorzystywane przez wielu znaczących wydawców, a we wrześniu 2014 roku w Londynie odbyła się pierwsza konferencja dotycząca alternatywnych metryk powiązanych ściśle z mediami społecznościowymi oraz nowymi sposobami publikowania i recenzowania dorobku. Nagrania wszystkich sesji można obejrzeć na kanale Altmetrics Conference.

bibliografia

1. KULCZYCKI, Emanuel. Altmetrics – dlaczego warto interesować się alternatywnymi metrykami. W: *Warsztat badacza* [online]. 5 listopada 2013 [dostęp 27 stycznia 2015]. Dostępny w Internecie: http://ekulczycki.pl/warsztat_badacza/altmetrics-dlaczego-war-to-interesowac-sie-alternatywnymi-metrykami.
2. KULCZYCKI, Emanuel. *Czy można uciec od wskaźnika Impact Factor?* Alternatywne metryki i ćwierkanie o badaniach [online]. 4 czerwca 2014a [dostęp 27 stycznia 2015]. Dostępny w Internecie: <http://www.imp.lodz.pl/upload/biblioteka/konferencja/prezentacje/Kulczycki.pdf>.
3. KULCZYCKI, Emanuel. *Jak sprawić, aby nasze badania były widoczne i cytowane?* [online]. 9 stycznia 2014b [dostęp 30 stycznia 2015]. Dostępny w Internecie: <https://repozytorium.amu.edu.pl/jspui/bitstream/10593/9713/1/Jak%20sprawi%C4%87%20aby%20nasze%20badania%20by%C5%82y%20widoczne%20i%20cytowane.pdf>.
4. NOWAK, Sylwester. *Altmetrics – mierzenie aktywności naukowej w czasach 2.0* [online]. 17 kwietnia 2012 [dostęp 27 stycznia 2015]. Dostępny w Internecie: <http://pl.scribd.com/doc/90782154/Altmetrics-mierzenie-aktywno%C5%9Bci-naukowej-w-czasach-2-0>.
5. ORTMAN, Justyna, RADOMSKA, Anna, PRZYŁUSKA, Jolanta. Article level metrics – wskaźniki popularności publikacji naukowych. W: *Forum Bibliotek Medycznych* [online]. 2013, nr 2(12) [dostęp 27 stycznia 2015]. Dostępny w Internecie: <http://cybra.lodz.pl/dlibra/doccontent?id=7562&from=FBC>.
6. RYCHLIK, Małgorzata. Epoka cyfrowa i jej nowe wskaźniki altmetryczne. W: *Biuletyn EBIB* [online]. 2013, nr 8(144) [dostęp 27 stycznia 2015]. Dostępny w Internecie: <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/121>.
7. Plum™ Analytics staje się częścią EBSCO Information Services. W: *Ebsco. Information to inspiration*. 13 lutego 2014 [dostęp 19 lutego 2015]. Dostępny w Internecie: <http://www2.ebsco.com/pl-pl/NewsCenter/Pages/ViewArticle.aspx?QSID=318>.

Urszula Juszczak, Oliwier Sadlik

кто корыста з Repozytorium eRIKA? Analiza rocznej działalności finalnej wersji systemu

Wśród głównych celów tworzenia repozytorium instytucjonalnego wymienia się najczęściej upowszechnienie dorobku naukowego pracowników uczelni, promocję jej działalności oraz czynne wspieranie edukacji studentów poprzez ułatwienie dostępu do treści o charakterze naukowym. Szczególnie korzystna wydaje się możliwość, którą mają sami autorzy publikacji – mogą swobodnie wykorzystywać repozytoria jako narzędzia gwarantujące im szybkość publikowania, wymierny wzrost rozpoznawalności i cytowalności na arenie międzynarodowej. Platformy pomagają również zorganizować bazę własnej twórczości. Powstanie nowych systemów informacyjnych w nauce już wpłynęło na zjawisko samopublikowania, a co za tym idzie na popyt na tworzenie repozytoriów do tego przeznaczonych. „Twierdzi się, że jeśli repozytoria spopularyzują się we wszystkich dziedzinach nauki, będziemy mieć do czynienia z nową jakością, która istotnie zmieni dotychczasową komunikację w nauce. Powstający model określa się jako library 2.0. Zasadami funkcjonowania ma on wpisywać się w nowy, tworzony przede wszystkim przez użytkowników ład w sieci, tzw. Web 2.0.” [Nowak, 2009]. Korzyści dla publikujących naukowców wydają się zauważalne, powstaje więc pytanie, czy repozytoria służą faktycznie komuś jeszcze i jak wygląda zainteresowanie nimi?

Postanowiliśmy sprawdzić, jak po roku od wprowadzenia finalnej wersji systemu repozytoryjnego eRIKA przedstawiają się statystyki odsłon, pobrań i podstawowej charakterystyki użytkowników. W tym celu zbadaliśmy dane pochodzące z platformy oraz narzędzia Google Analytics za okres od 1 marca 2014 do 28 lutego 2015. W tym czasie liczba odsłon strony eRIKA wzrosła z 7810 (1 marca 2014) do 15 650 (28 lutego 2015). Jedyny spadek liczby odsłon zanotowano w miesiącach lipiec-wrzesień 2014, co w naturalny sposób odzwierciedla okres urlopowy pracowników naukowych oraz wakacje studentów. W badanym okresie zanotowano łącznie 143 148 odsłon [Wykres 1].

Podobnie wygląda kwestia użytkowników Repozytorium eRIKA. W omawianym okresie z ogólnej liczby 845 (1 marca 2015) statystyka osób korzystających z repozytorium zwiększyła się do 1712 (28 marca 2015). Analogicznie jak w przypadku statystyki odsłon spadek liczby użytkowników zanotowano w okresie urlopowo-wakacyjnym. W badanym okresie Repozytorium eRIKA odwiedziło 13 713 osób. Na wykresie [Wykres 2] przedstawiono liczbę użytkowników stałych, powracających (73,5%) oraz nowych (26,5%).

Odsłony ogółem

143 148

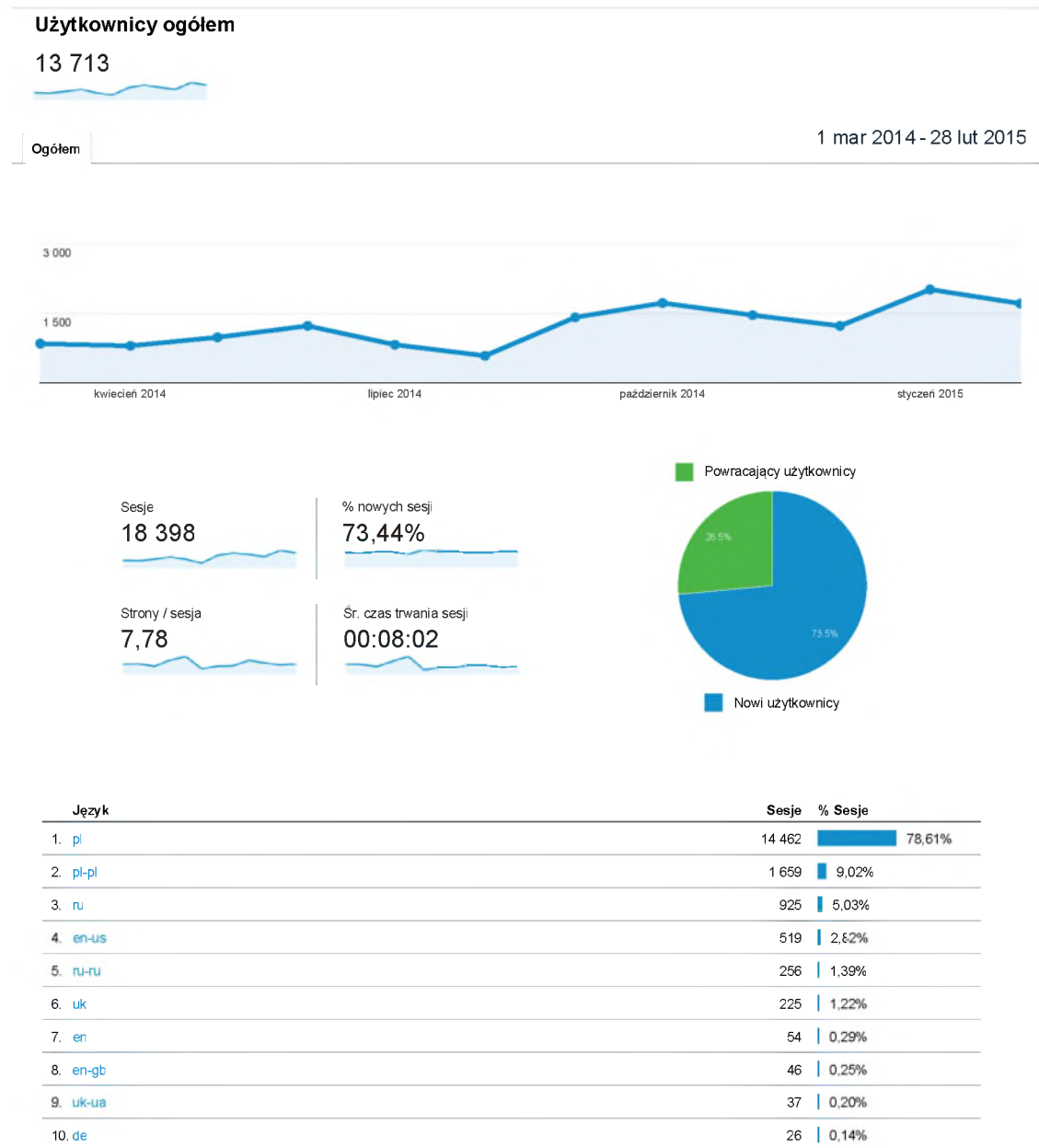
Ogółem

1 mar 2014 - 28 lut 2015

Kraj	Sesje	% Sesje
1. Poland	17 301	94,04%
2. Ukraine	464	2,52%
3. United Kingdom	87	0,47%
4. Germany	77	0,42%
5. United State	56	0,30%
6. Russia	51	0,28%
7. Netherlands	36	0,20%
8. Lithuania	23	0,13%
9. Brazil	19	0,10%
10. Austria	18	0,10%

Wykres 2. Użytkownicy
Repozytorium.
Źródło: Google Analytics

Lokalizacja: Świat

1 mar 2014 - 28 lut 2015

Nakładka mapy

Podsumowanie

Kraj	Pozyskiwanie			Zachowanie		
	Sesje	% nowych sesji	Nowi użytkownicy	Współczynnik odrzuceń	Strony / sesja	Średni czas trwania sesji
	18 398 <small>% całości 100,00% (18 398)</small>	73,49% <small>Sr dla widoku danych 73,44% (0,07%)</small>	13 520 <small>% całości 100,07% (13 511)</small>	54,60% <small>Sr dla widoku danych 54,60% (0,00%)</small>	7,78 <small>Sr dla widoku danych 7,78 (0,00%)</small>	00:08:02 <small>Sr dla widoku danych 00:08:02 (0,00%)</small>
1. Poland	17 301 (94,04%)	72,98%	12 626 (93,39%)	54,06%	8,10	00:08:23
2. Ukraine	464 (2,52%)	73,28%	340 (2,51%)	60,34%	3,32	00:03:24
3. United Kingdom	87 (0,47%)	89,66%	78 (0,58%)	62,07%	2,72	00:03:09
4. Germany	77 (0,42%)	93,51%	72 (0,53%)	61,04%	1,92	00:01:50
5. United States	56 (0,30%)	94,64%	53 (0,39%)	67,86%	2,00	00:01:57
6. Russia	51 (0,28%)	37,25%	19 (0,14%)	84,31%	1,61	00:01:17
7. Netherlands	36 (0,20%)	97,22%	35 (0,26%)	77,78%	1,94	00:01:06
8. Lithuania	23 (0,13%)	73,91%	17 (0,13%)	52,17%	2,48	00:05:14
9. Brazil	19 (0,10%)	100,00%	19 (0,14%)	100,00%	1,00	00:00:00
10. Austria	18 (0,10%)	83,33%	15 (0,11%)	50,00%	5,56	00:04:12

Wykres 3. Dane dotyczące lokalizacji odbytych sesji.
Źródło: Google Analytics

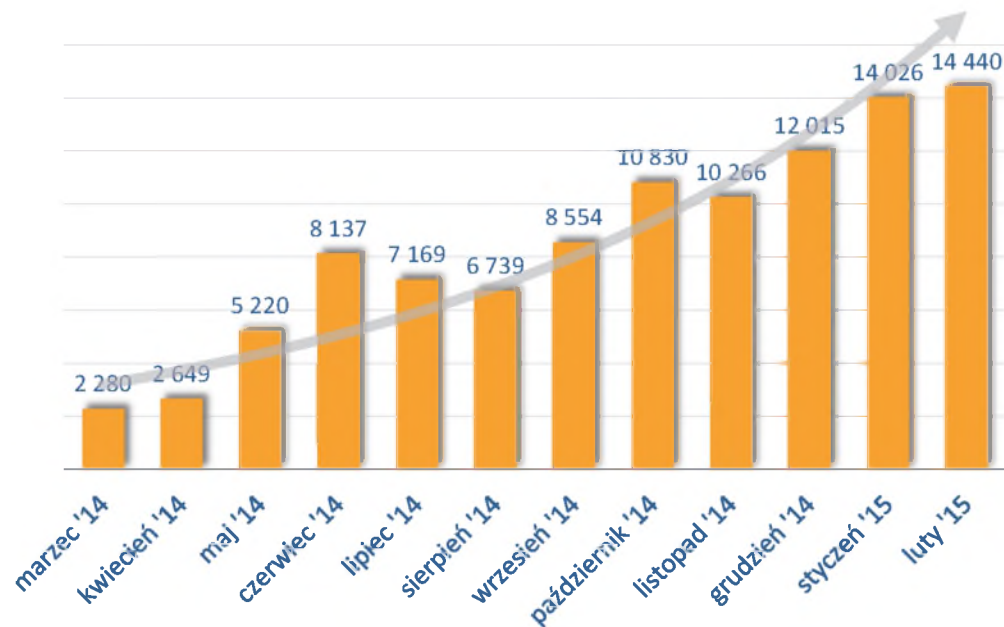
W przypadku danych dotyczących lokalizacji odbytych sesji w czołówce znajdują się kraje europejskie [Wykres 3]. Co ciekawe, wśród użytkowników główną część stanowią odbiorcy z Polski, na drugim miejscu plasuje się Ukraina, przy czym około 40% studentów Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego to Ukraińcy. Dane demograficzne użytkowników wskazują, iż najliczniejszą grupą są odbiorcy w wieku 25–34 lata (33,5%), a na drugim miejscu znajduje się grupa wiekowa 18–24 lata (27,5%).

Zaprezentowane statystyki wskazują na rosnące zainteresowanie witryną Repozytorium eRIKA. Powracający użytkownicy potwierdzają również potrzebę jej istnienia. Zróżnicowanie narodowości i wieku użytkowników wskazują, iż nie tylko pracownicy nauki korzystają ze zbiorów tej bazy, ale równie liczną grupę stanowią studenci. Repozytorium jest dla nich z pewnością cennym ułatwieniem w procesie kształcenia i docieraniu do wiarygodnych źródeł informacji naukowej.

Na zadowalającym poziomie znajduje się także rosnąca statystyka pobrań plików z poszczególnych pozycji w repozytorium (wykres 4). Liczba pobranych plików wzrosła z 2 280 (marzec 2014) do 14 440 (luty 2015). W ciągu roku liczba ta wyniosła 104 611. Co prawda, jest ona proporcjonalna do zwiększającej się liczby użytkowników, jednakże świadczy też o zainteresowaniu tekstem załączonym do opisu bibliograficznego danej pozycji.

Miniony rok daje wyraźny ogląd na proces rozwoju projektu Repozytorium eRIKA, jego zasięgu i zainteresowania ze strony odbiorców. Skala rozpowszechniania materiałów naukowych i krąg użytkowników znacząco przewyższają średnie nakłady, w jakich wydawnictwa akademickie publikują teksty pracowników naukowych. Umieszczając fragmenty publikacji, na przykład kilka rozdziałów, autorzy osobiście przekonują się o szyb-

Liczba pobrań pozycji w danym miesiącu łącznie: 104 611

kości i skuteczności takiej formy promocji. Podobnie w przypadku pre-printów, które są nawet w stanie zastąpić tradycyjną, drukowaną publikację. Korzyści deponujących swoje teksty pracowników naukowych są ściśle powiązane z możliwościami, które zyskują odbiorcy. Nasza analiza wykazuje, że materiały naukowe w repozytorium to nie tylko forma promocji nauczycieli akademickich i samej uczelni, ale również cenna i wygodna alternatywa zachęcenia studentów do korzystania ze zbioru różnych typów dokumentów pochodzących z instytucji, w której się kształcą.

Wykres 4. Liczba pobrań pozycji w danym miesiącu.
Źródło: opracowanie własne

Być może lokalny charakter Repozytorium eRIKA nie pozwoli na globalne i masowe wykorzystanie jego zasobów, ale prawidłowe zastosowanie schematu Dublin Core, tagowanie czy też odpowiednie nazewnictwo plików zwiększają nasze szanse na poprawne indeksowanie metadanych przez powszechnie stosowane wyszukiwarki, również te naukowe [Lewandowski, 2014]. Bezpośrednim efektem jest rozpowszechnienie systemu repozytoryjnego wśród publikujących oraz umożliwienie poszukującym, zarówno fachowcom, jak i laikom, dotarcia do właściwych danych w głębokim Internecie.

wane wyszukiwarki, również te naukowe [Lewandowski, 2014]. Bezpośrednim efektem jest rozpowszechnienie systemu repozytoryjnego wśród publikujących oraz umożliwienie poszukującym, zarówno fachowcom, jak i laikom, dotarcia do właściwych danych w głębokim Internecie.

bibliografia

1. LEWANDOWSKI, Tomasz. Google Scholar a repozytoria i biblioteki cyfrowe w Polsce. W: *Otwarta nauka* [online]. 26 sierpnia 2014 [dostęp 2 kwietnia 2015]. Dostępny w Internecie: <http://otwartanauka.pl/analysis/case-studies/google-scholar-a-repozytoria-i-biblioteki-cyfrowe-w-polsce?showall=&limitstart=>.
2. NOWAK, Piotr. „Samopublikowanie”: stara metoda – nowy sens w dobie e-science. W: *Biblioteka* [online]. 2009, nr 13(22), s. 87-100 [dostęp 8 kwietnia 2015]. Dostępny w Internecie: <http://hdl.handle.net/10593/630>.

Aneta Januszko-Szakiel
relacja z III Krakowskiej Konferencji Bibliotek Naukowych

Pod tytułem *Koha – narzędzie open source do obsługi biblioteki naukowej* 27–28 listopada 2014 roku w Krakowie odbyła się III Krakowska Konferencja Bibliotek Naukowych. Spotkanie było przedsięwzięciem dwóch bibliotek krakowskich uczelni wyższych – Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki oraz Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego.

Celem Konferencji było podsumowanie projektu dotyczącego przystosowania oraz implementacji otwartego oprogramowania Koha w krakowskich instytucjach bibliotecznych, dofinansowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego ze środków na naukę.

W trakcie obrad dokonano prezentacji efektów wypracowanych podczas projektu, a także rozpoznano, czy i ewentualnie w jakim stopniu polskie instytucje biblioteczne pracujące w systemie Koha są zainteresowane współpracą na rzecz jego doskonalenia. Swoimi doświadczeniami z wdrożenia zintegrowanego systemu bibliotecznego Koha dzielili się, obok bibliotekarzy i informatyków z Krakowskiej Akademii oraz Politechniki Krakowskiej, między innymi: Jarosław Poziemski z Biblioteki Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego, Janusz Kaczmarek z Biblioteki Kolegium Filozoficzno-Teologicznego Polskiej Prowincji Dominikanów,

oraz Michał Dudzik reprezentujący Bibliotekę Politechniki Koszalińskiej.

W pierwszym dniu konferencji obrady odbywały się w Krakowskiej Akademii i były podzielone na dwie sesje. W sesji pierwszej, moderowanej przez Bożenę Bednarek-Michalską, referaty wygłosili kolejno: Anna Osiewalska, Janusz Kaczmarek oraz Małgorzata Dorota Janiak.

W referacie otwierającym konferencję Anna Osiewalska z Biblioteki Głównej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie dokonała przeglądu wyników badań ankietowych, prowadzonych w latach 2005–2011, dotyczących przyczyn oraz korzyści wykorzystania otwartego oprogramowania w różnych typach instytucji i organizacji. Komunikat nosił tytuł *Postawy polskich przedsiębiorstw i instytucji wobec otwartego oprogramowania: przegląd badań*.

Drugi referat wygłosił Janusz Kaczmarek. W wypowiedzi *Koha w działaniu – doświadczenia z migracji i wdrożeń* prelegent omówił przykładowe migracje danych z systemów bibliotecznych MAK, PATRON, LiberMedia do Koha oraz wynikające z tego wnioski. Autor wypowiedzi odniósł się do wybranych wątków zastosowa-

nia systemu Koha, między innymi: podczas melioracji danych, konstrukcji wspólnych bibliografii i katalogów czy współpracy z katalogiem centralnym NUKAT.

Sesję pierwszą zamknęła Małgorzata Dorota Janiak z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego. W referacie *Oprogramowanie open source w kształceniu akademickim bibliotekarzy* autorka wskazała na wybrane wady i zalety systemów otwartych oraz przytoczyła opinie studentów na

temat wykorzystania open source w bibliotekach.

Drugą sesję, złożoną z trzech części, moderowali kolejno: Janusz Kaczmarek, Dorota Buzdygan oraz Jarosław Poziemski. Prelegenci dokonali obszernego przeglądu funkcjonalności systemu Koha na podstawie wdrożeń w Bibliotece Krakowskiej Akademii oraz Bibliotece Politechniki Krakowskiej. Stronę informatyczną oraz użytkową oprogramowania Koha, a także moduły statystyk i raportów omówili informatycy biblioteczni:

Fotografia 1. Otwarcie III KKBN. Na zdjęciu: Marek M. Górski, Aneta Januszko-Szakiel. Fot. Maciej Banach

Rafał Kopaczka z Biblioteki Krakowskiej Akademii oraz Jacek Ablewicz z Politechniki Krakowskiej. W swoich referatach przedstawili między innymi wymagania sprzętowe oraz programowe niezbędne do posadawiania systemu Koha. Odnieśli się również do tematu społeczności Koha i stosowanych przez nią narzędzi programistycznych, procedur zgłaszania, weryfikacji oraz zatwierdzania poprawek. Wskazali ponadto na perspektywy dotyczące kwestii dodania alternatywnych silników wyszukiwawczych, typu Elasticsearch, Solr. Szczegółowo zaprezentowali możliwości systemu Koha w zakresie generowania związanych z funkcjonowaniem bibliotek statystyk oraz raportów, z wykorzystaniem bezpośredniego dostępu do bazy danych poprzez język zapytań SQL.

Swoją wiedzą, doświadczeniami i dobrymi praktykami wynikającymi z prac przygotowawczych oraz procesu wdrożenia systemu Koha w Bibliotece Politechniki Krakowskiej podzieliły się Agnieszka Łabędzka i Ilona Szczudło. Autorki omówiły moduły *Administracja* oraz *Narzędzia*, niezbędne w pracy bibliotekarza systemowego.

Koha po polsku – prace tłumaczeniowe to tytuł referatu Luizy Stachury z Biblioteki Krakowskiej Akademii. Prelegentka omówiła etapy prac nad tłumaczeniem zintegrowanego systemu bibliotecznego Koha. Uwzględniła kwestie specyfiki Koha Translation Project – narzędzia do tłumaczenia online. Zaprezentowała zarówno korzyści, szanse, możliwości, jak również problemy generowane przez to narzędzie. Komunikat dotyczył także wybranych aspektów przekładu na język polski instrukcji użytkownika Koha.

Olga Rosek wraz z Katarzyną Stachnik, reprezentujące Bibliotekę Krakowskiej Akademii, wygłosiły referat na temat modułu *Gromadzenie* w zintegrowanym systemie bibliotecznym Koha. Autorki przedstawiły funk-

cjonalności pozwalające na zarządzanie procesem gromadzenia druków zwartych, dokumentów elektronicznych, kartograficznych, dźwiękowych oraz ikonograficznych. Odnieśli się do możliwości systemu Koha w zakresie rejestracji oraz kontroli zamówień, kontroli wydatków, zarządzania budżetem i bazą dostawców, tworzenia zestawień i statystyk.

Następne wystąpienie, Anety Rybak z Biblioteki Krakowskiej Akademii, dotyczyło funkcjonowania modułu *Katalogowanie* w Koha. Autorka referatu scharakteryzowała dostępne w systemie szablony, ich tworzenie oraz możliwości modyfikacji w kontekście zarówno konkretnych typów katalogowanych dokumentów, jak i różnych formatów katalogowania zasobów bibliotecznych, ze szczególnym uwzględnieniem formatu MARC21.

O procesie gromadzenia i zarządzania zbiorami w Bibliotece Politechniki Krakowskiej opowiedziały Bożena Gorczyca oraz Paulina Kot. Prelegentki podzieliły się doświadczeniami z wdrożenia systemu Koha. Omówiły możliwości Koha w zakresie planowania i kontroli danych budżetowych, propozycji zakupu, zamówień, rejestracji i inwentaryzacji zbiorów. Wskazały również na rozwiązania dotyczące księgi ubytków oraz zestawień statystycznych wykorzystywanych w Bibliotece PK.

Opracowanie formalne i rzeczowe zbiorów gromadzonych w Bibliotece Głównej oraz bibliotekach instytutowych Politechniki Krakowskiej stanowiło przedmiot wypowiedzi Anny Kraus oraz Renaty Wilczek. Autorki omówiły najistotniejsze problemy związane z konwersją danych z systemu TinLib do Koha. Szczególną uwagę zwróciły na zastosowanie w Bibliotece Politechniki Krakowskiej Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej jako podstawowego języka informacyjno-wyszukiwawczego w opracowaniu rzeczowym.

W programie Konferencji znalazł się również komunikat dotyczący modułu *Czasopisma*. Agnieszka Bylica i Jolanta Dybała z Biblioteki Krakowskiej Akademii zwróciły uwagę na elastyczność systemu Koha, pozwalającą na jego dostosowanie do potrzeb obu bibliotek. Autorki przedstawiły proces katalogowania wydawnictw ciągłych w formacie MARC21 i tryb współpracy z Centrum NUKAT, a także sposób zamawiania czasopism w OPAC.

Fotografia 2. Janusz Kaczmarek wygłasza referat Koha w działaniu – doświadczenia z migracji i wdrożeń. Fot. Barbara Bogacka

O tym, jakie możliwości posiada Koha w zakresie udostępniania zbiorów, referowały Małgorzata Bucka i Justyna Mucha z Biblioteki Krakowskiej Akademii oraz Agnieszka Bogusz i Urszula Matoga z Biblioteki

Politechniki Krakowskiej. Celem prelegentek było zaprezentowanie OPAC oraz modułów *Udostępnianie* i *Użytkownicy*, ze szczególnym uwzględnieniem stosowanych w bibliotekach Krakowskiej Akademii oraz Politechniki Krakowskiej funkcjonalności dostępnych dla bibliotekarza i użytkownika. Autorki wymieniły również, z różnych względów niewdrożone w obu bibliotekach, dodatkowe opcje dostępne w Koha.

Drugą sesję i pierwszy dzień konferencji zamknęły pytania do prelegentów oraz dyskusja na temat odpowiedzialności za bezpieczeństwo składowanych i zarządzanych z zastosowaniem narzędzi otwartych danych.

Fotografia 3. Jolanta Dybała i Agnieszka Bylica omawiają moduł *Czasopisma* w systemie Koha. Fot. Barbara Bogacka

Ostatnia, trzecia sesja odbyła się w drugim dniu III Krakowskiej Konferencji Bibliotek Naukowych. Uczestnicy Konferencji obradowali w Politechnice Krakowskiej. Referaty oraz dyskusję podzielono na dwie części, moderowane kolejno przez Anetę Januszko-Szakiel oraz Marka Górskiego.

Wdrożenie systemu Koha w Bibliotece Uniwersytetu Szczecińskiego zaprezentował Jarosław Poziemski. W procesie przystosowywania i implementacji Koha uwzględnione zostały indywidualne oczekiwania pracowników oraz użytkowników Biblioteki, co sprawiło, że bazowa wersja oprogramowania została znacznie zmodyfikowana. Prelegent wskazał na różnice pomiędzy oryginalnym systemem Koha w wersji 3.16 a systemem wdrożonym.

Kolejny przykład wdrożenia oprogramowania Koha przedstawił Michał Dudzik z Biblioteki Politechniki Koszalińskiej. W referacie *Koha – czy warto? Krótka historia implementacji w Bibliotece Politechniki Koszalińskiej* prelegent skupił się na szczegółowym ukazaniu przebiegu procesu implementacji systemu, omówieniu czynności związanych między innymi: z wyborem wersji oprogramowania, instalacją systemu, migracją baz danych, modyfikacją ustawień oprogramowania. Koszalińskie wdrożenie Koha ma opinię skutecznego i stabilnego, a przede wszystkim obiecującego w kontekście planów rozwoju Biblioteki Politechniki Koszalińskiej.

Ważnym elementem drugiego dnia obrad okazał się panel dyskusyjny. Jego głównymi elementami stały się próby ustalenia, czy Koha ma szansę na kolejne wdrożenia i rozwój w polskich instytucjach bibliotecznych, a także na podstawie jakiego organizacyjno-biznesowego modelu mogłyby współpracować biblioteki, aby zapewnić wsparcie merytoryczne i informatyczne instytucjom pracującym w Koha oraz planującym

wdrożenie tego narzędzia. W dyskusji udział wzięli: Janusz Kaczmarek (Biblioteka Dominikanów w Krakowie), Jarosław Poziemski i Wojciech Zatorski (Biblioteka Uniwersytetu Szczecińskiego) oraz Michał Woźniak (Fundacja Wolnego i Otwartego Oprogramowania).

III Krakowską Konferencję Bibliotek Naukowych zamknęła wypowiedź Iwony Wiśniewskiej z Centrum NUKAT Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie. W referacie autorka uwzględniła różnorodność systemów bibliotecznych współpracujących z katalogiem centralnym NUKAT, omówiła techniczne możliwości systemu Koha oraz jego zalety jako narzędzia wykorzystywanego we współpracy bibliotek z NUKAT.

W drugim dniu konferencji zainteresowani otrzymali możliwość wzięcia udziału w spotkaniach roboczych, odbywających się w Bibliotece Krakowskiej Akademii. Uczestnicy mieli okazję pracować w Koha, dyskutować o rozwiązaniach i funkcjonalnościach wybranych modułów, a także skorzystać z doświadczeń bibliotekarzy i informatyków bibliotecznych, którzy wdrożyli Koha w Bibliotece Krakowskiej Akademii.

III Krakowska Konferencja Bibliotek Naukowych *Koha – narzędzie open source do obsługi biblioteki naukowej* stała się okazją nie tylko do bliższego poznania otwartego oprogramowania Koha, jego możliwości w zakresie obsługi biblioteki akademickiej, ale i do wymiany doświadczeń pochodzących z poszczególnych wdrożeń Koha, a także poznania poglądów zwolenników i sceptyków obsługi instytucji bibliotecznych narzędziami typu open source. Szczególnie wartościowe wydaje się zainteresowanie przedstawicieli bibliotek połączeniem sił i współpracą na rzecz rozwoju Koha w Polsce.

sprawozdanie Biblioteki Krakowskiej Akademii
 im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego za rok 2014

Biblioteka Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w 2014 roku

Przez cały 2014 rok odbywały się cykliczne spotkania z dyrekcją i pracownikami Biblioteki Politechniki Krakowskiej dotyczące realizacji wspólnego projektu *Przystosowanie i implementacja otwartego zintegrowanego systemu bibliotecznego Koha w krakowskich instytucjach bibliotecznych* oraz organizacji III Krakowskiej Konferencji Bibliotek Naukowych *Koha – narzędzie open source do obsługi biblioteki naukowej*.

W lutym zakupiono sprzęt niezbędny do stworzenia infrastruktury informatycznej pozwalającej na realizację zadania *Przystosowanie i implementacja otwartego zintegrowanego systemu bibliotecznego Koha w krakowskich instytucjach bibliotecznych*. Dzięki dofinansowaniu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego pozyskano: nowe zestawy komputerowe, serwer, zestaw backupowy, czytniki kodów kreskowych oraz drukarkę do kart bibliotecznych.

14 lutego, z okazji Walentynek, w Wypożyczalni można było obejrzeć prezentację multimedialną *Koha – system biblioteczny Krakowskiej Akademii* przygotowaną przez mgr Annę Szalko i mgr Anetę Dąbek.

W lutym przeprowadzono szkolenia dla pracowników naukowych KAAFМ dotyczące obsługi repozytorium

instytucjonalnego oraz wszelkich aspektów deponowania. Prezentacje prowadzili mgr Urszula Juszczak i mgr Oliwier Sadlik.

W lutym zorganizowano szkolenie dla lektorów KAAFМ dotyczące obsługi, dostępnego w bibliotece, sprzętu przeznaczonego dla osób niewidomych i słabowidzących. Prezentację przeprowadziła mgr Anna Szalko.

8 marca odbył się wernisaż wystawy fotograficznej Piotra Tuleja *Zabawa Świat(ł)em*. Autor jest uczniem klasy szóstej Szkoły Podstawowej nr 114 im. Arkadego Fiedlera w Krakowie. Prezentowane fotografie pochodziły z różnych okresów twórczości młodego artysty. Wystawę można było oglądać do 8 kwietnia 2014. Organizatorami wystawy byli: Biblioteka KAAFМ, Monika i Tomasz Tuleja, Ostrowski – fotografia cyfrowa, Aleksandra Fabiańczyk, Piotr Leśkiewicz.

W marcu uruchomiona została finalna wersja oprogramowania repozytorium. Od tej pory funkcjonuje jako eRIKA Repozytorium Instytucjonalne Krakowskiej Akademii.

W kwietniu sporządzono i wysłano do MNiSW raport z realizacji zadań finansowanych ze środków na działal-

ność upowszechniającą naukę w roku 2013, dotyczący zadania *Repozytorium dorobku naukowego Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego*.

W kwietniu kierownictwo biblioteki udało się do Tychów w celu organizacji filii biblioteki w Wydziale Zamiejscowym KAAFM.

W maju w ramach XIV Festiwalu Nauki w Krakowie zaprezentowana została wystawa *Wczoraj i dziś – Zabłocie na sztalugach* przygotowana przez mgr Katarzynę Stachnik, mgr Olgę Rosek i mgr Aleksandrę Fabiańczyk. Sekcja Udostępniania Zbiorów przygotowała również prezentację multimedialną o historii Biblioteki KAAFM

Fotografia 1. Wernisaż wystawy *Zabawa Świat(ł)em*. Fot. Piotr Leśkiewicz

oraz promocję akcji bookcrossingowej. Natomiast pracownicy Oddziału Informacji Naukowej zorganizowali konkursy w których nagrodami były książki wyselekcjonowane przez Sekcję Gromadzenia Zbiorów.

2 i 3 czerwca mgr Katarzyna Stachnik, mgr Olga Rosek i mgr Aleksandra Fabiańczyk wspólnie z firmą ABE-IPS zorganizowali wystawę książek obcojęzycznych. Wystawa towarzyszyła międzynarodowej konferencji naukowej *Polska i jej wschodni sąsiedzi*.

W czerwcu nastąpiło przyłączenie Repozytorium eRIKA do agregatorów FBC, OpenDOAR, DART, ROAR, a w lipcu również do CEON.

Fotografia 2. Wernisaż wystawy *Zabawa Świat(ł)em*. Fot. Barbara Bogacka

W lipcu opublikowano trzeci numer *Notesu Bibliotecznego Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego*.

25 września złożono do MNiSW wnioski o dofinansowanie *Rozbudowy otwartego zintegrowanego systemu bibliotecznego Koha w Bibliotece Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego i Bibliotece Politechniki Krakowskiej*. Celem zadania jest uzupełnienie systemu Koha o nowe funkcjonalności w modułach

Opracowania i Zarządzania. Stworzony zostanie rekord analityczny oraz narzędzia Koha przystosowane zostaną do predefiniowania uprawnień użytkowników systemu (bibliotekarzy). Udostępnione w ten sposób zostaną polskiej społeczności akademickiej informacje o zawartości publikacji naukowych wydanych przez Oficynę Wydawniczą AFM.

26 września odbyła się prezentacja systemu bibliotecznego Koha. Udział w niej wzięli dyrektorzy oraz pra-

Fotografia 3. Prezentacja projektu przez Marka M. Górskiego i Anetę Januszko-Szakiel. Fot. Barbara Bogacka

ownicy bibliotek tworzących Krakowski Zespół Biblioteczny.

W październiku miało miejsce spotkanie z przedstawicielami Biblioteki Politechniki Krakowskiej w sprawie współpracy z Centrum NUKAT.

Październik i listopad to czas trwania Dni Otwartych Biblioteki. Zaproszono na nie studentów pierwszego roku. W czasie krótkich wycieczek po Bibliotece, ko-

dynowanych przez bibliotekarzy, 53 grupy zapoznały się z jej ofertą, zbiorami, zasadami korzystania. Studenci mogli również zapisać się do Biblioteki.

27-28 listopada odbyła się III Krakowska Konferencja Bibliotek Naukowych. Tegoroczna edycja konferencji nosiła tytuł *Koha – narzędzie open source do obsługi biblioteki naukowej* i stanowiła ostatni etap partnerskiego projektu dwóch bibliotek krakowskich uczelni wyższych – Politechniki Krakowskiej oraz KAAM.

Fotografia 4. Dni Otwarte.
Fot. Aleksandra Fajfer

W listopadzie i grudniu prezentowano wystawę *Zbigniew Herbert – 90. rocznica urodzin*. Wystawę zorganizowały: mgr Małgorzata Bucka, mgr Monika Piech i mgr Izabela Sikorska.

W pierwszym roku działalności Repozytorium eRIKA zdeponowanych zostało 512 dokumentów. Do 31 grudnia odnotowano 75 926 pobrań plików, 127 240 odsłon. Łączna liczba użytkowników wyniosła 11 740.

Biblioteka zajmuje 2300 m² w budynku C kampusu. Posiada Wypożyczalnię, Czytelnię Główną, Oddział Informacji Naukowej i Czytelnię Czasopism, a także magazyny, które mogą pomieścić 550 000 woluminów. Biblioteka dysponuje ponad 100 miejscami w czytelniach i ponad 70 stanowiskami komputerowymi. Nowoczesne, ergonomiczne wyposażenie placówki dostosowano również do potrzeb osób niepełnosprawnych. Studenci mogą korzystać ze zbiorów bibliotecznych przez 7 dni w tygodniu. Zbiory liczą blisko 123 000 woluminów, w tym około 8000 publikacji obcojęzycznych, głównie w języku niemieckim i angielskim. Biblioteka udostępnia 417 tytułów czasopism w prenumeracie bieżącej oraz blisko 1600 tytułów czasopism archiwalnych.

Księgozbiór podręczny Czytelni Główniej obejmuje około 23 000 książek w wolnym dostępie do zbiorów. Publikacje ułożone są działowo według Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej. Oprócz księgozbioru podręcznego udostępnia się zbiory magazynowe zamawiane elektronicznie przez katalog OPAC oraz materiały sprowadzone z innych bibliotek drogą wypożyczeń międzybibliotecznych.

Czytelnia Główna posiada: 54 miejsca siedzące; 32 stanowiska komputerowe, w tym 6 stanowisk przystosowanych do potrzeb osób niewidomych i niedowidzących; 3 stanowiska katalogowe; 4 dwustanowiskowe

Pokoje Cichej Pracy wyposażone w komputery; mieszczący około 28 osób Pokój Pracy Grupowej, wyposażony w 4 stanowiska komputerowe.

W Czytelni Czasopism wydzielono tygodniki, dzienniki, wydawnictwa urzędowe oraz czasopisma wydawane przez KAAFM. Bieżące roczniki czasopism znajdują się w Czytelni. Natomiast roczniki z lat poprzednich przechowywane są w magazynach i muszą być zamawiane poprzez katalog OPAC. W Czytelni Czasopism znajduje się: 10 stanowisk pracy, w tym 2 stanowiska przeznaczone do pracy z czasopismami wielkoformatowymi; 4 stanowiska komputerowe.

OIN prowadzi działalność informacyjną, w ramach której udziela informacji bibliograficznej (pomoc w wyszukiwaniu materiałów bibliograficznych do prac dyplomowych; pomoc przy tworzeniu tematycznych zestawień bibliograficznych w oparciu o różne źródła informacji); służy pomocą przy przeszukiwaniu dostępnych w Bibliotece KAAFM baz danych oraz bezpłatnych baz danych dostępnych online; pomaga w lokalizowaniu potrzebnych materiałów w bibliotekach krajowych i zagranicznych.

OIN posiada 15 stanowisk komputerowych (w tym jedno przystosowane do potrzeb osób niewidomych i niedowidzących) oraz umożliwia dostęp do następujących baz danych:

- EBSCO – w jej skład wchodzi 9 baz pełnotekstowych i 6 bibliograficznych;
- EMIS Intelligence;
- Leisure & Tourism;
- Polska Bibliografia Lekarska;
- ScienceDirect;
- Scopus;
- SpringerLink;
- System Informacji Prawnej LEX Omega;
- Web of Science;

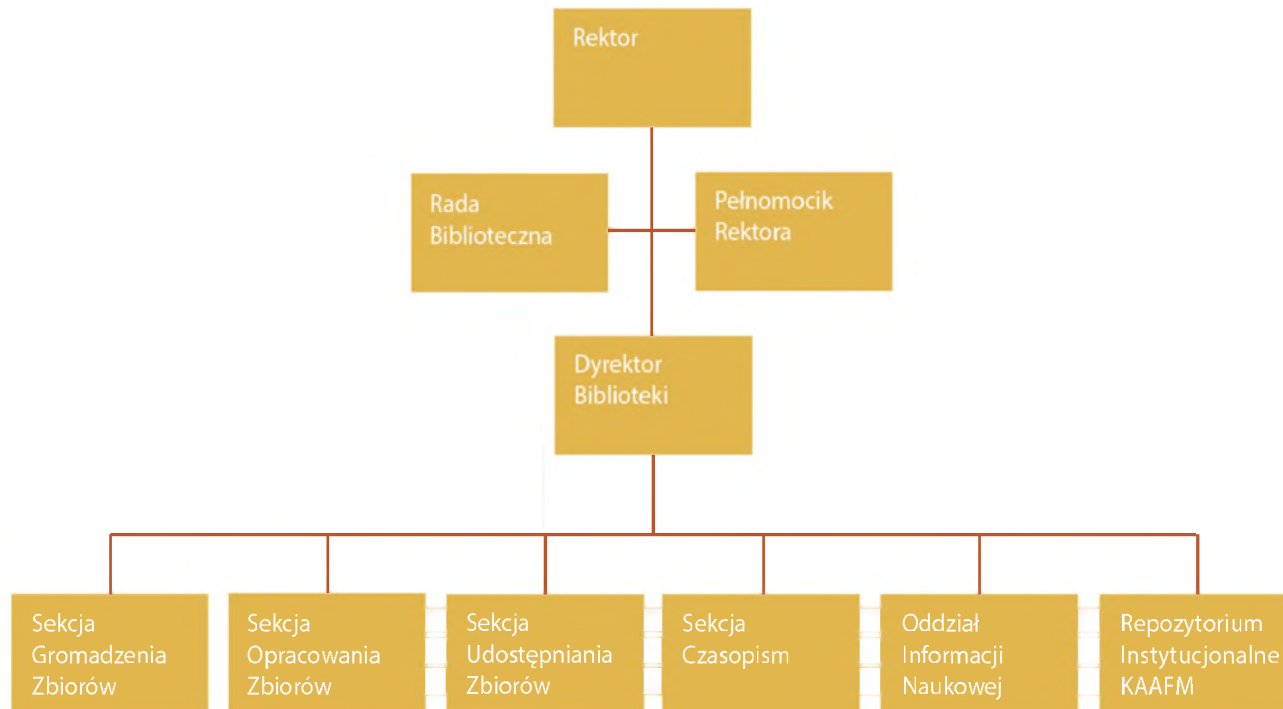
- Wiley Online Library.

W OIN-ie można również korzystać z programu SPSS Statistics.

Biblioteka włącza się aktywnie w życie Uczelni, organizując wystawy tematyczne dotyczące zarówno własnych zbiorów, jak i szeroko pojętego życia książki. W Bibliotece użytkownicy mają możliwość nie tylko pracy z książką czy czasopismem, ale mogą również, dzięki Międzynarodowemu Triennale Grafiki w Krakowie, podziwiać grafiki autorstwa między innymi: Waldemara Marszałka, Jane Burrell, Inge-Britte Mills, Aili Vahtrapuu, Hiroshiego Maruyamego, Yip Sun Sun.

Uczelnia współpracuje z wieloma uczelniami z Europy, Afryki i Azji. Partnerskie konferencje oraz programy rozwoju dają możliwość wspólnego wydawania publikacji. Ponadto każda ze współpracujących uczelni zawarła z KAAFM umowę partnerską, która zapewnia wymianę literatury wydawanej przez te jednostki. Uczelnia współpracuje również z Biblioteką Jagiellońską, Biblioteką Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Biblioteką Politechniki Krakowskiej, aby studenci KAAFM mogli korzystać z bogatych księgozbiorów.

struktura organizacyjna i pracownicy

Pełnomocnik Rektora do spraw systemów
biblioteczno-informacyjnych
mgr Barbara Majchrowska

Dyrektor Biblioteki
dr Aneta Januszko-Szakiel

Sekcja Gromadzenia Zbiorów
mgr Katarzyna Stachnik – kierownik
mgr Aleksandra Fabiańczyk
mgr Anna Piwko-Łętek
mgr Olga Rosek
mgr Magdalena Tomasiak

Sekcja Opracowania Zbiorów
mgr Aneta Rybak – kierownik
mgr Anna Chojko
mgr Iwona Drabik
mgr Anna Polańska
mgr Marzena Prokop-Sycz
mgr Luiza Stachura

Sekcja Udostępniania Zbiorów
mgr Anna Sławińska – kierownik
mgr Barbara Bogacka
mgr Małgorzata Bucka
mgr Aneta Dąbek
Dorota Machnik
mgr inż. Piotr Molik
mgr Justyna Mucha
mgr Barbara Norek
lic. Jadwiga Pudykiewicz (do lipca 2014)
mgr Krzysztof Wilk
mgr Piotr Ziemiński (od grudnia 2014)

Sekcja Czasopism
mgr Monika Piech – kierownik
mgr Agnieszka Bylica
mgr Jolanta Dybała
mgr Izabela Sikorska

Oddział Informacji Naukowej
mgr Karolina Imiołek-Stachura – kierownik
mgr Aleksandra Fajfer
mgr Renata Patela

Repozytorium Instytucjonalne Krakowskiej
Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego
mgr Urszula Juszczyk
mgr Oliwier Sadlik

Informatyk biblioteczny
Rafał Kopaczka

zintegrowany system biblioteczny Koha

W roku 2014 Biblioteka KAAFM przystąpiła wspólnie z Biblioteką Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki do realizacji projektu *Przystosowanie i implementacja otwartego systemu bibliotecznego Koha w krakowskich instytucjach bibliotecznych*. W ramach projektu dostosowano poszczególne moduły systemu do potrzeb bibliotek KAAFM i PK. Dodano nowy moduł odpowiedzialny za obsługę inwentarza. W październiku 2014 roku system został zaktualizowany do najnowszej dostępnej wersji.

Dane do katalogu komputerowego Biblioteki KAAFM pobierane są bezpośrednio do bazy katalogowej za pomocą protokołu Z39.50 z Narodowego Uniwersalnego Katalogu Centralnego NUKAT. Wszystkie opisy bibliograficzne oraz hasła wzorcowe są tworzone w programie Virtua, a następnie importowane do Koha.

Baza danych była regularnie monitorowana. Poddawano sprawdzeniu dublety rekordów bibliograficznych oraz haseł wzorcowych, dokonywano modyfikacji ustawień systemu zgodnie z zapotrzebowaniami użytkowników, tworzono konta (dla użytkowników i pracowników) oraz aktualizowano już istniejące. Porządkowano dane przejęte z poprzedniego systemu bibliotecznego

w zakresie rekordów bibliograficznych oraz haseł wzorcowych formalnych.

Odbływały się też szkolenia pracowników dotyczące pracy w systemie.

gromadzenie wydawnictw zwartych

Biblioteka KAAFM gromadzi zbiory zgodnie z profilem dziedzinowym kierunków i specjalności studiów oraz badaniami naukowymi realizowanymi przez Uczelnię. 31 grudnia 2014 roku zbiory liczyły 124 234 woluminy wydawnictw zwartych (w tym książki, normy, zbiory kartograficzne, zbiory audiowizualne, dokumenty dostępne w formie cyfrowej).

Zbiory zgromadzone w 2014 roku pochodziły z:

- darów – 2966 woluminów wydawnictw zwartych, multimediiów, wydawnictw kartograficznych (w 2013 roku 2235 woluminów);
- wymiany międzybibliotecznej – 433 woluminy wydawnictw zwartych, multimediiów, wydawnictw kartograficznych (w 2013 roku 345 woluminów);
- zakupów – 3192 woluminy wydawnictw zwartych, multimediiów, wydawnictw kartograficznych w tym 434 wydawnictwa Oficyny Wydawniczej AFM (w 2013 roku 3087 woluminów, w tym 411 wydawnictw Oficyny Wydawniczej AFM).

Pozyskano łącznie 6591 woluminów wydawnictw zwartych, multimediiów, wydawnictw kartograficznych (w 2013 roku 5667 woluminów).

Zbiory powiększyły się również dzięki hojności darczyńców. Dary osób prywatnych i instytucji wzboga-

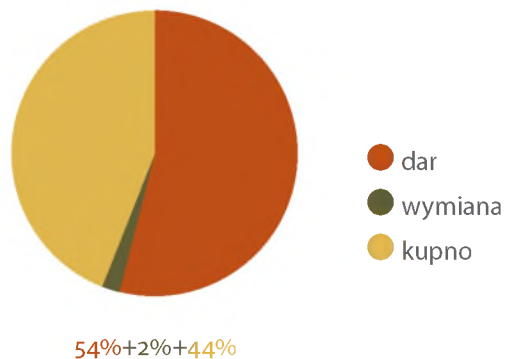
ciły zbiory Biblioteki KAAFM o 2966 woluminów. Najwięcej przekazali: mgr Agnieszka Sendur, prof. nadzw. dr hab. Zbigniew Maciąg, prof. nadzw. dr hab. Klemens Budzowski, prof. dr hab. Maria Kapiszewska, doc. dr Małgorzata Leśniak, mgr Anna Kowalczyk-Grygajtis, mgr Danuta Pszon, doc. dr Halina Wierzbińska, prof. nadzw. dr hab. inż. arch. Artur Jasiński, dr n. med. Robert Kowalczyk, dr Krzysztof Waśniewski oraz Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Instytut Rozwoju Służb Społecznych, Biblioteka Instytutu Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych, Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury, Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpia, Biblioteka Sejmowa, Fundacja Instytut Spraw Publicznych.

W dniach 2–3 czerwca 2014 roku, podczas międzynarodowej konferencji naukowej *Polska i jej wschodni sąsiedzi*, pracownicy Biblioteki wspólnie z firmą ABE-IPS zorganizowali wystawę publikacji obcojęzycznych połączoną z ich sprzedażą. Dzięki temu Biblioteka wzbogaciła się o darowiznę w postaci książek.

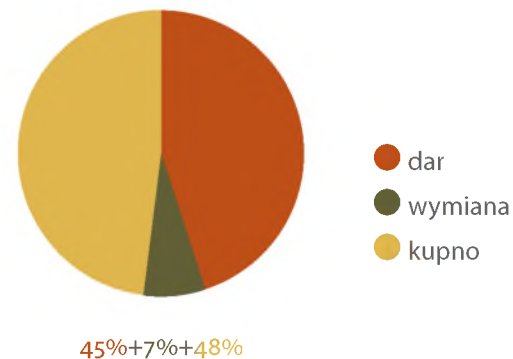
Tabela 1. Wpływ materiałów bibliotecznych w 2014 roku

rodzaj wydawnictw	jednostka	źródło nabycia			
		zakup	wymiana	dary	razem
wydawnictwa zwarte	wol.	3181	430	2904	6515
multimedia	j.	9	3	58	70
zbiory kartograficzne	j.	2	0	4	6
razem	wol./j.	3192	433	2966	6591

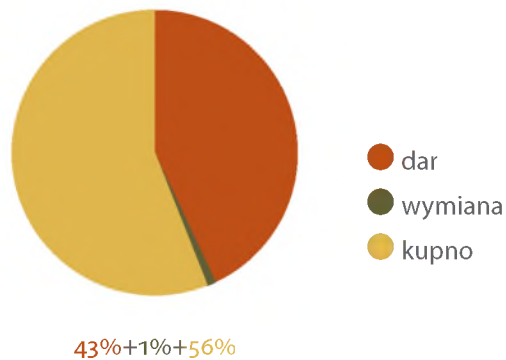
Wykres 2. Stan procentowy zbiorów Biblioteki KAAFM na dzień 31 grudnia 2014 roku (podział według ilości zbiorów)

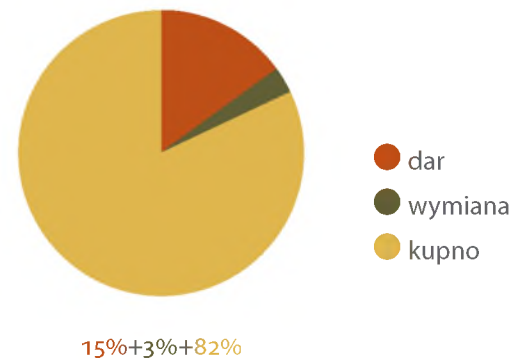
Wykres 4. Stan procentowy zbiorów Biblioteki KAAFM pozyskanych w 2014 roku (podział według ilości zbiorów)

Wykres 3. Stan procentowy zbiorów Biblioteki KAAFM na dzień 31 grudnia 2014 roku (podział według wartości zbiorów)

Wykres 5. Stan procentowy zbiorów Biblioteki KAAFM pozyskanych w 2014 roku (podział według wartości zbiorów)

Biblioteka gromadzi wszystkie publikacje Oficyny Wydawniczej AFM. Prowadzi również wymianę międzybiblioteczną publikacji Oficyny Wydawniczej AFM z 25 bibliotekami naukowymi w Polsce. W roku 2014 pozyskano następujące tytuły Oficyny Wydawniczej AFM:

1. *Badania poligraficzne w Polsce*. Red. Jan Widacki. Kraków 2014.
2. BIERNAT, Tadeusz. *Władze publiczne w demokratycznym państwie prawa*. Prawo – instytucje – zasoby. Kraków 2014.
3. *Ból i cierpienie*. Red. Grażyna Makiełło-Jarża. Kraków 2012.
4. *Ból i cierpienie*. Red. Grażyna Makiełło-Jarża. Kraków 2013.
5. BUDZOWSKI, Artur, GIL, Regina, ZIĘBA, Katarzyna. *Chemia surowców kosmetycznych*. Ćwiczenia laboratoryjne. Kraków 2014.
6. *Cisza w teorii i praktyce*. Obraz interdyscyplinarny. Red. nauk. Teresa Olearczyk. Kraków 2014.
7. CZAJA, Jan. *Kulturowy wymiar bezpieczeństwa*. Aspekty teoretyczne i praktyczne. Kraków 2013.
8. CZIOMER, Erhard. *Rola Niemiec w kryzysie strefy euro po 2009 roku*. Kraków 2013.
9. DETTLOFF, Anna. *Rzeźba krakowska drugiej połowy XVIII w*. Twórcy, nurty i tendencje. Kraków 2013.
10. *Działania opiekuńcze w profilaktyce i terapii*. Red.: Anna Goździalska, Jerzy Jaśkiewicz, Grażyna Dębska. Kraków 2014.
11. *Europe and Latin America – looking at each other?* Ed. Ryszard Stemplowski. Warsaw 2010.
12. GOŹDZIAŁSKA, Anna. *Ocena ekspresji mRNA dla kolagenów typu I, III i IV oraz metaloproteinaz MMP-2 i MMP-9 w guzkowym raku podstawnomórkowym i odmianie naciekającej*. Kraków 2014.
13. *Innowacje w procesie zarządzania regionem*. Red. Zbigniew Makiela. Kraków 2014.
14. KAPISZEWSKA, Maria, KALEMBA-DROŻDŻ, Małgorzata. *Ocena stanu odżywienia organizmu*. Practicum. Kraków 2014.
15. KRZYMUSKI, Edmund. *Teoria karna Kanta*. Ze stanowiska jego ogólnej nauki o rozumie praktycznym. Kraków 2013.
16. *Kształcenie kompetencji w biegu życia człowieka*. Red. nauk.: Joanna Aksman, Stanisław Nieciurński. Kraków 2013.
17. *Kultura, media, społeczeństwo*. Symbiotyczne związki. Red. nauk.: Zbigniew Pucek, Joanna Bierówka. Kraków 2013.
18. *Media – kultura popularna – polityka*. Wzajemne oddziaływania i nowe zjawiska. Red. nauk.: Joanna Bierówka, Katarzyna Pokorna-Ignatowicz. Kraków 2014.
19. *Państwo demokratyczne, prawne i socjalne*. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Zbigniewowi Antoniemu Maciągowi. T. 1. Studia konstytucyjne. Red. nauk.: Marian Grzybowski, Piotr Tuleja. Kraków 2014.
20. *Państwo demokratyczne, prawne i socjalne*. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Zbigniewowi Antoniemu Maciągowi. T. 2. Studia historyczno-prawne i ustrojowo-porównawcze. Red. nauk.: Marian Grzybowski, Bogumił Naleziński. Kraków 2014.
21. *Państwo demokratyczne, prawne i socjalne*. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Zbigniewowi Antoniemu Maciągowi. T. 3. Studia prawne. Red. nauk. Marian Grzybowski. Kraków 2014.
22. *Państwo demokratyczne, prawne i socjalne*. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Zbigniewowi Antoniemu Maciągowi. T. 4. Studia społeczne, polityczne i ekonomiczne. Red. nauk. Marian Grzybowski. Kraków 2014.
23. *Pielęgniarstwo na rzecz milenijnych celów rozwoju*. Cz. 2. Red.: Zofia Foryś, Grażyna Anna Franek, Jerzy Jaśkiewicz. Kraków 2014.
24. *Pielęgniarstwo na rzecz milenijnych celów rozwoju*. Red.: Beata Dobrowolska, Zofia Foryś, Jerzy Jaśkiewicz. Kraków 2014.
25. PODOLEC, Barbara. *Wybrane aspekty analizy warunków życia ludności w Polsce*. Metody ilościowe w badaniach empirycznych. Kraków 2014.
26. *Prawo administracyjne w mechanizmie prawa*. Red. Józef Filipek. Kraków 2012.
27. *Prostytucja*. Studium zjawiska. Red. nauk.: Robert Kowalczyk, Małgorzata Leśniak. Kraków 2013.
28. *Social aspects of management*. Personal development, cultural changes, economic progress. Ed.: Magdolna Lăczay, Dariusz Fatuła. Kraków 2014.
29. *Spółeczno-ekonomiczne przemiany regionów*. Red. nauk. Piotr Raźniak. Kraków 2013.
30. STOCZEWSKA, Barbara. *Jak pisać pracę licencjacką lub magisterską*. Poradnik dla studentów. Kraków 2014.
31. WĘCŁAWOWICZ, Tomasz. *Królewski kościół katedralny na Wawelu*. W rocznicę konsekracji 1364–2014. Kraków 2014.
32. WIDACKI, Jan. *Szkice z dziejów prawa karnego i kryminologii w Krakowie*. Myśli i ludzie. Kraków 2014.
33. WISZNIKOWA-ZELINSKIY, Natalia. *Diagnoza psychologiczna „Kreatywny potencjał”*. Psychologiczne metody diagnozowania i prognozowania kreatywności. Kraków 2014.
34. *Wokół zagadnień trwałej ochrony zasobów cyfrowych*. Red. nauk. Aneta Januszko-Szakiel. Kraków 2013.
35. *Współczesne kierunki w medycynie prewencyjnej*. Red.: Anna Goździalska, Jerzy Jaśkiewicz. Kraków 2013.
36. *Zbigniew Antoni Maciąg*. W służbie nauki i nauczania. Red.: Marian Grzybowski, Piotr Tuleja. Kraków 2014.

opracowanie wydawnictw zwartych

Do Biblioteki KAAFМ wpływają książki zakupione przez Sekcję Gromadzenia Zbiorów, ofiarowane zarówno przez instytucje oraz osoby prywatne, jak i pochodzące z wymiany międzybibliotecznej. Przed wprowadzeniem do systemu bibliotecznego dary podlegają selekcji. Książki przeznaczone do udostępniania prezencyjnego trafiają do Czytelni Głównej do działu Nowości. Po upływie miesiąca są przenoszone do działów utworzonych na podstawie Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej.

Rekordy bibliograficzne tworzone są przy współpracy z Centrum NUKAT w systemie Virtua, a następnie kopiowane do Koha za pomocą protokołu Z39.50.

Do 31 grudnia 2014 roku w bazie znalazło się: 68 665 rekordów bibliograficznych książek, 900 rekordów bibliograficznych dokumentów elektronicznych (w tym płyt VHS i kaset magnetofonowych), 141 rekordów dokumentów kartograficznych.

W 2014 roku utworzono, a następnie pobrano z NUKAT do systemu Koha 4085 rekordów bibliograficznych książek, 55 rekordów bibliograficznych dokumentów elektronicznych (w tym płyt VHS i kaset magnetofonowych) oraz 6 rekordów bibliograficznych dokumentów kartograficznych. Zmodyfikowano 763 rekordy bibliograficzne.

W Sekcji Opracowania Zbiorów tworzone są także rekordy kartoteki haseł wzorcowych. W 2014 roku utworzono łącznie 2351 haseł oraz zmodyfikowano 304 hasła.

gromadzenie i opracowanie wydawnictw ciągłych

Biblioteka KAAFM gromadzi czasopisma zgodnie z profilem dziedzinowym kierunków i specjalności studiów oraz badaniami naukowymi realizowanymi przez Uczelnię. 31 grudnia 2014 roku zbiory liczyły 1656 tytułów czasopism.

Przy pozyskiwaniu nowych tytułów brane są pod uwagę sylabusy oraz propozycje zakupu zgłaszane przez kadrę naukowo-dydaktyczną i studentów KAAFM. Źródłami wpływu jest prenumerata, wymiana oraz dary, które poddawane są bieżącej selekcji. Poszczególne tytuły wprowadzane są do zbiorów Biblioteki KAAFM w jednym egzemplarzu.

Zbiory zgromadzone w 2014 roku pochodziły z:

- darów – 300 tytułów czasopism, w tym 55 tytułów otrzymywanych na bieżąco (w 2013 roku 53 tytuły);
- wymiany międzybibliotecznej – 38 tytułów czasopism (w 2013 roku 35 tytułów);
- prenumeraty bieżącej – 321 tytułów czasopism, w tym 9 tytułów wydawanych przez Oficynę Wydawniczą AFM (w 2013 roku 326 tytułów, w tym 9 tytułów wydawanych przez Oficynę Wydawniczą AFM).

W 2014 roku Biblioteka KAAFM pozyskała 12 nowych tytułów czasopism, z czego 3 pochodziły z darów, 6 – z wymiany, a 3 – z kupna. Wznowiono prenumeratę 4

tytułów. Z powodu zmiany formy wydawniczej z papierowej na online oraz niskich statystyk wykorzystania zakończono prenumeratę 17 tytułów.

W ramach wymiany międzybibliotecznej w 2014 roku wysłano 373 egzemplarze czasopism do 10 bibliotek. Z darów i wymiany międzybibliotecznej w 2014 roku pozyskano łącznie 1969 egzemplarzy czasopism.

Zbiory czasopism na dzień 31 grudnia 2014 roku liczyły 13 431 jednostek inwentarzowych. W 2014 roku przybyło 735 jednostek inwentarzowych czasopism.

W 2014 roku utworzono w systemie Virtua 21 rekordów bibliograficznych czasopism i 15 rekordów kartoteki haseł wzorcowych oraz zmodyfikowano 28 rekordów bibliograficznych. Skopiowano z NUKAT do systemu Koha 138 rekordów bibliograficznych czasopism. W systemie Koha założono prenumeratę dla 414 tytułów czasopism otrzymywanych na bieżąco. W celu chronologicznego uporządkowania roczników w katalogu OPAC poprawiono zasoby 13 431 roczników czasopism.

udostępnianie zbiorów

Biblioteka KAAFM jest agendą największej niepublicznej uczelni w Małopolsce. Posiada Wypożyczalnię, Czytelnię Główną, Czytelnię Czasopism oraz Oddział Informacji Naukowej. Udostępnia swoje zbiory w ramach wypożyczeń pracownikom i studentom Uczelni oraz prezencyjnie – w czytelniach – wszystkim zainteresowanym.

W Czytelni Głównej użytkownicy mogą skorzystać z wolnego dostępu do zbiorów. Księgozbiór czytelniany 31 grudnia 2014 roku liczył 23 150 egzemplarzy. 38 640 woluminów można było zamówić do Czytelni Głównej. Natomiast do wypożyczenia przeznaczono 58 940 egzemplarzy.

W roku 2014 w Bibliotece KAAFM odnotowano 36 316 odwiedzin w czytelniach (w 2013 roku – 39 387). Udostępniono 54 335 książek (w 2013 roku – 62 646) oraz 10 523 jednostki inwentarzowe czasopism (w 2013 roku – 8494 jednostki inwentarzowe).

W Czytelni Czasopism w 2014 roku największym zainteresowaniem czytelników cieszyły się tygodniki i dzienniki (*Newsweek: Polska, Gazeta Wyborcza, Polityka*) oraz czasopisma naukowe: *Państwo i Prawo, Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze, Dermatologia Estetyczna, Edukacja i Dialog, Fizjoterapia, Polish Journal of Cosmetology*.

Tabela 2. Odwiedziny w czytelniach i wykorzystanie materiałów bibliotecznych w 2014 roku

czytelnia	odwiedziny	udostępnione książki (w woluminach)	udostępnione czasopisma (w j. inw.)
Czytelnia Główna	25583	54132	-
Czytelnia Czasopism	4281	-	10429
Oddział Informacji Naukowej	6452	203	94
razem	36316	54335	10523

Najwięcej odwiedzin oraz największe wykorzystanie zbiorów zanotowano w: Czytelni Głównej w styczniu, marcu i kwietniu; Czytelni Czasopism w marcu, październiku i listopadzie; Oddziale Informacji Naukowej w styczniu, marcu i maju. Najmniej odwiedzin oraz najmniejsze wykorzystanie materiałów bibliotecznych, we wszystkich agendach, miało miejsce w miesiącach wakacyjnych (lipcu i wrześniu). W sierpniu Biblioteka była nieczynna.

W 2014 roku w Wypożyczalni Biblioteki KAAFM zarejestrowano 1566 nowych czytelników (w 2013 roku – 1912), 1778 użytkowników aktywowało swoje konta z lat poprzednich (w 2013 roku – 1614), a 1698 osób zamknęło swoje konta (w 2013 roku – 1906). Konta biblioteczne założyło również 12 osób z innych krakowskich uczelni wyższych (jedna z Politechniki Krakowskiej oraz 11 z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego), a 5 osób aktywowało swoje konta. Od 2014 roku do Biblioteki KAAFM mogą zapisywać się także aplikanci radcowscy z Okręgowej Izby Radców Prawnych w Krakowie. Z tej możliwości skorzystało 12 osób.

W 2014 roku odnotowano 26 752 wypożyczenia (w 2013 roku – 25 362) oraz 25 935 prolongat książek (w 2013 roku – 20 775). Najwięcej wypożyczeń zarejestrowano w październiku i marcu, a najmniej – w okresie wakacyjnym – w lipcu i wrześniu.

Tabela 3. Statystyki Wypożyczalni za 2014 rok

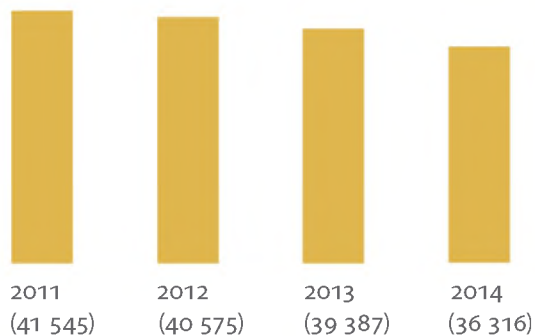
nowe konta biblioteczne	1566
konta trzydniowe	154
konta aktywowane	1778
konta wycofane	1698
wypożyczenia	26752
prolongaty	25935
zwroty	23919
monity	4346

W 2014 roku czytelnicy otrzymali 4346 monitów informujących o przekroczeniu terminu zwrotu książek (w 2013 roku – 2065). Regularne monitowanie jest możliwe dzięki systemowi Koha, automatycznie generującemu powiadomienia o upływie terminu zwrotu.

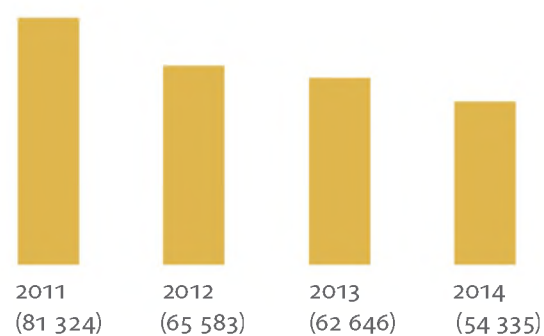
Biblioteka oferuje usługę wypożyczeń nocnych i świątecznych zbiorów z Czytelni Głównej. Z usługi korzystać mogą użytkownicy posiadający aktywne konta biblioteczne. W 2014 roku zarejestrowano 444 wypożyczenia nocne i 1079 świątecznych (w 2013 roku – 601 wypożyczeń nocnych i 1372 świąteczne).

Wykres 6. Liczba czytelników w latach 2011–2014

Wykres 7. Odwiedziny czytelnicy w latach 2011–2014

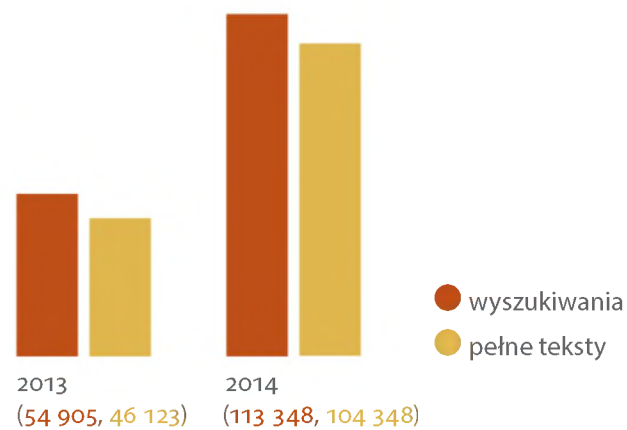
Wykres 10. Udostępnione książki (w woluminach) w czytelnicy w latach 2011–2014

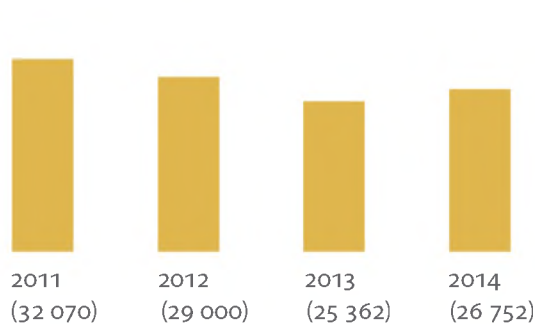
Wykres 8. Udostępnione czasopisma (w j. inw.) w czytelnicy w latach 2013–2014

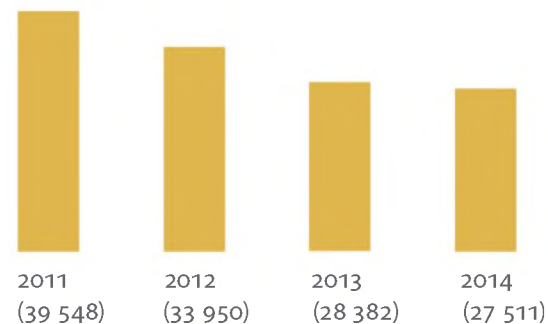
Wykres 11. Wykorzystanie baz danych w latach 2013–2014

Wykres 9. Wypożyczenia w latach 2011–2014

Wykres 12. Zamówienia magazynowe w latach 2011–2014

Czytelnicy, którzy z przyczyn formalnych nie mogą zapisać się do Biblioteki KAAFM, mają możliwość założenia konta trzydniowego. Usługa jest bezpłatna, można z niej korzystać wielokrotnie. Karta trzydniowa pozwala na zamawianie materiałów bibliotecznych znajdujących się w magazynach i korzystanie z nich w czytelnich. W 2014 roku skorzystały z niej 154 osoby (w 2013 roku – 209).

Biblioteka KAAFM prowadzi wypożyczenia międzybiblioteczne. W 2014 roku użytkownicy Biblioteki KAAFM złożyli 64 zamówienia, z czego zrealizowano 27 zamówień na materiały z innych bibliotek polskich (w 2013 roku – 12). Biblioteka udostępnia również swoje zbiory bibliotekom krajowym. W 2014 roku wpłynęły 82 zamówienia, z czego zrealizowano 73 (w 2013 roku – 50). Wzrost zainteresowania zbiorami Biblioteki KAAFM związany jest z widocznością kolekcji zbiorów w Narodowym Uniwersalnym Katalogu Centralnym NUKAT.

W 2014 roku zrealizowano 27 511 zamówień magazynowych (w 2013 roku – 28 382), w tym 24 690 książek (w 2013 roku – 25 685) oraz 2821 roczników czasopism (w 2013 roku – 2697). Najwięcej zamówień przypadło na marzec i październik, a najmniej – na lipiec i wrzesień.

W 2014 roku w OIN-ie można było skorzystać z następujących baz danych:

- EBSCO – w jej skład wchodzi 9 baz pełnotekstowych i 6 bibliograficznych;
- EMIS Intelligence;
- Leisure & Tourism;
- Polska Bibliografia Lekarska;
- ScienceDirect;
- Scopus;
- SpringerLink;
- System Informacji Prawnej LEX Omega;
- Web of Science;
- Wiley Online Library.

Przydzielono 421 zdalnych dostępów do baz dostępnych na platformie EBSCO (w 2013 roku – 234), 15 do bazy EMIS Intelligence (w 2013 roku – 23), 159 do baz ScienceDirect i Scopus (w 2013 roku – 37), 163 do bazy SpringerLink (w 2013 roku – 77) oraz 18 do bazy Leisure & Tourism (w 2013 roku – 13). W 2014 roku najwięcej pełnych tekstów zostało pobranych z bazy SpringerLink.

W 2014 roku użytkownicy najczęściej korzystali z czasopism:

- *Systemic Practice and Action Research, Journal of Personality & Social Psychology, Medycyna pracy* – w bazach na platformie EBSCO;
- *Behavior Therapy, Personality and Individual Differences, Journal of Experimental Social Psychology* – w bazie ScienceDirect;

baza	wyszukiwania	pełne teksty
EBSCO	99593	11346
EMIS Intelligence	9264	25988
Leisure & Tourism	865	580
Polska Bibliografia Lekarska	610	-
ScienceDirect	1696	3692
Scopus	576	-
SpringerLink	brak danych	61319
Web of Science	744	-
Wiley Online Library	brak danych	1423
razem	113348	104348

Tabela 4. Statystyki wykorzystania baz danych dostępnych w Bibliotece KAAFM w 2014 roku

- *Sex Roles, Ethical Theory and Moral Practice, Culture, Medicine, and Psychiatry* – w bazie SpringerLink;
- *Personal Relationships, Personality and Mental Health, European Journal of Social Psychology* – w bazie Wiley Online Library.

Największym zainteresowaniem wśród czytelników cieszyły się teksty z zakresu psychologii.

W dobie rewolucji informatycznej i rozwoju cyfrowych systemów przekazu danych obserwuje się stały spadek liczby użytkowników Biblioteki korzystających z jej zbiorów w sposób tradycyjny. Biblioteka KAAFM w roku 2014 zanotowała 36 316 odwiedzin w czytelnich oraz około 26 000 odwiedzin w Wypożyczalni. Wzrosła liczba czytelników korzystających

Fotografia 5. Czytelnia Główna. Fot. Barbara Bogacka

z baz danych. W 2014 roku zarejestrowano 113 348 wyszukiwań w bazach danych (w 2013 roku – 54 905), umożliwiających wygenerowanie statystyk (brak danych dotyczących SpringerLink, Systemu Informacji Prawnej LEX Omega oraz Wiley Online Library). Skorzystano łącznie z 104 348 pełnych tekstów (w 2013 roku – 46 123; brak danych dotyczących Systemu Informacji Prawnej LEX Omega). Wzrost zainteresowania prenumerowanymi przez Bibliotekę KAAFM bazami danych związany jest również z możliwością uzyskania do nich dostępu zdalnych oraz prowadzonymi przez pracowników Oddziału Informacji Naukowej szkoleniami z obsługi tych baz. Zawartość baz danych promowana była również wśród pracowników naukowych i studentów.

W zestawieniu nie zostały ujęte statystyki wykorzystania baz danych testowanych w Bibliotece KAAFM. W 2014 roku Biblioteka KAAFM umożliwiła użytkownikom dostęp testowy do:

- AccessPhysiotherapy;
- Acland's Video Atlas to Human Anatomy;
- ACLS Humanities E-Book;
- Art Source;
- Bates' Visual Guide to Physical Examination;
- Cambridge Books Online;
- Cambridge Journals;
- Communication Source;
- czasopismo BMJ;
- eBook Academic Collection;
- EconLit with Full Text;
- Education Source;
- e-książki De Gruyter;
- Entrepreneurial Studies Source;
- Foreign Law Guide;
- Hospitality & Tourism Complete;
- Humanities Source;
- International Security & Counter Terrorism Reference Center;
- Journal and Highly Cited Research;

- kolekcja czasopism Lippincott, Williams & Wilkins;
- Legal Source;
- LEX Navigator Ochrona Zdrowia;
- LEX Navigator Postępowanie Administracyjne;
- LEX Navigator Postępowanie Cywilne;
- LEX Navigator Postępowanie Karne;
- Nutrition & Food Science;
- Political Science Complete;
- PsycBOOKS.

Dostępny testowy daje możliwość poznania specyfiki i jakości poszczególnych baz oraz oceny ich przydatności do pracy naukowej. Ułatwiają tym samym podjęcie decyzji o ewentualnym zakupie dostępu do baz.

Sekcja Udostępniania Zbiorów oraz Sekcja Czasopism sporządzają zestawienia tematyczne, stanowiące uzupełnienie wyszukiwania poprzez hasła przedmiotowe. Zestawienia powstają na podstawie najczęstszych i nietypowych zapytań czytelników. Liczba zestawień tematycznych, z których w 2014 roku mogli skorzystać czytelnicy, wynosi 1982 (w 2013 roku – 497), w tym 541 zestawień obejmujących materiały książkowe i 1441 zestawień obejmujących artykuły z czasopism.

Sekcja Udostępniania Zbiorów gromadzi, opracowuje i udostępnia dokumenty związane z życiem społecznym Uczelni. W 2014 roku opracowanych zostało 339 DZS-ów (do końca 2013 roku – 1234).

W 2014 roku pracownicy Biblioteki KAAFAM udzielili 20 174 informacji bibliograficznych i faktograficznych (w 2013 roku – 24 264). Wykonali 3490 kwerend (w 2013 roku – 3942), 6359 wyszukiwań dokumentów (w 2013 roku – 7531), udzielili 10 325 informacji faktograficznych (w 2013 roku – 12 791).

OIN prowadzi działalność dydaktyczną, w ramach której odbywają się:

- szkolenia biblioteczne dla nowych użytkowników;
- szkolenia dla seminarzystów z zakresu wyszukiwania materiałów do prac, sporządzania bibliografii i przypisów;
- szkolenia indywidualne i grupowe z obsługi baz danych;
- szkolenia z obsługi baz danych dostępnych w Bibliotece KAAFAM z udziałem przedstawicieli dostawców.

W 2014 roku przeprowadzone zostały 53 szkolenia dla studentów pierwszego roku studiów stacjonarnych oraz 23 szkolenia dotyczące obsługi baz danych, źródeł informacji oraz tworzenia bibliografii i przypisów.

Pracownicy OIN-u zajmują się również działalnością promocyjną i marketingową, mającą na celu promocję usług, a także tradycyjnych i elektronicznych zasobów Biblioteki KAAFAM. Prowadzą między innymi: stronę internetową Biblioteki KAAFAM, stronę na Facebooku czy przygotowują oraz dystrybuują newsletter, którego odbiorcami są pracownicy naukowcy Uczelni (w 2014 roku wysłano 21 newsletterów). Projektują wszelkie materiały promocyjne dotyczące usług i zbiorów Biblioteki. Współpracują z bliższym i dalszym otoczeniem Uczelni w zakresie tworzenia spójnej polityki promocji.

działalność naukowa

W 2014 roku pracownicy Biblioteki KAAFM mieli możliwość udziału w szkoleniach organizowanych przez KAAFM.

Wzięli udział między innymi w:

- cyklicznych szkoleniach dotyczących obsługi poszczególnych modułów systemu bibliotecznego Koha;
- spotkaniu z Januszem Kaczmarkiem w sprawie kartoteki haseł wzorcowych (styczeń);
- szkoleniu z obsługi bazy EMIS Intelligence prowadzonym przez Agatę Alsad, przedstawiciela firmy Euromoney Polska S.A. (27 lutego);
- szkoleniach dotyczących deponowania tekstów w Repozytorium Instytucjonalnym Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego prowadzonych przez mgr Urszulę Juszczyk i mgr Oliwier Sadlika (luty);
- szkoleniu z obsługi Systemu Informacji Prawnej LEX Omega prowadzonym przez Annę Pagacz, przedstawiciela firmy Wolters Kluwer Polska S. A. (10 kwietnia);
- szkoleniach dotyczących opracowania zbiorów prowadzonych przez mgr Anetę Rybak, mgr Annę Chojko, mgr Luizę Stachurę (czerwiec–lipiec);
- szkoleniach dotyczących opracowania rzeczowego prowadzonych przez mgr Annę Chojko (lipiec);
- szkoleniach dotyczących katalogowania dokumentów w programie Virtua prowadzonych przez mgr Anetę Rybak (październik–listopad).

Pracownicy Biblioteki KAAFM uczestniczyli również w:

- cyklicznych szkoleniach online dotyczących baz oraz narzędzi bibliograficznych Thomson Reuters (Web of Science, Journal Citation Reports, EndNote Web, ResearcherID);
- seminarium poświęconym bazie Web of Science (Kraków, Uniwersytet Rolniczy, 27 marca);
- spotkaniu *Zawód: bibliotekarz. Lubię to!* prowadzonym przez Tamarę Bieńkowską i Wiktorię Czyżewską (Kraków: Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego, 8 maja)
- prezentacji systemu bibliotecznego Alma (Kraków, Biblioteka Akademii Górniczo-Hutniczej, 11 września);
- Rajskim Ogrodzie Kultury. Małopolska (Kraków, 20–21 października 2014);
- spotkaniu eContenta – platforma z treścią: pomysłowość, dostępność, interakcja prowadzonym przez Irenę Księżpolską (Kraków, 18. Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie, 23 października);
- 18. Międzynarodowych Targach Książki w Krakowie (Kraków, 23–26 października).

staże pracowników Biblioteki KAAFM odbyte w 2014 roku:

1. IMIOŁEK-STACHURA, Karolina. Dwutygodniowa, specjalistyczna praktyka (Kraków, Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego, wrzesień 2014).
2. MOLIK, Piotr. Tygodniowy wyjazd szkoleniowy w ramach programu Uczenie się przez całe życie LLP-Erasmus (Praga, Anglo-American University, wrzesień 2014).
3. PIECH, Monika. Dwutygodniowa, specjalistyczna praktyka (Kraków, Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego, wrzesień 2014).

publikacje pracowników Biblioteki KAAFM w 2014 roku:

1. DĄBEK, Aneta, MUCHA, Justyna. Wolontariat w Bibliotece Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. W: *Notes biblioteczny Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego* [online]. 2014. Dostępny w Internecie: <http://www.ka.edu.pl/biblioteka/o-bibliotece/notes-biblioteczny>.
2. DRABIK, Iwona, KOPACZKA, Rafał, SZCZUDŁO, Ilona (Biblioteka Politechniki Krakowskiej). Przystosowanie i implementacja otwartego systemu bibliotecznego Koha. W: *Biuletyn EBIB* [online]. 2014, nr 2. Dostępny w Internecie: <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/227/395>.
3. FAJFER, Aleksandra, IMIOŁEK-STACHURA, Karolina, JANUSZKO-SZAKIEL, Aneta, PATELA, Renata, PIWKO-ŁĘTEK, Anna, SADLIK, Oliwier, STACHURA, Luiza. Trwała ochrona zasobów cyfrowych – podstawowe pojęcia. W: *Biuletyn EBIB* [online]. 2014, nr 9 (154). Dostępny w Internecie: <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/311/481>.
4. JANUSZKO-SZAKIEL, Aneta, JUSZCZYK, Urszula. eRIKA Repozytorium Instytucjonalne Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego – korzyści i wyzwania. W: *Notes biblioteczny Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego* [online]. 2014. Dostępny w Internecie: <http://www.ka.edu.pl/biblioteka/o-bibliotece/notes-biblioteczny>.
5. JANUSZKO-SZAKIEL, Aneta, STACHURA, Luiza. Ochrona polskich zasobów cyfrowych. Kalendarium najważniejszych wydarzeń. W: *Biuletyn EBIB* [online]. 2014, nr 9 (154). Dostępny w Internecie: <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/301/479>.
6. JANUSZKO-SZAKIEL, Aneta. Relacja z III Krakowskiej Konferencji Bibliotek Naukowych. W: *Biuletyn EBIB* [online]. 2014, nr 9 (154). Dostępny w Internecie: <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/300/471>.
7. JUSZCZYK, Urszula. Publikujesz? pochwal się tym, co robisz – czyli o wdrażaniu modelu open access w Repozytorium Instytucjonalnym Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. W: *Notes biblioteczny Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego* [online]. 2014. Dostępny w Internecie: <http://www.ka.edu.pl/biblioteka/o-bibliotece/notes-biblioteczny>.
8. KOPACZKA, Rafał. Zintegrowany System Biblioteczny Koha. W: *Notes biblioteczny Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego* [online]. 2013. Dostępny w Internecie: <http://www.ka.edu.pl/biblioteka/o-bibliotece/notes-biblioteczny>.
9. PATELA, Renata, PIWKO-ŁĘTEK, Anna, SADLIK, Oliwier. Kurator danych cyfrowych – nowe stanowisko w bibliotece naukowej. W: *Biuletyn EBIB* [online]. 2014, nr 9 (154). Dostępny w Internecie: <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/307/478>.
10. SADLIK, Oliwier. DSpace jako narzędzie implementacji otwartego dostępu na przykładzie Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. W: *Notes biblioteczny Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego* [online]. 2014. Dostępny w Internecie: <http://www.ka.edu.pl/biblioteka/o-bibliotece/notes-biblioteczny>.

referaty pracowników Biblioteki KAAFM wygłoszone w 2014 roku:

1. ABLEWICZ, Jacek (Biblioteka Politechniki Krakowskiej), KOPACZKA, Rafał. Koha od strony informatycznej i użytkowej. Podstawowe zagadnienia związane z systemem. Konferencja: III Krakowska Konferencja Bibliotek Naukowych. Koha – narzędzie open source do obsługi biblioteki naukowej. Kraków, Biblioteka Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Biblioteka Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki, 27–28 listopada 2014.
2. ABLEWICZ, Jacek (Biblioteka Politechniki Krakowskiej), KOPACZKA, Rafał. Statystyki i raportowanie w systemie Koha. Konferencja: III Krakowska Konferencja Bibliotek Naukowych. Koha – narzędzie open source do obsługi biblioteki naukowej. Kraków, Biblioteka Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Biblioteka Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki, 27–28 listopada 2014.
3. BUCKA, Małgorzata, BOGUSZ, Agnieszka (Biblioteka Politechniki Krakowskiej), MATOGA, Urszula (Biblioteka Politechniki Krakowskiej), MUCHA, Justyna. Oddział Udostępniania Zbiorów częścią zintegrowanego systemu Koha – nowe możliwości. Konferencja: III Krakowska Konferencja Bibliotek Naukowych. Koha – narzędzie open source do obsługi biblioteki naukowej. Kraków, Biblioteka Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Biblioteka Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki, 27–28 listopada 2014.
4. BYLICA, Agnieszka, DYBAŁA, Jolanta. Moduł czasopism w systemie Koha. Konferencja: III Krakowska Konferencja Bibliotek Naukowych. Koha – narzędzie open source do obsługi biblioteki naukowej. Kraków, Biblioteka Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Biblioteka Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki, 27–28 listopada 2014.
5. ROSEK, Olga, STACHNIK, Katarzyna. Wykorzystanie modułu Gromadzenie systemu Koha w procesie gromadzenia zbiorów na przykładzie Biblioteki Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Konferencja: III Krakowska Konferencja Bibliotek Naukowych. Koha – narzędzie open source do obsługi biblioteki naukowej. Kraków, Biblioteka Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Biblioteka Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki, 27–28 listopada 2014.
6. RYBAK, Aneta. Funkcjonowanie modułu Katalogowanie w systemie Koha na przykładzie Biblioteki Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Konferencja: III Krakowska Konferencja Bibliotek Naukowych. Koha – narzędzie open source do obsługi biblioteki naukowej. Kraków, Biblioteka Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Biblioteka Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki, 27–28 listopada 2014.
7. STACHURA, Luiza. Koha po polsku – prace tłumaczeniowe. Konferencja: III Krakowska Konferencja Bibliotek Naukowych. Koha – narzędzie open source do obsługi biblioteki naukowej. Kraków, Biblioteka Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Biblioteka Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki, 27–28 listopada 2014.

udział pracowników Biblioteki KAAFM w konferencjach, warsztatach, szkoleniach w 2014 roku:

1. BYLICA, Agnieszka. Warsztaty kompetencji międzykulturowych w ramach projektu Między nami sąsiadami – działania na rzecz integracji imigrantów. Kraków, Wojewódzka Biblioteka Publiczna, 20 marca 2014.
2. DYBAŁA, Jolanta. Warsztaty kompetencji międzykulturowych w ramach projektu Między nami sąsiadami – działania na rzecz integracji imigrantów. Kraków, Wojewódzka Biblioteka Publiczna, 20 marca 2014.
3. FABIAŃCZYK, Aleksandra. Warsztaty kompetencji międzykulturowych w ramach projektu Między nami sąsiadami – działania na rzecz integracji imigrantów. Kraków, Wojewódzka Biblioteka Publiczna, 20 marca 2014.
4. FAJFER, Aleksandra. Konferencja: Zarządzanie wiedzą w instytucjach naukowych. Łódź, Instytut Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera, 4 czerwca 2014.
5. FAJFER, Aleksandra. Konferencja: #e-biznes festiwal 2014. Zmieniamy spojrzenie na e-marketing. Kraków, Studenckie Forum Business Center Club, 13–14 listopada 2014.
6. FAJFER, Aleksandra. Szkolenie: Innowacyjna reklama – techniki poligraficzne i wydawnictwo promocyjne. Kraków, Centrum Innowacji Transferu Technologii i Rozwoju Uniwersytetu Jagiellońskiego, 29 maja 2014.
7. IMIOŁEK-STACHURA, Karolina. Konferencja: Zarządzanie wiedzą w instytucjach naukowych. Łódź, Instytut Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera, 4 czerwca 2014.
8. IMIOŁEK-STACHURA, Karolina. Konferencja: #e-biznes festiwal 2014. Zmieniamy spojrzenie na e-marketing. Kraków, Studenckie Forum Business Center Club, 13–14 listopada 2014.
9. IMIOŁEK-STACHURA, Karolina. Szkolenie: Innowacyjna reklama – techniki poligraficzne i wydawnictwo promocyjne. Kraków, Centrum Innowacji Transferu Technologii i Rozwoju Uniwersytetu Jagiellońskiego, 29 maja 2014.
10. JANUSZKO-SZAKIEL, Aneta. Seminarium: Pisanie wniosków grantowych – Jak skutecznie aplikować o środki na badania. Warszawa, Centrum Promocji Informatyki, 21 maja 2014.
11. JANUSZKO-SZAKIEL, Aneta. Warsztaty: Finansowanie projektów badawczo-rozwojowych z udziałem przedsiębiorstw ze środków krajowych. Warszawa, Nova Skills Sp. z o. o., 7 października 2014.
12. JANUSZKO-SZAKIEL, Aneta. Konferencja: Horyzont 2020 – wyzwania i szanse dla polskiej nauki. Warszawa, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 18 listopada 2014.
13. JUSZCZYK, Urszula. Kurs online: Głęboki Internet (bazy danych) i możliwości jego przeszukiwania. Stowarzyszenie EBIB.
14. JUSZCZYK, Urszula. Kurs online: Infobrokerling i zarządzanie informacją. Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, 1 września – 14 grudnia 2014.
15. JUSZCZYK, Urszula. Kurs online: Redakcja publikacji elektronicznych. Stowarzyszenie EBIB.
16. JUSZCZYK, Urszula. Kurs online: Wyszukiwanie informacji w otwartych zasobach Internetu. Stowarzyszenie EBIB.
17. RYBAK, Aneta. Spotkanie Dyrektorów i Bibliotekarzy Systemowych Bibliotek współtworzących NUKAT. Warszawa, Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, 5 grudnia 2014.
18. SADLIK, Oliwier. Kurs online: Redakcja publikacji elektronicznych. Stowarzyszenie EBIB.
19. SADLIK, Oliwier. Kurs online: Wyszukiwanie informacji w otwartych zasobach Internetu. Stowarzyszenie EBIB.
20. STACHNIK, Katarzyna. Konferencja: Płeć w kulturze. Kraków: Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wojewódzka Biblioteka Publiczna, 7 marca 2014.
21. STACHNIK, Katarzyna. Spotkanie Dyrektorów i Bibliotekarzy Systemowych Bibliotek współtworzących NUKAT. Warszawa, Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, 5 grudnia 2014.
22. STACHNIK, Katarzyna. Warsztaty kompetencji międzykulturowych w ramach projektu Między nami sąsiadami – działania na rzecz integracji imigrantów. Kraków, Wojewódzka Biblioteka Publiczna, 30 stycznia 2014.

notes biblioteczny
Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

rocznik
ISSN 2353-8902

REDAKTOR NACZELNA
dr Aneta Januszko-Szakiel

REDAKCJA
zespół

KOREKTA
Aleksandra Fajfer
Karolina Imiołek-Stachura
Luiza Stachura

PROJEKT GRAFICZNY
Aleksandra Fajfer
Karolina Imiołek-Stachura

PROJEKT OKŁADKI
Aleksandra Fajfer
Karolina Imiołek-Stachura

AUTORZY FOTOGRAFII
Maciej Banach
Barbara Bogacka
Aleksandra Fajfer
Piotr Leśkiewicz

SKŁAD
Aleksandra Fajfer
Karolina Imiołek-Stachura

wszystkie prawa zastrzeżone
© Biblioteka Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Kraków 2015

KONTAKT oin@afm.edu.pl

